

Küllerinden doğan ben oldum
HAYATIMIZDAKİ HER ŞEY BİR HEDİYEDİR

GÜLENGÜL ANIL

Sufi Ferîdüddîn-i Attâr bu kuştan kendini aramanın sembolü olarak söz eder. Batı'da Feniks, İran geleneğinde Simurg, Orta Doğu geleneğinde Anka kuşu, Türk geleneğinde Kerkes adını alan bu efsanevi kuşların ortak bir özelliği ölümsüzlüktür. Ayrıca bu kuşlarla ilgili anlatımlarda genellikle bir yanma motifi bulunur. Örneğin; Kerkes, Herodot ve Plütark'ın değindiği Feniks'te de görüldüğü gibi, öleceği zaman, bir tür ateş olup kendi kendini yakan ve kendisinden yeniden doğan bir kuştur. Anka ya da Zümrüdüanka Orta Doğu geleneğine göre, Kafdağı'nda yaşar. Bu efsanevi kuş sembolizmlerinde simgelenen başlıca anlamlar, ruhsal aydınlanma ve reenkarnasyon olarak açıklanır. Feniks sembolizminde kuşun yanması cehenneme iniş deneyimini, yeniden doğması ise arınılarak saf şuur halinin elde edilmesini simgelemektedir.

BAĞLAR

Ruhum bedenimden ayrılmış, uzaktan onun yok oluşunu izler gibiydi. Kendi acıma tanık oluyordum.

Bağ denilen şey sadece insanlar arasında mı kurulur? ÖZGÜRLÜĞÜM dediğim yaşamım, sadece hayata girecek biriyle mi kısıtlanır? Bunun böyle olmadığını anlamam çok yıllarımı aldı.

Bağlanma, bağlılık konularında uzun zamandır korku yaşıyorum. Birine bağlanıp özgürlüğümü yitirme konusu beni endişelendiriyor. Birine bağlandığım anda sanki ben olmaktan çıkıyor, başka bir hayat yaşamaya başlıyorum ki bu da benim yaşamak istediğim hayat olmuyor.

Yıllardan beri birine bağlanmama konusunda çok dikkat ediyordum, aklım sıra özgür yaşadığımı düşünüyordum.

Hayatıma kimseleri sokmamaya çalışırken, hayatımın merkezine yerleştirdiğim bir nesneyle ilişkide olduğumu görmezden gelerek yaşamışım yıllardır.

Bir masalım vardı kafamda evirip çevirdiğim. Sonra gün geldi masal, masal olmaktan çıkıp gerçeğe dönüştü. Kafamın içinden çıkıp somut bir nesne haline geldiğinde, artık o benim içimde değil, ben onun içinde yaşamaya başladım. Kendime bir ‘Masal Evi’ yapmışım.

Onu önce hayallerimde inşa etmek, sonra da güzel bir köyde inşa edilmesine önderlik etmek benim için yeterli olur zannetmişim. Çünkü bu süreçler yaratıcılık adına o kadar doyurucuydular ki sonuca ulaşıldığında artık bu sevdada da biterdi, bitmeliydi.

Ama öyle olmadı. Kendim için yarattığım evi çok sevmiş, bağlanmışım. Bu bağlılık bir nesneye olduğu için, özgürlüğümü tehdit etmesinden endişe duymadığım bir ilişki olarak hayatımda uzun yıllar yer bulabilmişti.

Oysa onunla daha inşa sürecinde başlayan sorunlarımız vardı. Borçlanarak yapabildiğim ve borçlarını ödemeyi hiç bitiremediğim bir evdi. Borçlar nedeniyle beni kelepçelediğini biliyordum aslında.

İlk icraatı, yaşamayı çok sevdiğim yerden beni koparıp terk ettiğim şehre geri yollaması olmuştu. Sözde, çalışıp para kazanıp borç ödeyecek, ona güzel bakacaktım. Büyük şehre dayanamayıp, iki haftada bir özlemlerle onun yanına koşuyordum ve hep bir parçam onda kalırken gerisin geriye dönüyordum. Bu formül pek çok nedenle uzun sürmedi ve yine onunla beraber olmaya başladım. Ama bizimki, huzurlu ve mutlu beraberlik olamıyordu bir türlü. O çok güzeldi ama güzelliği karın doyurmuyordu. O zaman onu satmayı ve hayatımı ipotek eden borçtan kurtulmayı istedim. Satışa çıkardığımda fark ettim ki benim masalım başkasının düşlerine uymuyordu. Onu herkes beğeniyor ama almak istemiyordu. Hatta onu benimle

beraberken beğeniyorlardı. Biz uyumlu bir ikili gibi görünüyorduk. Bunu kimsenin bozmaya niyeti yoktu.

Sonraki çözüm arayışım onu kiralamak oldu. Böylece, yaşamak için kendime başka bir yer hazırlamak zorunda kaldım. Birken iki olan evlerin, hayatını basitleştirmek için köye taşınmış biri için komik olduğunu biliyor ama çaresizce girmiş olduğum yolun beni götürdüğü yere doğru gidiyordum. Kiralanması da borçları ödetemeyince, evlere bakım yapan bir şirket kurdum. Ona olan bağlılığımın beni taşıdığı nokta, hayatımın daha da karmaşıklaşmaya başlamasıydı.

Ben mi özgürlüğüme düşkündüm? Ben mi hayatıma kimseleri sokmayıp, hayatımı basit yaşamak istiyordum? Yüz seksen derece terse giderken başka bir çözüm yolu göremiyordum.

Kurduğum şirket yeterli paraları bana kazandırmadığı gibi, kendisine yatırım yapmamı bekliyor ve benim borçlar eksileceğine, artmaya devam ediyordu.

Hayat seçimlerim külliye yanlış olmuştu. Bu artık çok belliydi. Kilitlenmiş, yeni seçim yapamaz hale gelmiştim. Kredi kartı borçlarım yüzünden bankalarla tam papaz olacağım zaman şirketi satmaya çalıştım. Alıcılar şirketi almak yerine, bana o anda beni kurtaracak kadar parayı verip, karşılığında verdikleri borcu dört senede geri ödeyemezsem evimin yarısına sahip olmayı teklif ettiler. Kendimi çaresiz gördüğüm için, bu anlaşmayı imzalayıp kabul ettim. Evimi satışa çıkardım yeniden. Onu satıp bu borç sarmalından kurtulmaktan başka yol görünmüyordu gözüme.

Kurduğum bir bağ ile nereden nereye gelmiştim. Yaşadıklarım inanamıyordum. Yoksa adını Masal Evi koyduğum için mi, yani masal unsurunun inanılmaz olması mıydı beni buralara getiren?

Yarattığım evle, gerçekleştirdiğim masalımla kurduğum bağ, elimi kolumu, hatta bacaklarımı bile bağlamıştı. Hayatımdan söküp atamadığım bir bağlılık olarak durmaya devam ediyordu. Nice insanlarla söküp attığım bağlara benzemiyordu bu. Hastalıklı bir hal almıştı.

Sonunda benim sökemediğimi benden büyük bir irade söküp attı. Bunun tamamen böyle olduğunu düşünüyorum. Öyle bir çözüm olarak tezahür etti ki detaylarıyla düşünüldüğünde insanı hayrete düşürecek kadar ince düşünülmüş bir uygulama olduğu fark ediliyor. Böylesi çok boyutlu çözümler ancak evrenin tasarımıyla görülebiliyor.

Şimdi size, olanın hayır mı şer mi olduğunu tartışmaya açacak hikâyemi anlatacağım.

Gökçeovacık, Mart 2010

1

YANGIN

“On dokuz gün önce, yüksek sesli çıtırtılar dolduruyordu kulaklarımı. Alevler gökyüzüne yükseliyordu. Bir yandan da yatay olarak iç odalarda ilerlediğini görüyordum ateşin. ‘O’, büyük bir hızla yanyordu ve ben izlemekten başka hiç bir şey yapamıyordum. Görüyordum, orada çok büyük bir temizlik gerçekleşiyordu. ‘O’ ve ‘Ben’ birbirimizden ayrıliyorduk sonunda. Bu benim ateşten sınavımdı. Sınavların en büyüğü, belki de en sonuncusu. Son olup olmadığını kim bilebilir ki? Belki de bir başlangıç.”

Hiç yangın izlediniz mi? Ama önü alınamaz hale gelmiş olanını... Ben izledim, kendi evimin yanışını izledim. Hayatımın merkezine oturmayı becermiş, adeta ruhsal bir varlık haline gelmiş evimin, hayatımdan çıkıp gidişini izledim.

Doğal afet görüntüsü gibi bir durum... Bir kasırgaya ne yapabilirsiniz? Ya bir selin önünde ayakta kalabilir misiniz? Alevler de öyle... Hiç şans tanımıyor, aç bir hayvanmışçasına saldırıyor sanki. Korkunç bir görüntü.

Evim, gözlerimin önünde çatırtılar içinde yanyordu. İnanmazlık duygusu desem, değil. Çünkü etraftaki bütün insanlar ve tepkileri gerçek. Hem nasıl rüya olabilir ki? Uykuya filan yatmamıştım. İki arkadaşım ile yürüyüşe çıkmıştım. Eski bir kadife pantolon, kazak ve üzerime giydiğim keçi kılından yelekle çıktığım yürüyüşü, yaşadığım vadiyi turladıktan sonra komşu vadilere bakan yamaçlara geçerek uzatmış, o kış gününün güzel güneşi altında dağ silsilelerini izlemiştik. Manzaranın güzelliği karşısında etkilenmiş, böyle bir manzara gören evimizin önünde, manzarayı engelleyen bir ağaç olsa onu kestirir miydik, kestirmez miydik, diye tartışmıştık. İlginçtir, çevreci yaklaşımı olan kişiler olarak farklı seçimlerimiz olmuştu bu konuda. Ben, az sonra ağaç kesilmesi için vereceğim mecburi talimattan habersiz, manzara göremiyorum diye ağaç kestirmeyi düşünmeyeceğimi beyan etmişim.

Huşu içinde seyrettiğimiz tepelerin görüntüsünden kendimizi güçlkle ayırıp, eve doğru dönüş yolculuğuna geçmiştik. Kahve ile birlikte yiyeceğimiz evdeki elmalı tatlıyı düşünüyordum yürürken.

Bahçesinde köpek olan evlere yaklaşırken Bozo'nun tasmaşını takmak gibi bir alışkanlığı vardır. Yine eğilip tasmaşını taktım ve o evlere doğru inen yokuşun başından itibaren yürümeye başladım. Yokuşun altında komşulardan biri hızla el ediyordu. “Çabuk gelin, koşun” gibisinden hareketlerle bağıırıyordu. Ne olduğunu anlamadan ama önemli olduğunu düşünerek hızlandık, hatta koşmaya başladık. “Koşun, evde duman var!” lafını

duydum ilk kez. Koşuyorken rastladığım komşu teyze; “Ev yanıyor, köpeği bırak sen koş!” diyordu gözleri yaşlı. Nefesim tıkanıyor, ama koşmaya çabalıyordum hâlâ. Artık Bozo’nun tasmaşını tutmayı bırakmıştım. Eve yaklaşıyordum. Duman çoktu, alevler göğe doğru tırmanmaya başlamıştı. Binanın yoldan ilk görünmeye başladığı noktada, çatının yarısına kadar tutuşmuş olduğunu gördüm. İçim acıdı. Koşup bahçenin giriş yolunu yokuş aşağı indiğimde, komşum Alastair elinde kalın bahçe hortumu; transa geçmiş gibi çatıya, saçaklara ve pencere camlarına su tutuyordu. Sevgilisi, bana dumanı ilk kendisinin fark ettiğini ve itfaiye çağırdıklarını ama hâlâ gelmediğini söylüyordu. O anda, artık ev için yapılacak hiç bir şey kalmadığını algıladım. Cayır cayır yanıyordu. Alevler önüne geçilemez bir şekilde ilerliyordu; hem içeriden, hem çatıdan. Ahşap çatı ve tavanlar yandıkça, üzerindeki ağır kiremitler evin içine dökülüyor, düştükleri yerden kırılma sesleri geliyordu. Hem Alastair’e evin çok yakınından su tuttuğu için bağıyor, geri çekilmesini söylüyordum; hem de evin sırtını dayadığı üç adet çam ağacını kesmeleri için köylülere bağıyor, evlerinden kesim motoru getirmelerini söylüyordum. Sanki herkes donmuştu. Hareket edemez durumdaydılar, akılları da çalışmaz hale gelmişti. Kimse yerinden kıpırdamıyor, sadece ağaçlara bakıyorlardı. Kimse benim ağaç kestireceğime ihtimal mi vermiyordu, yoksa gerçekten ayakları mı taşlaşmıştı, bilmiyorum. Sonra vadide yaşayan çocukları gördüm bahçede. Onlar yanan binanın etrafında koşuşurken anneleri uzaktan bakıyordu. Annelerine çocukları uzaklaştırmaları için bağırdım. Çam ağaçlarının bir an önce kesilmesi gerekiyordu çünkü çatıdan yükselen alevlerin tutuşturacağı kozalakların ormana zıplamasından korkuyordum. O gün mucize eseri hâkim rüzgâr esmiyordu. Eğer her zamanki gibi güney doğudan esseydi, işte o zaman büyük felaket yaşanacak, alevler evin sırtındaki ormana atlayacaktı. Rüzgâr, nadir esen kuzey rüzgârıydı. Bu da alevleri evin kendi üzerinde tutuyor, başka yerler için tehlike yaratmıyordu.

Koşarken ardımda bıraktığım köpeğimi, en sonda kalan arkadaşım yakalamış getirmişti. Onun alevlere bakışını gördüm. Tasmaşından tutup uzak bir köşeye çekilmeye karar verdim. Bahçenin giriş yoluna gidip taş yolun kıyısına, ormanın içine oturdum. Yanıma da Bozo’yu oturttum. Onu okşuyor, sakinleştirmeye çalışıyor, yanan Masal Evi’ni izliyordum. O an içimden; ne harcadığım emeklerin, ne de evin içinde bütün hayatımı temsil eden yanmakta olan eşyalarımın, yazılarımın, kitaplarımın acısı geçiyordu. O an içimden; bir kopuş ve bunun getirdiği serbest kalış, rahatlayış, hatta özgürlük hisleri yükseldi. Yılların birlikteliği bitiyordu. Evet, ayrılık hazin oluyordu, yanma acı veriyordu ama aynı zamanda alevler büyük bir temizlik yapıyorlardı. Bunu yüreğimde hissediyordum. Oysa yangını duyup beldeden aceleyle köye çıkan bütün dost, arkadaş ve tanıdıklar, yıldırım çarpmışçasına allak bullak olmuş bir şekilde eğilip, oturduğum yerde bana sarılıyorlardı.

Sonunda muhtar kesim motoruyla geldi ve ağaçları son sürat kesmeye başladı. İçim rahatlamıştı. Yangının ormana atlama tehlikesini uzaklaştırmıştık. İtfaiye ise hâlâ ortalarda gözükmüyordu. Yolda olduğunu söylüyorlardı.

Yangın, son mekân olan salona kadar gelmişti. Bahçe, gelenlerle adeta dolmuştu. İnanmaz gözlerle evin yanmasını izliyorduk hep beraber. Çaresizce...

Alevler, artık salonu da tamamen ele geçirmişti. İçinde yüzlerce kitap olan salon hem içinden hem çatısından yanarken, belediyenin itfaiye niyetine gönderdiği arazöz, bahçeye giriş yaptı. Yangının bu noktasında, gelen arazöz değil de itfaiye aracı olsaydı bile binanın kurtuluşu yoktu. İş işten çoktan geçmişti. Arazöz sığıdığı suyla, sadece taş duvarıyla kalan binayı soğutuyordu. Biraz sonra da, Fethiye Orman Şefliği’nden gönderilen orman yangını söndürme araçlarından biri geldi ve soğutma işlemine katıldı.

Hâlâ giriş yolunda oturuyor ve bir film izler gibi olanları izliyordum. Aklıma birdenbire evin yangına karşı sigortalı olduğu geldi. Sigorta acentesini aramayı düşündüm hemen. İnsan denen tuhaf yaratık nasıl da “hayatın gerçekleri” dediğimiz boyuta atlayıveriyor birden. Orada tüm hayatım olarak gördüğüm ev ve içindekiler cayır cayır yanarken, ben kalkıp komşu evden sigortacıyı aramaya gidebildim. Hayatın devam ediyor olma “gerçeği” buydu demek ki. Korkunç bir anın içinden sıyrılıp, geleceğe dair bir adım atabilmişim. Şimdi yazarken bile şaşırtıcı geliyor zihnin bu akıl almaz çalışma mekanizması. Az yaşanır derinlikteki bir duygusal boyutun orta yerinde kontrolü ele geçirip anın yaşanmasına engel olup geleceğe dair planlama yapmaya başlayabiliyor.

Tekrar bahçeye döndüğümde muhtar, jandarma komutanının soruları olduğunu söyledi; komutanın yanına gittim. Bana “geçmiş olsun” dedikten sonra; zabıt tutacağını, bunun için benden bilgi alması gerektiğini söyledi. Evin planını çizmesi gerekiyormuş. Oda sayısı ve yerleri gibi bilgiler verdim. Gayet mantıklı cevaplar veriyor, soğukkanlılığım ile herkesi şaşırtıyordum.

Artık alevler bitmiş, soğutma işlemi sonucunda sadece dumanlar çıkıyordu. Bahçenin alt tarafına, yani binanın ön tarafına doğru yürüdüm. Göcek’ten gelen arkadaşlarımla çoğu orada toplanmış çalışmaları izliyorlardı. Yüzlerinde acı ve hüznü vardı. Taş duvarlar ve yeni yaptırmaya başladığım balkon ayakta kalmış, geri kalan her şey yanıp bitmiş, kül olmuştu.

Önümdeki görüntü, filmlerden bildiğimiz metruk bina görüntülerinden de kötüydü. İnsanın, her köşesini düşünüp planlayarak yaptırdığı evin bu yeni görüntüsünü kabullenmesi kolay iş değil. Ancak insan, baş etme mekanizmasını kullanmaya başlayıveriyor hemen. Güçlü olma durumuna geçiveriyor birden.

Dağılma lüksümün olmadığını bilmemden olsa gerek, kendime bu hakkı vermedim. Soğutma çalışmaları nerdeyse sonuna gelmişti ki hava da kararmaya başladı. Artık orada kalmanın bir yararı yoktu. O günkü misafirlerimden Göcek’te yaşayan Sevgi’nin evinde kalacaktım. Gitmek için harekete geçtik.

Muhtar beni kolumdan tutarak kalabalıktan uzak bir köşeye götürdü. Elini cebine attı ve çıkardığı paraları saymaya başladı. Ben ne olduğunu anlamadan saydığı paraları katlayıp cebime koydu. Paraya ihtiyacım olacağını, muhakkak almamı söyledi. Ertesi sabah beni kaldığım evden gelip alacağını ve Fethiye’ye yeni nüfus kâğıdı çıkarmaya götüreceğini de ilave etti. Bana ağabeylik yapıyordu. Erkeksiz yaşayan bir kadını, köylük yerin en önemli mercii konumunda olan muhtar o an itibarıyla korumaya almıştı. O anda böylesi bir koruyucu davranışla karşılaşmak bana çok iyi geldi doğrusu. Kendisine teşekkür ettim, sabah görüşmek üzere vedalaştık.

Bahçedeki diğer arkadaş ve dostlarla da vedalaşıp Bozo’yu alarak Göcek’e doğru yola çıktık. Arabada aynı üç kişiydik. Yangın öncesi evdeki son yemeği yiyen ve yürüyüşe çıkan üç kişi...

2

SON ÖĞLEN YEMEĞİ

O sabah erkenden uyanmış, her zamanki gibi o gününe ve beni o güne taşıyan tüm yaşanmışlıklara şükretmiş, mutfak ve salondaki şömineleri yakmıştım. Kahvaltımı ederken, bir yandan da öğlen yemeğine davet ettiğim günün önemli misafiri için yapacağım yemekleri planlıyordum kafamdan.

Misafirim benim için çok özeldi, önemi de oradan geliyordu zaten. İlk kitabımın piyasaya çıkmasının ardından gelecek yorumları merak eder olmuştum. İlle de beni hiç tanımayan bir okurun bana ulaşip görüş bildirmesini istiyor, nedense böyle bir okurun objektif olacağını düşünüyordum. Bu sebeple çalışma sezonumun sonunda, yani kış başında internet sitemi hazırlattım ve içeri doldurmaya başladım. Özellikle kitabımda anlattığım yerlere dair fotoğrafları yerleştirmek istiyordum. Kitabı okuyup sevenler, olur da ben kimin nesiyim diye araştırma yaparlarsa fotoğrafları bulsunlar ve okuduklarını gördükleriyle tamamlasınlar diye.

Siteyi yayımladığımdan kısa bir süre sonra beklediğim okur bana ulaştı. O gün çok heyecanlandım. Yine, evrene istediklerime dair tohumlar serpmiştim ve şimdi hasat zamanı gelmişti. Bu duyguyu her yaşadığımda güvenim pekiyor: Evrenin çalışma düzenine uyumlu yaşamının güveni bu.

Okurum, okuduklarının kendisi üzerindeki etkilerini benimle paylaşıyor, yaşamlarımızdaki paralelliklerden söz ediyor ve en güzeli de bana yakın bir yerde yaşadığından bahsediyordu. Evet, bu çok güzeldi. Çünkü yazarın okurla karşılaşmasını önemsiyordum. Yazdıklarımın yansımalarını duymak benim için çok önemliydi.

İşte o gün onu evime yemeğe davet etmiştim. Dolmuşla Göcek'e gelecek, ben de onu karayolu üzerindeki benzinciden alacaktım.

Onu beklerken, Göcek'ten arayan sevgili dostum Sevgi'ye bu buluşmadan bahsedip onu da okurumla tanıştırmak istediğimi söyleyerek yemeğe davet ettim. Yazgının bir araya getirdiği üç kadın bu şekilde o gün öğlen yemeğinde buluştuk. Hiçbirimiz birkaç saat sonra yaşayacağımız travmayı bilemezdik.

Eve giren Nilüfer, okuduklarıyla gördüklerini karşılaştırmaya evde dolaşip verandadan bahçeye indi. Başka bir boyuta geçmiş gibiydi.

O sırada gelen Sevgi'yi arka bahçede karşılayıp içeri davet ettim. Bahçede kendi başına dolanan Nilüfer'i gösterip içine girdiği duygu halinde onu biraz yalnız bırakmamızın iyi olacağını söyledim beraberce sofraya hazırlıklarına giriştik. Yaptığım tatlıyı görünce çok sevindi. Son zamanlarda favori tatlımız olan elmalı kırıntı tatlısı... Bir iki gün önce eskiciden

aldığım eski kahve iskemleleri ile masasını gösterdim. İki, bilemedin üç kişi için ideal büyüklükteydi. Geçen ay, çürüyen geniş ahşap verandayı söktürmüş, yerine dar bir balkon yaptırmıştım. Bundan böyle hayat; verandada değil, bahçede yaşanacaktı artık. Çünkü yeni tasarımda bu balkonun işlevi; salon, mutfak ve yatak odası mekânlarını dışarıdan birleştirmekti. Ortasında da bahçeye inen bir merdivene sahipti. Evet, balkon dardı, ama yine de aldığım masa takımı için yeterince yer vardı. O gün, bu takımda ilk kez oturup yemek yiyecektik. Hava çok güzeldi. Mart ayının ilk günüydü ve güneş insanı terletecek kadar ısıtıyordu. Ben her zamanki gibi gölgede oturmak istediğim için, yemek masasını yarısı gölgede, yarısı güneşte olacak şekilde yerleştirdik. Nilüfer de yavaş yavaş yanımıza gelmişti. Kendini, girdiği o duygusal durumdan çıkarmayı becermiş, Sevgi'yle tanışıp sohbet etmeye başlamıştı. Biralarmızı sağlığa kaldırdık, güzel havanın ve birlikteliğimizin keyfine içtik. Yemek boyu neşeli sohbeti ilerlettik.

Tıka basa yemek sonrası, tatlıya yer açmak üzere yürüyüşe çıkacaktık. Mutfağı toparlayıp evden çıkmak üzereydik ki salonda duran cep telefonumda çocukluk arkadaşım Cem'in aradığını gördüm. Cem benim birlikte büyüdüğüm can dostumdu. Sonra belki unutturum diye çıkmadan onu aramak istedim. Böylece evden son telefon konuşmasını da ilginç bir şekilde, yaşamımdaki ilk arkadaşım ile yapmış oldum.

Telefon sonrası, eski kadife pantolonum ve pamuklu dik yakalı kazağımın üzerine yöre işi kıl yeleşimi giydim, balkon kapılarını kapattım. Mutfaktaki şömineyi birkaç odunla takviye ettim, giyotin metal kapağını indirdim ve her ihtimale karşı açılmasını önlemesi için, önüne ağır bir demir dayadım. Salondaki ateş geçmişti, ona dokunmadım. Zaten cam kapakları da kapalıydı. Beni bekleyen kızların yanına gittim. Bahçeden Bozo'yu da yanımıza alarak yürüyüşümüze başladık. Sevdiğim parkura saptık hemen. Arazinin kuzey yönündeki derenin yanından inen yolu takiben vadinin tabanına ulaştık. Benim "üç meşeler" diye isimlendirdiğim düzlüğü geçip vadinin diğer yamacına tırmanan yolu kat ettikten sonra, köyün ilk mahallesine bakan yamaçtan manzara seyretmek üzere, yolumuzu bizim vadiden çıkartıp yangın gözleme kulesinin yoluna saptık. Yürürken kesim motoru sesi duyuyorduk. Mevsim, arazilerdeki bitkilerin budanıp, kesilen çalı ve ağaç parçalarının yakılarak temizlendiği bir zamandı. Hemen her gün, her noktadan dumanlar yükselebiliyordu. Buna, geçen yıllar içinde ben bile alışmıştım. Yağmurların bol olduğu bu zamanda yakılan temizlik ateşleri, başında kontrol edeni varsa tehlikeli olmazdı. Vadinin karşı yamacına tırmandığımızda, arkamızda dumana benzer bir görüntü de görmüştük. Ancak sürekli duyulan kesim motoru sesi ile bu görüntü birleştiğinde duman, arazi temizliğinin göstergesi olarak yorumlanabilirdi. Nitekim vadide yaşayan komşularım da yangının ilk dumanlarına aldırış etmemiş, temizlik yapıldığını zannetmişler.

Son yıl bana komşu olan Alastair'le sevgilisi, kokudan ve dumandan ilk şüphelenenler olarak bahçelerine çıkınca görmüşler, çatının tutuştuğunu. Masal Evi'ne koşup kapıda da Sevgi'nin arabasını görünce, evde dumandan boğulmuş olabileceğimiz akıllarına gelmiş. Alastair, üzerindeki giysileri ıslatıp eve girip bakmayı düşünürken, birden Bozo'nun bahçede bağlı olmadığını fark etmiş. O zaman anlamış ki evde değil, Bozo'yla yürüyüşteyiz. Hemen bahçedeki kalın sulama hortumunu açmış ve çatıya su tutmaya başlamış. Sevgilisi de beklemeksizin itfaiyeyi aramış. Sonra da cep telefonunun kamerasıyla fotoğraf çekmeye başlamış, "yarın bir gün belge olarak lazım olur" diye. Dumanın çoğaldığını gören vadinin yerleşimcileri akın akın gelmişler ardından. İşte biz tam da bu sırada eve doğru yaklaşılmaya başlamışız.

3

O GECE

Sevgi yolda, ev anahtarının Masal Evi'yle beraber yandığını söyledi. Nilüfer'in de sırt çantası evle beraber yanmıştı. Bu iki kadının da benim hikâyeme ortak olacakları, bu yangını benimle beraber yaşayacakları varmış yazgılarında. Daha o gün karşılaştığı evin yanışını izlemek, Nilüfer'i adeta çarpmıştı. Öğlenden beri yaşadığı değişik duyguları hatırlayacak olursak...

Sonuçta evin yedek anahtarını, temizliği yapan hanıma uğrayarak aldık ve kendimizi eve attık. Yolda arayan sigorta acentem de neredeyse aynı zamanda beni görmek için geldi. Ertesi gün jandarmadan almam gereken evrakın ne olduğunu ve bunu ekspere vermek için saklamam gerektiğini anlattı, yaşadıklarımızın oluşturduğu duygu karmaşasını bizle paylaşım gitti. Nilüfer, yaşadığı beldeye telefonla ulaşım başına geleni anlattı ve dostlarını çağırdı. Onu almaya geldiler, vedalaştık ve gitti. Yangını yeni duyan arkadaşlardan biri geldi, inanmaz bir halde hikâyeyi dinledi. Vah vah edip gitti. Sonra Otelci arkadaşım Sibel, bize ve köpeğim Bozo'ya yemek getirdi; zorla bir iki lokma yedik. O da gitti.

Geçen ay başladığım yeni işimdeki patronuma ulaşmalıydım. Telefon numarasını, ortak tanıdığımız bir dosttan bulup durumu bildirdim. Üç gün sonra iş için gideceğim İstanbul'u şimdilik bir süre ertelemeliydik. Anlattıklarımı şaşkınlıkla karşılayıp geçmiş olsun dileklerini ilettiler.

Annem ve ablam, yeğenimin nişan töreni için İstanbul'daydılar. Ben de hem iş, hem de aileyle ilgili olarak İstanbul'a gidecektim. Şimdi ne annemin ne de ablamın cep telefon numaralarını ezberlediğimden, onları arayamıyordum. Hafızalı telefonları kullana kullana hafızamda hiçbir numara tutamaz olmuştum. Bu gece aileden kimseye haber veremeyecektim.

Sevgi, misafir yatak odasında yatak hazırladı bana. Artık bu oda bundan sonraki on gün boyunca beni misafir edecekti. Uyumak için odaya çekildiğimde, bulduğum bir kâğıda, sabahın yangın anına kadar olanları, hislerin yer almadığı bir şekilde sadece "olanlar" olarak unutmadan yazdım. Geceyi az uykuyla, çok düşünceyle geçirdim. Yapılacakları düşünüyor, aklıma geldikçe başucumdaki ışığı açıp liste oluşturuyor, ilk alınacakları, ilk evrakları, ilk aranacakları bir bir not ediyordum.

Ertesi gün Fethiye’de nüfus kâğıdı çıkaracak, cep telefonu alacaktım. Acil ihtiyaçlarımdan başlamak üzere alışveriş yapmam gerekecekti. Hayatta hiç hoşlanmadığım şey olan alışveriş, kaçınılmaz olarak karşıma dikilmişti.

Yılbaşında iPhone almıştım. Üretici firma Apple’ın, internet üzerinde telefon ile eş zamanlı olarak adres ve telefon bilgilerini saklamak üzere bir bilgi tabanı ve takvim-ajanda işlevi hizmeti veren bir yazılımı vardı. Telefonu yeni aldığım günlerde kurulum işlerini yaparken, bu hizmeti deneme süresinde kullanıp memnun kalırsam yıllık ödenecek bir parayla devam edebileceğimi öğrenmiştim. İşte o gece yatarken, aklıma nasıl geldiyse bu bilgi gelmez mi? Nasıl sevindiğimi anlatamam. Telefon bilgilerinden daha önemli bir bilgi şu sırada olamazdı sanki. Sabah ilk iş olarak Sevgi’nin bilgisayarından Apple’ın bu bilgilerin saklandığı sayfalarına ulaşmalıydım. Nitekim uyanınca Sevgi’ye günaydınla beraber ilk bu haberi verdim. Sonra da bilgisayarından ulaştığım telefon numaralarımı bir not defterine yazmaya başladım. Sevgi bu arada, yanan çantasında bulunan kredi kartlarını iptal ettirip yenilerini talep ediyordu telefonla. Bana da bir an önce bu işi yapmamı, yeni kartların gelişinin uzun sürebileceğini söylüyordu. Evet, bir anda kredi kartsız kalmıştık, nakit para harcamalıydık. Bankada biraz param vardı ama çekim yapacak kart, kimlik, defter yoktu. Allahtan küçük yerde yaşıyorduk da bankadakiler bizi şahsen tanıyorlardı. Kim olduğumuzu ispatlamak zorunda değildik. Değildik ama sonuçta kim olduğu belirsiz bir hale gelmişim işte. Durup düşündüğümde; pantolon, kazak ve köpeğimden başka bana dair ne kalmıştı ki? Bir hayat, “şeyler” dediklerimizle ardımda kalmış, yok olup gitmişti.

Daha ilk geceden yardımlar gelmeye başlamış, arkadaşlarımdan ikisi üst baş koyup getirmişti. Bu yardımlar sürece, sonunda da İstanbul’dan gönderilen kutularla; battaniyeden çizmeye, hatta para cüzdanına kadar detaylanacaktı.

4

**BELKİ DE HAYATTA EN ÖNEMLİ ŞEY,
YENMİŞ GÜZEL BİR YEMEKTİR**

Sabah muhtarın beni alacağı saat geldi ve beraberce Fethiye'ye kimlik çıkarmaya gittik. Önce fotoğraf çektirmem gerekiyordu. Meymenetsiz bir görüntüde olduğumu biliyordum. İşin kötüsü bu günlerde çıkacak ve yıllarca kullanılacak bütün belgeler, bu fotoğrafı taşıyacak ve bana yangını hiç unutturmayacaktı.

Henüz saç fırçası bile almamışken fotoğraf çektirdim. Nüfus çıkardım. İlk aldıklarım; okuma gözlüğü, diş fırçası, saç fırçası ve cep telefonu oldu. Sonra daha detaylı alışverişi Sevgi'yle beraber yapmak üzere geri döndüm. Hayat böyle taş taş üstüne koyulmak suretiyle yavaş yavaş yeniden kurulacaktı.

Cep telefonumdan ilk olarak İstanbul'da bulunan ablamı aradım. Anneme durumu belli etmemesini, buraya döndüklerinde olanı biteni benim anlatmamın daha uygun olacağını söyledim. New York'ta sabah olmasını bekleyerek oğlumu aradım ve olanı anlattım. Tepkisi kızmak oldu: "Yandı mı? Nasıl yanar? Nasıl yanar yaa? Ne demek yandı?"

Evet, bana evime sahip çıkamadığım için kızmıştı. Hani anneler çocuklarını azarlarlar; "bak, bir oyuncuğuna bile sahip çıkamadın" diye. Büyüyen çocuklar da annelerine böyle kızabiliyorlardı demek ki. Belli ki, dikkatsizliğim yüzünden yangının çıktığını sanmıştı. Ona, hayatta olan her şeyin bir nedeni olduğunu, hiçbir şeyin nedensiz başımıza gelmediğini anlatmaya çalıştıkça, bu bakış açıları onu büsbütün rahatsız etmişti. Saçmaladığımı düşünüyordu açıkça. Masalımı kaybetmişim ve "her şerde bir hayır vardır." diyordum. Tevekkül, henüz onun yaşı için gelinmemiş bir konumdu. Onu anlayabiliyordum. Bana hemen para göndermeye kalkıştı. Gerek olmadığını söyleyip, beni düşündüğü için teşekkür ettim. Akli ve duyguları çok karışmıştı. Bana, "şimdi kapatmak istiyorum, biraz düşünmem lazım bunları, yine ararım." dedi ve telefonu kapattık. Hazmetmeye ihtiyacı olduğunu görüyordum. Hayat hepimize öğretmen, yakın çevremize olanlar bize de sınav değil mi? Bu da onun sınavıydı sanki.

Ertesi gün olanı biteni yeniden düşünmüş, benim söylediklerimi değerlendirmiş bir şekilde bana çok önemli bir şey söyledi ki bence bu, hayatı anladığının en güzel göstergesiydi. Biliyordum ki günlerin akışı içinde bu sözünü unutacak ve yaşamına tekrar eskisi gibi devam edecekti. Ama başka bir şeyi daha biliyordum. Bu algısı muhakkak onun bilincinde yerini alacak ve kim bilir, ne zaman ne şekilde yeniden ortaya çıkıp hayatına yön verecekti. Bana şöyle dedi:

"Belki de hayatta en önemli şey, yenmiş güzel bir yemektir."

5

**HER BAĞLANTININ
KAYBEDİLMESİYLE BAŞLIYORMUŞ
YENİ YAŞAM**

Önümdeki en önemli iş, sigorta şirketinin istediklerini sağlamaktı. Şirket hiç vakit kaybetmeden eksper gönderdi. Sigorta acentem, eksper ve ben Masal Evi'ne gittik.

İlk tanıklardan biri olan Alastair'i de oraya çağırılmıştım. Masal Evi'nden kalan taş duvarlar içinde gezmeye başladık. Yanan çatının bütün kiremitleri evin tabanına dökülüp kırılmıştı. Kırık kiremitler üzerinde gezmeye çabalamak kolay olmuyordu. Evden geriye pek bir şey kalmamıştı. Mutfak tezgâhının taşıyıcı kırmızı tuğla ayakları, yanan davlumbazın metal profilleri ve altında yine tuğladan imal tezgâh dışında iki şömine ayakta kalmıştı. Beton tavan sadece banyoların üzerine yapıldığı için banyolar is içinde, ama nispeten eski görüntülerini hatırlatır şekilde kalabilmişti. Dekoratif tuğla duvar, seramik tuvalet ve lavabolar... Bu görüntüler hiç de hoş görüntüler değildi.

Alastair yangını nasıl fark ettiklerini ve buraya nasıl koşup geldiklerini, çatının tutuşmuş olduğunu, sevgilisinin cep telefonu ile yangını görüntülediğini ve bir gece önce CD'ye bu görüntüleri yüklediklerini, eğer isterse ekspere verebileceklerini söyledi. Adam buna sevindi. En azından bu fotoğraflarla bir fikir edinilebilirdi. Çünkü binanın bu halinde, neden ve nereden başladığı anlaşılmayan bir bitmişlik vardı. Gerçi eksperin işi yangının nedenini araştırmak değil, yangın sonucu oluşan hasarın boyutunu anlamak ve buna göre değerlendirme yapmaktır. Buradan hareketle, bana geçmiş olsun dedikten sonra, "Dosyanıza baktım, sigortaya müracaat ettiğinizde gönderdiğiniz fotoğrafları gördüm. Eviniz özel imalat bir evmiş. Değerlendirme yapabilmem için, evinizi bugün yeniden inşa etseniz kaç mal edeceğinizi araştıran bir çalışma yaptırmanız gerekecek. Bu çalışmayı iki ayrı mimar ya da mühendise yaptırmanızı istiyorum, ona göre ben bir fiyat çıkaracağım." dedi.

Bu çalışmayı sabırla yapabilecek biri olarak, Masal Evi inşaatının başından itibaren aşamalarını bilen mimar arkadaşım Ali aklıma geldi. Ama aklıma gelmeyen şey, böyle bir çalışmanın benim ruhumu ne hale getirebileceğiymiş.

Günün belirli saatlerinde bulduğumuz için, kalem kalem malzemeler ve işçilikleri içeren tabloları kesin hale getirebilmemiz bir haftamızı aldı. Bütün bu süreçte ev zihnimde yeniden inşa edilirken, ruhum parçalara ayrıldı.

Masal Evi'ni yaparken geçen yedi ayda çok büyük bir çaba göstermiş, yaratıcılığımın limitlerini zorlamış, masalımı gerçekleştirmenin verdiği hazları yaşamıştım. Şimdi bütün o

adımların üzerinden yeniden geçiyordum ve belki de kendimi tanıma adına yaptığım çalışmaların en büyük yüzleşmesi oluyordu bu.

O hafta arkadaşım Reyhan'a yazdığım e-posta bu ruh halimi anlatıyor:

“Canım Reyhancığım,

Sana, yazarak teşekkür etmek istedim. Sanırım geçen her gün, sinirlerim biraz daha zayıflıyor. Daha duygusal olmaya başladım. Bunun en büyük sebebi de eksper için yaptığım çalışmanın acı verici olması. “Evi yeniden inşa etsek maliyeti ne olur?” çalışması yaptırtıyor. Doğal olarak bu çalışma anılarımı tazeliyor. Adım adım Masal Evi’ni nasıl inşa ettiğimi, her noktasında kullandığım malzemeyi ve işlemleri anlatmak zorunda kalıyorum. Aynen bunun gibi, eşya listesi çıkartmakta da zorlanıyorum. Evin her köşesini zihinsel olarak taramak ve “aaa... O da vardı, yandı” farkındalığını yaşamak beni sarsmaya başladı. Bilirsin sıkıntılar toplu olarak gelir ve dönem dönem hayatımızı nedenini çözemediğimiz bir cendereye sokarlar. Dün sabah Bozo kaldığım evin çevresinde gezerken, otlarda yediği bir şeyle zehirlendi. Kuzgun’dan sonra ikinci kez aynı manzaraları izlemek beni bayağı sarstı. Neyse bu kez tecrübeden olsa gerek, acilen veterinerine götürüp, erken müdahale ile onu kurtardık ama isyan etmeden de duramadım. Neydi benden istenen? Ateşten sınav yetmemiş miydi? Her şeyimin alınması mı gerekiyordu? Bilmiyorum. Kim bilir belki de yeni yaşam her bağlantının kaybedilmesi ile başlıyor.”

Mektupta da söylediğim gibi, artık duygularım suyun yüzüne çıkıyordu. Çelik gibi duran halim yavaş yavaş erimeye başlamıştı.

Arabamın iki anahtarı da evin içinde yandığı için geçici bir süreliğine arabasız da kalmıştım. Fransız marka bir iş arabasıydı. İki kapı, kontak ve bagaj kilitlerinin Fransa’dan geleceğini söylediler. Bunların montajının yapılabilmesi için servise göndermek gerekiyordu arabayı. Daha birkaç gün öncesine kadar en yakın kasabada satıcı ve servis varken şimdi kapandığını, en yakın servisin üç saatlik mesafede olduğunu öğrendim. Kasko sigortam kilit değişimi işini benim için sağlayacaktı, hatta sigortacı genç adam başıma gelenleri öğrenince çekici bulma ve arabayı Denizli’de bulunan servise gönderme işlerini benim adıma halletti. Bana sadece, gelen çekiciyi eve götürüp arabayı teslim etmek ve evrak imzalamak işi kalmıştı. Eksperin geldiği günün akşamı Sevgi’yle beraber, bu kez çekici için Masal Evi’ne gittim. Kâbus devam ediyordu. Devamlı buraya gelip yangın görüntülerini hatırlamak zorunda kalıyordum. Sevgi için de zordu tabii.

Arabanın tekerlekleri sola doğru kıvrık ve direksiyon da kilitli kaldığı için, vinçsiz gelen çekiciye arabayı koymak hiç kolay olmadı. Saatlerce strateji geliştirip deneye yanıla uğraştık. Komşum Alastair ve onu ziyarete gelen bir arkadaşı da çekiciye yardım ettiler. Beş kişinin ortak akli ve gücüyle araba yüklenip yola çıktığında hava çoktan kararmıştı.

Ressam Emine ilk defa bu kış arabasını İstanbul’a götürmeyip bahçesinde bırakmıştı. Ondan bu kullanılmayan arabayı geçici süreliğine isteyip, araç sorununu hallettim.

Bozo hiç alışıktığı bir yerde yaşıyordu benim gibi. Dağdan ve ormandan şehre inmiştik. Sevgi’nin sevgi ve şefkatine sığınmıştık. Bu arada telefonum hiç durmuyor, arayan arkadaş, dost ve akrabalarım destek mesajlarını iletiyorlardı. “Telefondan sevgi yağıyordu”

demek daha doğru olur sanırım. Yıllardır beraber çalıştığım ustalarım bile bana evlerini açıyor, kendi aileleri ile kalabileceğimi söylüyorlardı. Pek çok arkadaşımın evi, oteli kış dolayısıyla boştu, oralarda kalabileceğimi söylüyorlardı. Sanki bir ev yitirmiştim ama bin evim olmuştu.

Son birkaç sezondur Masal Evi'ni kiraya verdiğim için, aynı köyde yaşayan arkadaşlarımın bahçesinde restore ettiğimiz bir ahır binasında yaşıyordum yaz aylarında. Öylesi küçük bir mekânda yaşamak yaz için zor olmuyordu. Sonuçta günün on iki saatinin Göcek'te işinizin peşinden koşarak geçiriyorsanız, ev kavramı sadece otel odasına dönüşüyordu. Yani yıkanmak, yatmak ve bazen de salata yemek için uğradığınız bir yer. Taş ahırın normalde saman koyulan üst katını yatak odası olarak kullanıyordum. Hayvanların durduğu alt katı da banyo ve mutfak olarak hazırlamış, alt ve üst katı birleştiren bir ahşap merdiven yapmıştık içeriye.

Bahçelerindeki bu binayı kullanmama izin veren arkadaşlarım birkaç seneliğine İngiltere'de yaşamak için giderlerken, yapıp tamamlamıştık bu restorasyonu. Onların yokluğunda beş yaz boyunca bu binada yaşamıştım.

Yangından sonraki ilk hafta, bu mekânın yaz kış hayatımı geçirebileceğim bir yer olup olamayacağını anlamak üzere oraya bakmaya gittim.

Bina; yatak, şifonyer, çamaşır makinesi, buzdolabı, ocak, küçük fırın, kap kacak ve bahçe takımlarıyla temel gereksinim malzemesine sahipti. Hatta yazlık giysilerimin pek çoğunun askılarda asılı olduğunu görerek çok sevindim. İnsan, hayatındaki *şeyleri* yitirdikten sonra tanıdık bir şeylerle karşılaşınca çok sevinebiliyor, bunlar yaşça çok eski ikinci el eşyalar olsa bile. En çok da eski cep telefonlarımdan birini kutu içinde orada saklamış olmama sevindim. Telefonun iç hafızasında pek çok numara kaydının durmasıydı beni sevindiren.

Evin kış aylarında kullanılabilmesi için öncelikle ısıtıcı gerekiyordu. Bunu, arkadaşlarımın vereceği elektrikli bir kalorifer ile halledecektim. Aşağı katta o çalışır, üst kattaki klimanın sıcak hava üflemesi de üst kata yeterdi. Bence otuz metrekarelik bu binada yaşayabilirdim. Belki de yıllar önce güneye göç ederken istediğim şey işte şimdi gerçekleşmiş, hayatım son derece küçülmüş ve basitleşmişti. Aslında geldiğim ilk günlerde - Göcek'teki kırmızı evimde- böylesi basit başladığım yaşantımı¹ karmaşıklaştırma başarısı gösteren, benden başkası değildi. Beni tekrar bu basitliğe geri döndüren de bilinçaltımdı sanıyorum. Bu şimdilik sadece bir his, ama doğru olması muhtemel bir his.

İlk hafta her şey eşzamanlı bir şekilde gerçekleşiyordu. Kargo firması beni arayıp İstanbul'dan gelen iki büyük kutum olduğunu söyledi, Emine'nin arabasıyla almaya gittim. Gönderen Reyhan'mış. Kutuları alıp Sevgi'nin evine getirdim. Açtıkça şaşırдық. Bu kadar detay nasıl düşünülüp bir araya getirilmiş inanamadık. Battaniye de var, para cüzdanı da, naylon çorap da var, çizme de. İç çamaşırından kabana, spor çantadan abiye kıyafete kadar her şey alınmış, toplanıp paketlenip altıncı gün elime ulaştırılmıştı. Ne diyeyim... Bunu bu çabuklukta, bu beceride ancak Reyhan yapabiliirdi sanırım. Depremzedelere yardım ulaşması gibi bana da birileri yardım ulaştırmıştı. Hem de Hızır hızında. İşte yukarıdaki mektubumun ikinci bölümü bu yardımla ilişkiliydi:

¹ Masalları erkekler mi yazar anne?, GüleNGül Anıl, Crea Yayınları, 2008

“Evet, böylesi uzun bir giriş yaparak neden telefonda teşekkür etmek istemediğimi anlatmaya çalıştım aslında. Duygusallığım sana söylemek istediklerimi bastırır, istediğim gibi konuşmam kaygısıyla, yazayım bari dedim.

Sevgili dostum, dün akşam kargoya uğrayıp gönderdiğin yardım kutularını aldım. Evde Sevgi'yle açıp tek tek baktık. Sevgi'nin sana telefonda neler anlattığını bir türlü çözemедim. Kendi ifadesine göre sadece çanta istemiş, ama benim gönlü zengin arkadaşım dükkânları dolaşmayı kendine iş edinip (tam da torununun olduğu bu önemli zamanda) bir dünya malzeme toplamış. Ne diyebilirim ki... ‘Yazarsam daha iyi anlatabilirim’ dediğim duygularım burada da tıkanı. Kelimeler kifayetsiz kaldı. Sana ve dostlarına sonsuz teşekkürler:

Felaket sınıfından sayılan böyle bir durum içine düşmenin, aslında ne kadar büyük bir sevgi çemberinin içinde yaşadığımızı fark ettirmesi açısından tamamen yanılısama (illüzyon) olarak “felaket” olduğunu yazabilirim. Son beş gündür köyde olsun, Göcek'te olsun, İstanbul'dan olsun, bana yağın sevgi enerjileri ile yıkıyorum. Bu dünyada daha büyük, daha önemli hiçbir güzellik yaşamadım diyebilirim. O zaman bunun neresi “felaket”?

Seni çok seviyorum, sana ve dostlarına tekrar teşekkür ediyorum.

Bu mektubu lütfen yardım edenlerle paylaş. Hepsine sevgilerimi gönderiyorum”.

Sonunda annem ve ablam, İstanbul'dan Fethiye'ye döndüler. Anneme yangını anlatırken ablamın da yanımda olmasını istiyordum. Kardeşim olduğunu bilmek ve onu yanımda hissetmek böylesi durumlarda ne kadar muhteşem bir duyguydu. Hatta eğer işi yoksa eniştemin de bizimle olmasının, anlatırken bana, algılarken de anneme yardımcı olacağını düşündük. Ablama göre, annem bu haberle çok sarsılabilirdi. Bense yaşadığım şu birkaç gün içinde, başıma gelene “her şerde bir hayır vardır” penceresinden bakmaya başlamıştım. Şimdi, annemi de benim penceremin önüne oturtabilme becerisi gösterip gösteremeyeceğimi görecektik.

Anlatırken, sürekli önemli bir noktanın altını çiziyordum: “Şükürler olsun ki o anda binanın içinde değildim. Ya gece ben uyurken olsaydı, dumanı fark edemeyip boğulsaydım...” gibi, olası en kötü durumlardan, şükredeceğimiz duruma getirmiştım meseleyi. Şimdi hatırlamıyorum ama anlattıklarımıza komik unsurlar da eklemişim ki bir yandan da gülüyordum. Ama annem gülmüyordu. Hatta ona titreme bile gelmişti. Sinirleri bozulmuş, üşümeye başlamıştı. Ablam bir şeyler getirip koydu sırtına. Annem, benim her zaman önemli şeyleri gülererek anlattığımı söyledi. Olanı biteni, kötü de olsa mizaha bulamayı beceriyormuşum, ona göre. Tabii ki yangında ölmediğime sevinmişti. Ne de olsa karşısında capcanlı, yarasız beresiz, pür sağlık oturuyordum. O nedenle, bana bağışlanan hayatta kalışı doğal kabul edip, konuya; benim o evi yaparken çektiklerim, o evi ne kadar çok sevdiğim, içinde yanan şeylerim açısından bakıyor ve çok üzülüğünü söylüyordu.

Ah bu “şeylerle” olan bağlarımız... 1999 depreminden sonra da görmüştük, “şeyleri” yitirmek an meselesiydi.

Bense duygularımı, ABD'de bulunan bir arkadaşşıma iki gün önce yolladığım mektupta şöyle anlatmıştım:

“Bir nesne ile özdeşleşmiş birinin, nesnenin yanmasında kendi de yanar mı, yoksa özgür mü kalır? Bu sorunun cevabı bende özgürleşmek olarak tezahür etti. İki saate yakın yangını izledim. İzlerken özgürleştiğimi hissettim. Bir temizlik oluyordu sanki. Bütün geçmişim, arşivlerim, fotoğraflarım, aklına gelebilecek her şey temizlendi, yok oldu. Sadece yürüyüş kıyafeti ile kaldım. Yeni bir sayfa açmak zamanı gelmiş herhalde. Bütün bağlantıları ardımda bıraktım sanki.”

Anneme ne kadar uzun zamandır Masal Evi’ni satmak istediğimi hatırlattım. Zaten o, benim elimden çıkacaktı, yani onu bırakma kararını çoktan beridir vermiştim. Neden? Sırtımdaki ödeyemediğim borçlarım yüzünden. Sırf bu nedenle giderek karmaşıklaşan hayatım yüzünden. İşte şimdi hiç birimizin aklına gelmeyen bir çözüm gerçekleşmiş, o yok olmuştu. Hem de giderken bana bütün çabalarımın karşılığı olan bedeli bırakarak. Beni borçlarımdan özgürleştirmiş, sırtımdaki tüm yüklerden kurtarmıştı. Miras bırakan bir baba gibiydi sanki.

Yıllarca dileklerimde yol göstericilik yapmış, evin satılmasının beni kurtaracağını söylemişim hep. Ev satılmadıkça yaratıcılığımı yaratıcılık eklemiş, hayatta kalma destanı yazmışım. Destan, çıkmayan sokaklarla doluydu, kâbus filmlerine benzemişti adeta. Aslında istediğim tek şey: yazarak, okuyarak ve gezerek yaşayabileceğim bir hayattı. Bu hayatın evin satılmasıyla geleceğine inanmışım. Böylece borçlar ödenecek ve ben bütün işlerimden sıyrılıp, sadece yazarak hayatımı idame ettirecektim. Benim küçük aklımla görebildiğim tek yol buydu. İçinde var olduğumuz tasarımı hafife almanın en güzel göstergesi... Hâlbuki onda ne yollar var, akla hayale gelmeyecek yollar.

6

DENİZDEKİ DAMLA DENİZDEN KORKAR MI?

Sigorta eksperinin istediği çalışmanın dosyası tamamlanmak üzereydi. Aynı günlerde hayatıma devam edeceğim eski ahır binası da hazırды, taşınacaktım. Bana ve Bozo'ya on gün boyunca evini ve yüreğini açmış Sevgi'nin biraz daha kendisiyle kalmam önerisini, bir an önce kendi mekânımda yaşamaya başlamam gerektiğini düşündüğüm için teşekkürlerimle reddettim.

Yangından bir ay önce kendi şirketimi kapatmış ve müşterilerimden birinin yanında profesyonel yönetici olarak işe başlamıştım. Taşınmamdan bir gece önce, yeni işimdeki patronuma bir mektup gönderdim:

Geçen hafta bugün hayatımın bir anda rotasından çıkmasının ardından, ancak bugün durup haftayı nasıl geçirdiğime bakabildim. Henüz “Ne oldu? Neden oldu? Neler olabilirdi?” vb. soruları kendime sormaya başlayacak zamanı bulamadım, ya da özellikle kendime böyle bir zaman bırakmadan koşuşturup durdum. Belki böylece ayakta kalıp, güçlü olabilmeyi başardım.

Sizinle de iletişime geçip “ne yapıyorum, ne durumdayım” bilgisini paylaşamadım. Umarım kusura bakmamışsınızdır.

Sizi Pazar günü rahatsız etmek istemediğim için, şu anda gelmiş olduğum noktayı yazarak paylaşayım istedim:

- *Yaz aylarında yaşamakta olduğum binayı kış için de kullanıma hazırladım, yarın sabah taşınıyorum. Böylece yeni hayatımın ilk taşı yerine oturacak. Geçici dönem sonlanacak.*
- *Sigorta eksperinin istediği çalışmalar bu hafta içinde tamamlanacak ve kargo ile yola çıkacak. (Eksper, iki ayrı inşaatçıdan evi yeniden inşa etmenin maliyetinin tekliflerini istedi.)*
- *Kimliğim çıktı, ehliyetim haftaya basılacak. Kredi kartlarım hafta içi elime geçecek.*
- *Arabam Denizli bayisinde, Fransa'dan gelecek yeni kilit kitini bekliyor.(İki anahtarını birden evdeydi.)*

Bulduğum bu noktadan bakınca, işime geri dönüşü bu hafta yapabileceğimi düşünüyorum. Eğer sizin için de uygunsa yarın öğlenden sonra konuşursak, bu arada alınan yolu öğrenmiş olurum ve neresinden katılabileceğimi gözden geçiririz.

Selamlar

Patronum önümüzdeki hafta zaten Göcek'e geleceğini, bir iki gün sonra geri dönerken benim de kendisiyle İstanbul'a gitmemi istedi. Hayatım tekrar rayına (!) oturuyordu.

Çalıştığım şirketin elinde yeni bitmiş otuz villa vardı. Piyasa şartlarının krize dönüşmesiyle satış yapmakta zorlandıkları için villaları kiraya vermek üzere dekore etmekle işe başlayıp, tatil sezonu boyunca da butik otelcilik zihniyetiyle yönetmek istiyorlardı. İşte bu görevi ben üstlenmiştim.

Şimdi İstanbul'a gidecek ve geçen yıl dekore edilen altı villada kullanılan eşyaların modelinde olmak üzere, yedi yeni villa için çay kaşığında gardıroba alışveriş yapacak, bu büyük alışverişin İstanbul'dan Göcek'e gönderilmesini sağlayacak, Göcek'te bu malzemeleri karşılayıp ilgili villalara dağıtımını yaptıracak ve yerleştirilmesini yönetecektim. Bütün bunlar Mayıs ayı başında müşteri girişlerine kadar bitirilmiş olacaktı. Ben de ondan sonra tüm sezon, bu villalara giriş yapan müşteriler için verilecek hizmetleri yönetecektim. Bu iş planında bir dakikam bile boş kalmayacaktı. Kendime dönüp "Ne yaşadım, ruhsal anlamda neredeyim?" sorularıyla uğraşmaya hiç zamanım olmayacaktı.

Birkaç ay sonraki (1 Haziran tarihli) yazımda işe dönüş için şöyle demişim:
"Gerekenleri" yapmayı seçmiştim o ilk günlerin şaşkıncu havasında. Varlığımı devam ettirebilmem için sanki bir şeylere sarılmak zorundaydım. Bunlar hayatın bildik ipleri olmalıydı. Ruhsallığa dair yaklaşımlar o günleri daha da uçuk hale getiriyordu. Ben de fiziki ortamın içinde verilmiş sözümün ardına düştüm."

Evet, daha bir ay önce başladığım işim "verilmiş söz"ümdü. Ben de sözüm gereği patronumla beraber İstanbul'a uçtum. İki hafta gibi bir zaman içinde eşya alışverişini tamamlayacağımı düşünüyordum. Ama gerçekleşenler -her zamanki gibi- düşünülenler gibi olmadı. Bir yıl önce alınmış mobilyaların aynalarını bulamıyorduk. Farklılaşan dekorasyon, fiyatları da etkiliyordu. Bu arada şirketin yabancı ortağı elimdeki bütçeyi sürekli aşağı doğru çekiyordu. Bu da benim devamlı alternatif çözümler peşinde koşmamı gerektiriyordu. Şirket, bu süre zarfında kalabilmem için, İstanbul'da elindeki dairelerden birini kullanımına açmıştı. İşimle evim beş dakikalık yürüme mesafesinde ve son yıllarda şehrin en popüler yerlerinden biri haline gelen Cihangir'deydi. Beyoğlu'na yemeğe, sinemaya, arkadaşarımla buluşmaya gidiyordum sık sık. Gündüzlerimi büyük mobilyacılar da gezerek, perdecilerle, beyaz eşyacıyla konuşarak geçiriyor, hazırladığım hesap tabloları içinde kayboluyordum.

O günlere dair günlük kayıtlarım yok. Alışveriş yapmaya başlamıştım ama nedense günlük tutmak için bir türlü defter seçememiş ya da alamamıştım. Sonunda aldım. İlk sayfasına yazdıklarım bu durumu anlatıyor doğal olarak:

"Nereden başlayacağını bilmemek ya da yazmaya başlamanın harekete geçireceklerinden korkmak... Hangi nedenle olduğunu bilmediğim bir ruh hali ile bir türlü yazamadım. Yazmaya başlamayı ertelemek için bir türlü defter de alamadım. Sonunda dün gece Beyoğlu Mephisto'da, son ABD gezimde çok severek aldığım ama başlama imkânı

*bulamadan yanan defterin aynısını görünce dayanamadım ve yeniden satın aldım. Belki de artık yazmak için hazırım.
01 Nisan 2009, Tünel”*

Belki defter alamamıştım ama İstanbul’daki ilk haftamda birkaç satır dökülmüştü bilgisayarın dosyasına:

“On dokuz gün önce, yüksek sesli çıtırtılar dolduruyordu kulaklarımı. Alevler gökyüzüne yükseliyordu. Bir yandan da yatay olarak iç odalarda ilerlediğini görüyordum ateşin. “O”, büyük bir hızla yanıyordu ve ben izlemekten başka hiçbir şey yapamıyordum. Görüyordum, orada çok büyük bir temizlik gerçekleşiyordu. “O” ve “Ben” birbirimizden ayrılıyorduk sonunda. Bu benim ateşten sınavımdı. Sınavların en büyüğü, belki de en sonuncusu. Son olup olmadığını kim bilebilir ki? Belki de bir başlangıç.

Bu, uzun yıllar hayata karşı güvenini sürdürabilmiş, inancı ile yoluna devam etmiş birinin yeniden doğuş zamanı olsa gerek. Üstündeki pantolon ve kazaktan gayri her şeyinin gitmesini hayra yorabilen birinin yeniden doğuşu. Bu bir his olarak geldi. Her şeyin birlikte yanışını izlerken geldi bu his. Her şey gidiyordu, yerine gelense sadece ve sadece özgürlüktü. Bu da, tek başına, her şeyi birden karşılardı zaten.

*Bütün bağlantıları ardımda bırakmıştım. Sanki geçmiş yaşamımda kalmıştı her şey. Şimdi yeni bir yaşam, yeni bir sayfa açılmıştı önümde. Tertemiz, içi bomboş, yeniden “yeniyle” doldurulmayı bekleyen bir sayfa. Bu kez bu sayfa farklı şekilde doldurulacak.
20 Mart 2009, Cihangir”*

Kesinlikle bu kez farklı seçimlerle yürümek niyetindeydim. Bu konuda günlüğün ikinci sayfası şöyle diyor:

*“Hayatım, kendime dair ‘şey’leri yeniden alarak devam ediyor. 1 Mart’ta yitirdiklerimin yerine bu kez düşünerek, gerekli olup olmadığına bakarak, hayatımı fazla doldurmamaya dikkat ederek satın almaya başladım. İlk günlerde yardım amacıyla özellikle İstanbul’dan gelenlerin çokluğu üzerine yaşadığım tedirginlik duygusu, geleceğimi kurarken uzun zamandır istediğim ‘basit yaşamak’ seçimimi hatırlattı bana. Artık etrafımı şeylerle doldurmayacağım. Temel ihtiyaçlarım dışında ‘almak’ benim hayatımda yok. On yedi gündür İstanbul’dayım. Giyim kuşam, ayakkabı, çanta yine benim alışveriş kalemim olmadı. Ama müzik, film ve kitap konusunda kendimi doyurma ihtiyacı hâlâ ilk önceliğini koruyor. Fotoğraf makinesi ve küçük bir bilgisayar ikinci öncelik olarak gözüktü. Bundan sonrasında atacağım her adım dikkatli olacak. Örneğin okudukça kitap almak gibi bir yol izlemek konusunda yeni bir davranış geliştirmek istiyorum. Müzik CD’si konusunda elli adet üzerinde bir arşiv oluşturdum. Bunlar benim zamanlarımı rahatlıkla geçirir. Artık her şey, yolculuğu düşünerek yapılmalı.
02 Nisan 2009, Gümüşsuyu”*

Evet, yolculuk!

Gezmek... Yazmak ve okumakla beraber çok istediğim, en çok arzu ettiğim şey değil miydi? Yeni yaşamımın alışverişi, yolculuk için gereken boyutlarda yapılıyordu. Yani her şey taşınabilir olanından seçiliyordu.

“Ağlamaya başladım. Ağlamak benim kendime dönüşüm oldu. Bir aydır ben, ben değildim sanki. Acaba hangi ben benim? Ben dediğim nedir? Kendimi tanımak için eski tepki ve tutumlarımın peşindeyim. Tanışıklık bulamadığım noktada korkuyorum. Kendimi kaybetmekten korkuyorum. Oysa denizdeki damla denizden korkar mı?

Beni ağlatan bu gece izlediğim film oldu. Birkaç gün önce aldığım filmlerden, orijinal adı ‘Life as a House’, Türkçedeki adı ‘Yeni Yaşam’ olanını izledim. Aslında bu filmi aylar öncesi internet alışveriş sitelerinden birinde görmüş ve sepete atmıştım. Ama satın almadığıma göre demek ki o zaman, zamanı değilmiş. Bu gece evde kalıp özellikle onu izlemek istemiştım. Çünkü her şey, artık zamanın geldiğini işaret ediyordu. Filmi izleyip bitirdikten sonra bu satırları yazıyorum. Ağlaya zırlaya seyrettikten sonra...

Ağlama nedenim George’un ölüyor olması, oğlu ile kurmaya çalıştığı ilişki ve bu ilişkiyi, inşa ettikleri ev üzerinden kurmaya çalışmasının bende uyandırdığı duygulardı. Ama filmin bitiminde girdiğim ‘özel seçenekler’deki sahne tasarımcısının şu sözleri, bende bambaşka bir farkındalık yarattı:

‘Bir ev inşa etmesini hayatının ve hayatını nasıl yeniden kurduğunun bir metaforu olarak kullandık. Bence bir ev, yaşadığımız yer ve bir yuva olmanın yanında, kendimizi ifade eder. Ev, bir insan gibidir.’

Zaten filmin bitiş sahnesi de,

‘Kendimi her zaman bir eve benzettim.

Hep yaşadığım yer gibi

Güzel olmasına gerek yoktu

Büyük olması da gerekmiyordu

Sadece benim olması önemliydi

Olmam gereken şey oldum

Kendime bir hayat inşa ettim

Bir ev inşa ettim’

diye sonlanmıştı.

İşte bu sözler ve sahne tasarımı için yapılan ‘metafor’ açıklaması, günlerdir içimde gizlenen, taa derinlere çekilmiş beklemekte olan duyguları patlattı.

Sadece evimi, yaşadığım yeri, yuvamı kaybetmemiştim. Kendi ifadelerimden belki de en önemlisini kaybetmişim. Ateşle yok olmuştu onca ifade şekilleri. Yazdıklarım, çizdiklerim, çektiklerim, tüm ifadelerim yok oldu. Olması gerekiyor muydu? Belki de artık yeni bir söz söylemenin zamanı gelmişti cancağızım. Artık geçmiş geçmişte kalmalı, önümde olana odaklanmalı, ya da şu an yaşadıklarımı anlayıp hayata nasıl bakabildiğimi paylaşmalıyım. 03 Nisan 2009, Cihangir”

Bu kitabı yazma fikri ilk olarak bu günlük yazısında ortaya çıkmış demek ki. Ateşin neler yaptığını anlamaya başladığım o günlerden bir sene sonra okuduğum Murat Gülsoy'un öyküsünde² "ateş" ten aynen şöyle bahsediliyordu:

"(...) Ateş temizler. Yakar ve yok eder. Hayatı alır. Dünyanın kalbinde var olan tutkudur. Çünkü maddenin coşkusudur. Kendinden geçişidir. Değişmesidir. Başkalaşmasıdır. Büyüdür ateş. Kaynaştırır ve üretir. (...) Dünyayı dönüştürmektir. Hayatı şiddetle terbiye etmektir. Aklın dışındakidir. Kavranamaz olandır. Çılgınlıktır. Dünyanın çıldırmasıdır ateş. Şeylerin azabıdır. Kendini yok eden tutkudur. Kutsal intihardır. Maddeden hayale geçiştir."

² Açık Çek / Oysa Herkes Kendisiyle Meşgul, Murat Gülsoy, Can Yayınları 1999

7

MIŞ GİBİ YAŞAMAK

Ateşin gücünü inkâr eden yaşantımda giderek zorlanıyordum. Külliye değişen hayatımı hiçbir şey olmamış gibi yürütmeye çalışmak saçmalaktan başka bir şey değildi. Üstelik yaptığım iş korkunç bir ironi taşıyordu. Bir çöpü bile kalmamış birinin, çay kaşığından havuz yatağına kadar, bir sürü villa için alışveriş etmesi de ne demek oluyordu acaba? Ben ki kendim için alışverişin her türlüünden kaçınıyor, sadece taşınabilir dediğimiz, seyahat tipi birkaç temel gereksinim ile ilgilenirken, evlerle ilgili yaptığım bu iş beni nereye götürüyordu? Neyi anlamamı istiyordu? İçim sıkılıyordu, yola devam edemiyordum.

Tıkanmıştım. İşte o günlerde yazdıklarım:

Saat 03.59 ve ben en az bir buçuk saattir uyanığım. İçimdeki sıkıntı bana uyku uyutmadı. Akşam yemeğinde Emine'deydim. Onunla irdeledik başımdan geçenleri. Benim ele alış biçimlerimi, hayata karşı duruşlarımı. Ona göre bunda şaşacak bir şey yok. Karakterimin gereği gibi davranıyormuşum. Önce etrafi yatıştıran, sonra kendine bakan bir kişiliğim olduğunu söyledi. Dışarıdan bakan bir göz olarak değerlendirmesi ilginçti.

Demek ki 1 Marttan beri etrafi yatıştıran kadın, şimdi kendisine döndü ve bakmaya başladı. Şimdi kaybını yaşamaya başladı. Şimdi yasını tutmaya başladı. Ve nicedir istediği şeylerin, önüne tepsi ile bırakıldığını kabul etme noktasına geldi. Evet, hep bunu istememiş miydim? Her dilek dileme imkânında "sadece yazarak yaşamayı, başka işler yapmak zorunda olmadan, okuyarak, yazarak ve gezerek yaşamayı" istememiş miydim? İşte bana verilen bu. Bana verilenin şu andaki cebelleştiğim işim olmadığını hissediyorum. Bunları yapmak için bunca yolu kat etmiş olamam. Bu değişimi yaşarken bir yanımla hiçbir şey olmamış gibi eski enerji içinde yaşamak beni dağıtıyor. İki enerjiyi bir arada götürmem mümkün değil. Özümün istediğini gerçekleştirmem gerekiyor. Yola devam için seçimimi yapmam gerekiyor. Bu gece bu seçimi yapabilme gücü istiyorum.

10 Nisan 2009, Cihangir

Bu satırları yazdığım gün Cuma'ydı. Hafta sonunu geçirmek için Meral'e gittim. Akşam bir araya gelir gelmez, ona içimdeki savaşı anlattım. Bir yanımla etik davranıştan dem vurarak, "verilmiş sözümü" yerine getirmemi istiyor, diğer yanımla hiçbir şey olmamış gibi davranmanın imkânsızlığında boğuluyordu. Bir şey yapmalıydım. Birini seçmeliydim. Yoksa patlamak üzereydim.

O hafta sonu seçimimi yaptım, yine günlük sayfası:

*“Hafta sonumu her zaman olduğu gibi Meral’de geçirdim. Cuma akşamı ona canhıraş bir şekilde anlattığım içimde savaştan iki kişiliğimle, gece bir anlaşmaya oturdum. Verdiği sözün önemini savunanı anlamsız bularak gönderdim. Yeni yaşamıma bundan yıllar önce seçtiğim yolda devam edeceğim. O gün girdiğim yolda kaybolmuştum, bugün artık yolu daha iyi tanıyor ve daha donanımlı olduğumu düşünüyorum. Yolum yazmaktan, okumaktan ve gezmekten geçiyor. Ben evrenin sevgili çocuğuyum. Korunuyor ve kollanıyorum. Buna inancım tam. Yeni yerler ve insanlar beni bekliyor. Yeni kitabımın ilk satırlarını yazmak için sabırsızlanıyorum. Bir an önce başlamak istiyorum.
12 Nisan 2009, Cihangir.”*

Yeni seçimimin ilk hareketini, hemen internetten New York’a bir bilet alarak yaptım. 3 Haziran’da oğlumu görmeye gidecektim. Elli yaşına onun yanında girmek istediğimi hissettim. Meral de gelmek istediğini söyleyince biletleri ikiledik. Bu gezi on günü geçemeyecekti, çünkü Haziran ortasında devletin yangın için bana açtığı kamu davasının duruşması vardı. Bu davayı, sadece avukata bırakamayacak kadar önemsiyor, duruşmaya kendim çıkmak istiyordum.

O hafta içinde patronumla konuşup, yola daha fazla devam edemeyeceğimi anlattım. Yaşamımın külliyen değiştiği bir zamanı hiçbir şey olmamış gibi yaşadığımı, ama bu “mış gibi” yaşamının yürümediğini gördüğümü söyledim. Her şeyin değiştiği bir zamanda, ben de geçmişte verdiğim sözleri tutamayabilirdim. Onlar için yapabileceğim son şeyin, -eğer isterse- Mayıs ayında eşyaların yerleşmesi işini tamamlamak şeklinde olabileceğini söyledim. O da buna çok ihtiyacı olduğunu, yerleşim bitene kadar orada işi yürütmemi istedi. İş biter mi bilmiyorum ama Mayıs’ın son gününe kadar orada olabileceğimi, çünkü 3 Haziran’da İstanbul’dan New York’a oğlumun yanına uçacağımı açıkladım. Bu planın değişme seçeneği de yoktu zaten.

Bir hafta on güne kadar, İstanbul alışverişlerinin ve bunların finansmanının ayarlanmasını toparlayıp Denizli’ye uçmayı planlıyordum. Oradan kilitleri takılmış arabamı alarak, yayla köylerinden geçip baharını kaçırdığım Gökçeovacık köyünün görüntülerine benzer görüntüleri, bu yüksek rakımlı köylerde, senenin tam da bu zamanında yakalayabileceğimi düşünüyordum.

8

MASALSI BİR DURUM

İstanbul'da bir yandan villa dekorasyonlarıyla ilgili çalışırken diğer yandan da bir türlü hasar raporunu yazamayan eksperin takipçiliğini yapıyordum. Ne yaparsak yapalım ekspere ulaşamıyorduk. Süreç kendi yavaşlığında seyrediyordu. Sabırla beklemekten başka çare yoktu. Sabrım tükenmişti, çünkü ilk günlerde bana böylesi vakalarda bir ay içinde ödeme yapıldığı söylenmişti.

Sonunda eksper ortaya çıktı. Şirket de fazla uzatmadan önerdiği rakamı ödedi. Daha doğrusu verdiği avans ödemeyi düşüp, kalanı ödedi ve hesaplaşmış olduk.

Böylece hayatımın on bir yılına mal olmuş duygu yüklerimden kurtulma mutluluğunu yaşadım. Borçlarımdan ve Masal Evi'ni yaparken başlayıp, yıllar geçtikçe, benim seçimlerime bağlı olarak ya da seçimlerimden bağımsız olarak sürekli büyüyen borç sarmalı altında çöken omuzlarımdan söz ediyorum.

Bu süreçte çoğunlukla kendimi suçlayıp durdum, boyumu aşan projelere giriştim diye. Bazen hedef saptırıp Masal Evi'nin kendisini suçladım, beni böylesi işin içinden çıkılmaz durumlarda yaşatıyor diye. Hatta suçlamalarımdan 1999, 2001 ve 2004 hükümetleriyle 2008'deki küresel kriz bile nasiplendi. Ancak kimi suçlarsam suçlayayım, on bir yıl boyunca hayatım basitlikten tamamen uzaklaştığı gibi borçlarım da çok büyüdü.

Ekonomik kriz içindeki dünyada insanlar yatırım yapmaktan da vazgeçmişlerdi. Masal Evi satıştaydı ama ilgileneni yoktu. Kısaca durumum; güzel bir evi olan birinin, o güzel evinde hapis kalmış duygusunu yaşamaktan çok farklı değildi.

Ve bir gün hiç beklenilmeyen bir şey oldu. Masal Evi yandı. Yanarak hayatımdan gitmeyi seçti-istedi, ne dersiniz deyin adına, ama aynen böyle hissettim. Baktı ben ne yapsam nafile, bir türlü kafamı kaldıramıyor, omuzlarımı doğrultamıyorum. O zaman o, elindeki joker kartını kullandı sanki. Kendi sigortası ile bana nefes aldırıp suyun yüzüne yükselmemi sağladı. Aylar sonra ben dünyanın diğer ucundayken, bir arkadaşımın yolladığı mektupta yazdıkları, onun da aynı şeyi fark ettiğini gösteriyordu:

“Masal Evi'nin, sonunda rüyalarını gerçekleştirmeye yaraması kendi kendine bir mucize. Zor şartları pozitifçe çevirmen ise senin gücün, lütfen bunu hiç bir zaman kaybetme.”

Evet, bu tastamam bir mucizeydi. Evrenin mucizelerinden biri daha. Hayatın mucizelerle dolu olmasını fark etmem, inanmam, bilmem belki de böylesi bir çekim yaratıyor ve mucizeler başıma geliyor.

Doğrusu, bu oldukça büyük boyutta bir mucizeydi. Bir defa ilk anda bunun mucize olduğunu algılamak meseleydi. Bu biraz da “Hayır mıdır, şer midir?” ikileminde nerede durduğunuzla ilgili. Olumsuz duyguların içinde kalıp kurban olduğunuzu düşünmek, yani “böyle şeyler de hep benim başıma gelir” tarzı yaklaşımlar çok kolaydır ve de hiç gariipsenmez. Çünkü başınıza bir felaket gelmiştir sonuçta. Sahip olduğunuz her şey yanmış, geri gelmemek üzere gitmiş ve tığ-ı teber şah-ı merdan³ kalmışsınızdır. Evet, evin sigortası vardır. Ama borçlar da vardır. Onlar ödenince evi yeniden yapacak para kalmayacaktır. Kayıp hanesi çok büyüktür. Hem sonra, yanan onca şeyi yerine nasıl koyabilirsiniz ki? Hatırası olanlar, dünyanın çeşitli yerlerinden topladığımız ya da hediye gelen onca değişik nesne... Yıllardır içinizi döktüğünüz defterler, yazdığımız mektuplar ve size yazılmış olanlar... Bunları para alır mı? Yerine koyabilir mi?

Yangından üç ay sonra, iş baskısından kurtulur kurtulmaz yazdığım bir yazıda o günleri anlatırken demişim ki:

“Maddi ve manevi anlamda sunulmuş olan bu özgürlüğü birdenbire anlamak/algılamak mümkün olmadı doğrusu. Daha doğrusu, olanı anlamak/anlamlandırmak birdenbire mümkün olmadı.

‘İnsanın başına her şey gelebilir bu dünyada’ dedim. Tevekkülle karşılamaya çalıştım. ‘Yeni bir hayat kurulmalıymış demek ki’ dedim. İlk günler, ne dediğimi çok da bilmeden geçerken, buna benzer daha pek çok şey söylemiş olmalıyım. Beni dinleyenlerin tepkilerinden, ‘normal insan’ davranış seçimlerini yine yapamadığımı anlıyordum. Beklenen söz ve tutumlarım olamıyordu.’

Evet, tutumum “tevekkül” boyutunda olmuştu. Demek ki sonunda ben de, yaşadığım yörenin insanından en önemli şeyi öğrenmiş, benimsemiştim. Sadece bu tutumu kavrayıp hayatıma geçirmiş olmam bile, köye göç etmiş olmamın en büyük kazancıdır diye hissediyorum.

Bakış açım kaybettiklerim üzerine değil de, kazandıklarım üzerine yoğunlaştı. Yani sigortadan gelecek para benim borç dağıtımını eritecek, omuzlarımdaki yükü yok edecekti. Ben artık yüksüz ve özgür bir insan olacaktım. Artık bir evim olmadığı için gezmeye başlayabilir, yeni deneyimler edinip bunları yazacağım kitaplarda paylaşabilirdim. O çok istediğim, özlemine duyduğum “bağlantısız insana” dönüşüvermişim bir anda. Bu özgürlüğün böylesi bir yoldan kazanılması akıl durdurucu, ama bu da bir yol değil mi?

Kısaca bana bir şey olmuş, yukarıdan ya da belli bir mesafeden bakabilmeye başlamıştım. Kendimi, olayın vahametine üzülme yerine evrenin muazzam aklının çalışma düzenine kaptırılmış, bu düzenin bir parçası olmaktan ne kadar çok haz aldığımı hissetmişim.

Bu duygular içindeyken yapmayı unuttuğum çok önemli bir şey varmış aslında: KAYBIMIN YASINI TUTMAK. Bunu sonra anlatacağım. Şimdi borçların ödenmesinde sıra.

³ “Tığ-ı teber şah-ı merdan kalmak”: Elinde avucunda ne varsa tükenmiş

Sigorta şirketleri böylesi kayıplar yaşayan insanlara, eğer talep gelirse önden bir kısım parayı avans olarak öderlermiş. Böylece bir ay içinde aldığım para, hasar yerine avans miktarı oldu. Olsun. Bende bir sevinç, bir sevinç... Hemen başladım alacaklılarımı aramaya. Hesap numaralarını istedim ve havaleleri yaptım. Yaptıkça omzum hafifledi, omurgam düzeldi. Meğer ne büyük bir baskı, ne büyük bir mutsuzlukmuş üzerimdeki. Ve alacaklılarım ne cömert gönüllü insanlarmış. Bazısı yıllardır benim ödememi beklemiş. Genelde birkaç senede bir alacaklılarım değişiyordu. Yenilerinden aldıklarımı eskilerine ödemekle geçen uzun yıllar... Borç istemek ne zor şey... Onca sene uzayıp giden borçluluk durumum, maddi sıkıntılarımı gören duyan dostların yüce gönüllülükle para yollamaları sonucuydu. İstemeyi ve almayı bilmek önemli ruhsal bir beceri olarak anlatılır, nice öğretilerde. Gururun, o “mağrur olma” hallerinin törpülenmesi için birebirdir.

Borçların bir bir ödenmesiyle hafifleyen ruhuma zihnim soruyordu: Tamamen sanal ortamda yaşanan tuhaf bir durum ile bunca yıl çekilen acı son bulmuş muydu gerçekten? Sigorta şirketi banka hesabıma para göndermiş, ben bunu internet ortamında görmüş ve yine aynı sanal ortamdan alacaklılarımın hesaplarına dağıtmıştım. Bir gün içinde birkaç banka hareketiyle sonlanan acılı on bir yıl...

Tam olarak masalsı bir durum. Masalın kahramanı olan ben, her kavşaktaki seçimlerimle fırtınalar yaratmış, fırtınalarla boğuşmuş, tekneyi birkaç kez karaya oturtmuş, sonunda da batırmıştım ama deniz altı binlerce fersahmış ve hazineler saklıymış.

9

ATEŞ BENİ DEĞİŞTİRMİŞTİ

20 Nisan 2009 günü İstanbul'dan Denizli'ye uçmak üzere ayrıldım. Dekorasyon alışverişi tahminimden hayli uzun sürmüştü. Ama işin tuhafı, beş haftaya uzayan bu süre bana dayanılmaz gelmemişti. Yani benim gibi yıllar önce “bu şehirde artık yaşanmaz” diyerek terk edip giden, sonra her geldiğinde birkaç gün içinde kaçmaya çalışan biri için bile İstanbul'da yaşamak, eğer şartlar iyi düzenlenirse mümkün olabiliyormuş. Kaldığım ev minimal dekorasyonu ile, sevdiğim sade yaşantıyı sağlamış, işime trafiksiz gidebilmiş, Beyoğlu, Galata, Tünel gibi sevdiğim semtlere yürüyerek ulaşabilmiş, arkadaşlarımla bu semtlerde bulunan güzel mekânlarda zahmetsizce buluşabilmiş ve yine kolayca evime geri dönebilmişim. Zamanı, sıkışık trafikteki araç içlerinde boşa harcamadan, işse iş, dostlarsa dostlar, sinemaysa sinema olarak kullanabilince bunalmamış, tam tersi mutlu olmuştum. Hafta sonlarımı Meral'in evinde onunla program yaparak geçirdim çoğunluk. Bu da bir başka hoşluktu tabii ki. Biraz da geri dönecek bir evimin olmaması bana bu uzun kalışı sağladı sanırım. Hani özlediğim, özel bir bağım olan evim...

Ama şimdi, dekorasyonlarını yapmak için villalara geri dönmem gerekiyordu. Hem bunu yapmak, özgürlüğe kavuşmayı da beraberinde getirecekti benim için.

İstanbul'daki son günümde, kısa bir iş ziyareti için Türkiye'ye gelmiş olan oğlumla buluştum, Galata'da. Yangını konuştuk biraz; sigortayı, borç ödemelerimi ve kendimi bir kuş kadar özgür hissetmenin ne demek olduğunu anlattım, işten ayrılma kararımı paylaştım. Şaşırdı buna. İyi para kazandığım, iyi bildiğim ve yıllardır uygulama yaptığım bir konuda hoşuma giden bir işim varken neden bırakıyordum? Elime biraz para geçti, borçlarım bitti diye çalışmaktan vaz mı geçiyordum hemen? Hazır paraya dağ dayanmazdı. Peki sonra ne yapacaktım? Artık başka bir şeyim de kalmamıştı, hayatımı ne şekilde geçirmeyi düşünüyordum?

Kesinlikle rolleri değişmiştik. Zamanın bir yerinde, fark etmeden onun çocuğu yerine geçivermişim demek ki. Bana sorduğu sorular, taşıdığı kaygılar, bir ebeveyn davranışını

hatırlatıyordu. İnsanların büyüdüğü, kuşatıldığı kültür tarafından nasıl donatıldığını gördüm gözlerinde, sözlerinde.

Bana önerisi, hayatta istediklerimi yapmak yerine, çılgın tempoda çalışıp para kazanmanın vereceği duyguyla mutlu olmayı bilmektir. Bir zamanlar benim de bilip yaptığım, ama sonra çarkın içinden fırlayıp başka bir yere düştükten beri yapmayı düşünmediğim şeyleri söylüyordu bana. Hayır, tekrar o çarka dönmeyi, orada öğütülmeyi istemiyordum. Oğlum onaylamasa, beni yargılasa bile dönmeyecektim.

Kendime ve yaşadıklarım dönmeye bakmam gerektiğini, bunun da yaşamımdaki zorunlulukları bir yana bırakarak, bunlardan uzaklaşarak olabileceğini anlamadım, göremedim.

O gün oğlumun beni anlayamadığını düşünüyordum ama sonra terapist Shakti Gawain'in "Işıkla Yaşamak" kitabını okuduğumda gerçeğe yüz yüze geldim:

"Siz gelişirken ve hızla değişirken, iç kuşkularınız ve korkularınız etrafınızdakilerin tepkilerinde yansıtılacaktır. Eğer arkadaşlarınız ve aileniz sizdeki değişimi sorgular ya da yargılasa, onların yalnızca içinizdeki, 'Ya yanlış yapıyorsam? Bu sürece gerçekten güvenebilir miyim?' gibi kuşkulu ve korkulu sesleri yansıttığını anlayın.

*Diğerlerinin bu geribildirimlerine nasıl uygun görüyorsanız öyle cevap verin: Onları ikna edin, görmezden gelin, tartışın, ne isterseniz. Önemli olan aslında sizin iç korkularınızla temasta olduğunuzu kabul etmenizdir. Başkalarıyla yaşadığınız çelişkiler, içinizdeki çelişkileri, gelişmek ve değişmek isteyen parçanızla, işleri her zaman yaptığınız gibi yapmayı daha emin bulan parçanız arasındaki çelişkileri yansıtır."*⁴

Doğal olarak o günlerde bu çelişkilerimin bilinçli olarak farkında değildim.

Denizli'den arabamı alıp yayla köylerinden geçerek Fethiye'ye indim. Yoldaki görüntüler tam da hayal ettiğim gibiydi. İlkbaharın en güzel çiçeklerini bu yıl göremedim diye üzülüyordum ama yaylalara bahar yeni gelmişti. Arabayı durduruyor, zirveleri karlı dağlarla beraber papatyalı ovaların fotoğraflarını çekiyordum. Keyif içinde ulaştığım köyümü özlediğimi hissettim.

Ertesi sabah villalara giderek İstanbul'dan gelecek eşyalar için hazırlıkları yaptırmaya başladım. Rutubet yalıtımı, boya, bahçe drenajları gibi çalışmalar devam etmekteydi. Maalesef bu işler sürerken eşyaları yerleştirmek, müşteri ağırlayacak duruma getirmek mümkün olamayacaktı. Bu da beklenilmeyen, kâğıt üzerinde hesaplanamayan bir başka engelleyici durumdu. Ancak bu durumun benim aldığım kararı değiştirmesi mümkün değildi. Elimden geleni yapacak, bittiği kadarıyla villaları hazırlamaya çalışacaktım. Hayatımın kontrolünü elime almışken dış şartların onu sağa sola savurmasına izin vermeyecektim.

Öyle de oldu. Hazırlık aşamasında karşıma çıkan her türlü geciktirici nedeni, bulabildiğim çözümlerle bertaraf etmeye çalıştım. Ama Mayıs sonuna yaklaşırken giderek geriliyordum çünkü bir yanımda, yaptığım işin sonucunu görmeyi istiyordum. Onca süre cebelleşmiş, ürünleri seçmiş, sipariş listeleriyle yatıp kalkmıştım. Mobilyaları aldığımız şirketlerde yakın tanışıklıklar oluşturmuş, gece saat onda bile sipariş listeleri üzerinde telefonlaşmıştık. İşle evli insanlardan biri olmaktan kurtulamamıştım otuz yıldır. İşte şimdi iş hayatına nokta koyma zamanımda da, işini tamamlamış birinin huzurunu yaşamak istiyordum.

⁴ Işıkla Yaşamak, Shakti Gawain, Kuraldışı Yayıncılık 2008, S:61-62

Huzura tam ulaşmak nasip olmadan ama bayağı da yaklaşmışken ayrılış zamanı geldi ve iş hayatına nokta koyuldu. Bundan böyle işim, sadece yazmak olacak. Kendimi en iyi ifade ettiğime inandığım şey: YAZMAK. Ve tabii ki beni en mutlu eden şey: YAZMAK.

Mayıs'ın birinci haftası, ilk kitabım için okurla sohbet toplantısı vardı. İki günlüğüne yeniden İstanbul'a uçtum. Hep merak ettiğim şey gerçekleşecek, beni hiç tanımayan okurlarımla toplu olarak ilk kez karşılaşacaktım. Onların, yazdıklarım karşısında duyduklarını ve düşündüklerini öğrenmek için can atıyordum. Çok heyecanlıydım.

Beni besleyen ve motive eden bu toplantıda, okurlarım Masal Evi'nin yandığını öğrendiler benim ağzımdan. Salonda, şaşırma nidalarına üzüntü sesleri de eklendi hatta bazıları, kitabı okurken beni ve Masal Evi'ni görmeye gelmeyi bile düşünmüş olduklarını söylediler. Toplantıyı yeni bir yazara verdikleri destek için teşekkür ederek bitirdikten sonra, beni yalnız bırakmayıp gelen dostlarımdan ikisiyle yemeğe çıktık, o günü kutladık.

Mayıs ayı içinde bir yandan yoğun çalışırken diğer yandan da içimden yükselen sese kulak veriyordum: Kendime bir yıllık süre vermiştim. Buradan uzaklaşacak, neler yaşadığıma uzaktan bakacak ve hayatıma nerede devam edeceğime ondan sonra karar verecektim. Acele etmeye niyetim yoktu bu kez. Masal Evi'ni yeniden canlandırmayı düşünmüyordum, en azından bundan çok emindim. Yeni yaşam başka bir yerde, başka bir şekilde devam edecekti. Ama nerede? Ne şekilde?

O günlerde gelen bir e-postada okuduğum, çok hoşuma gitmişti: *Eski "ben" in tanıyamayacağı, nasıl olacağını tahmin bile edemeyeceği bir "ben"*.

Evet, ateş beni değiştirmişti, değiştiriyordu, yeni "ben" oluşuyordu.

Bir yıllığına gezgin olacaktım.

10

BİR HALKA, BİR ZİNCİR

Bavulu hazırladığım gibi ertesi akşam İstanbul'a uçtum. New York'a gitmeden önce yıllardır istediğim bir şeyi gerçekleştirmek istiyordum: Sultanahmet'te Soğukçeşme Sokağı'nda birkaç günlüğüne kalma düşüm vardı. Çelik Gülersoy'un İstanbul'a kazandırdığı bu güzel sokağın konaklarında yaşamak arzusundaydım nicedir, ama maddi durumum buna müsait değildi yıllardır. Konaklardan birindeki odama girdiğimdeki duygularımı, günlük kayıtlarımdan nakletmek isterim:

“İstanbul, Sultanahmet, Ayasofya Konakları'ndayım. Odamı gösteren adam çıkıp da odada yalnız kalınca Ayasofya'nın görkemli görüntüsü ile baş başa kaldım. Odanın ışığını kapatıp Ayasofya'nın ışıklarına teslim oldum adeta. Odamın içine dolan portakal renkli ışıklar altında fotoğraf makinemi buldum. Bu görkemli görüntüyü sabitlemeden ruhum huzura kavuşamayacaktı sanki.

Evet, ruhumun huzura kavuşmaya ihtiyacı vardı uzun zamandır. Bütün yaşananlardan sonra kendime ayıracağım zamanlara gelebilmişim nihayet. Kendime verebileceğim en güzel armağanlardan birini vermiş, Soğukçeşme Sokağı'na yerleşmişim.

Yorgunluktan uçakta hemen uyuya kalmış, yeme-içme fırsatını da kaçırmıştım. Şimdi gözümün yatakta olması gerekirken, Ayasofya'nın büyüüne kapılmış, ışıkları sönmük odamda camdan onu seyrediyordum.

Yeni “ben”i oluşturmak için çıktığım bu uzun yolculuğun ilk gecesinde romantizm...”

Sonraki zamanlarımda çoğu odada uyuyarak geçti. Sultanahmet'in belki de en cıvıl cıvıl sokağında, sokağa bakan odamın gürültüsüne rağmen, ruhum dinlenmekte ısrar etti. İkinci sabah ezan(lar)ını duyduğumda, ilk sabah nasıl olup da duyamadığımı anlamakta zorlandım. “Ölü gibi uyumak” benzetmesi bu durum için olsa gerek. Yıllardır burada kalmak iste ve sonra zamanını odada uyuyarak geçir.

Yine de meşhur köftecide köfte yemeyi, bir gece Basın Müzesi'nde sema gösterisi izlemeyi ve çevreyi dolaşıp fotoğraf çekmeyi becerdim. Güzel sesli imamlardan, çok kısa aralıklarla başladıkları güzel ezanlar dinledim.

Ve en önemlisi, gezi planlarımı oluşturma heyecanımla büyük bir seyahat acentesine gittim, “dünya turu bileti” almak istediğimi söyledim. Ama bilet şartlarını duyunca hayal kırıklığı yaşadım. Çünkü biletle sadece tek bir yarım kürede gezilebiliyormuş. Acente yetkilisi “Güney ya da kuzey yarım küreyi seçecek ve başladığınız noktadan sadece tek bir yöne doğru seyahat edebileceksiniz.” dedi. Oysa benim gitmek istediğim ülkeler hem güneyde hem kuzeyde yer alıyordu. Demek ki küçültülmüş tur planları yapmalıydım. Eğer kendilerine gideceğim şehirleri ve zamanları bildirirsem, bana en uygun uçuşları bulabileceklerini söylediler. Yani, internetin karşısına oturup gitmek istediğim ülkeleri iyice bir okuduktan sonra, beni çeken noktalarını belirleyerek zaman planları yapmalıydım. Oldukça uzun sürecek sıkı bir çalışma demektir bu. Oysa ben artık zaman baskısı olmadan yaşamak, önceden plan

yapmadan nereye doğru çekileceksem oraya doğru akarak yaşamak istiyordum. Ama acenteden öğrendiğim kadarıyla, tarihleri kesinleşmiş, yani önceden planlanmış gezilerin fiyatı uygun olup, tersi durumda oldukça yüksek fiyat ödemek zorunda kalırmışım. Bu noktada önemli bir yol ayrımıdaydım yine. İçimdeki istek doğrultusunda mı seçim yapayım, yoksa mantıklı olup, parayı tutumlu kullanarak planlı yaşamaya devam mı edeyim?

İşimden ayrılıp bir sene gezgin olarak yaşayacağımı duyanlar, elimdeki hazır paranın çok çabuk biteceğini, bir yatırım yapmanın daha doğru olduğunu söylemişlerdi. Şimdi de karşıma aynı bağlamda bir tavsiye çıktı: Bütçe ve zaman koyarak gezmek, geri dönüş zamanlarını düşünüp, ona göre yaşamak. Oysa ben artık genel korkularımızın en büyüğü olan yokluk ve yetersizlik kaygıları yerine, bolluk ve güven hisleri içindeydim. Yaşadıklarım bana güven içinde olmayı öğretmişti. “Paran bitince ne yapacaksın?” diye soranlara yazarlık hayatımın bana parayı getireceğini anlatıyordum. Ben ki nice dir gezerek ve yazarak yaşamayı istememiş miydim? Bu arzunun gezme ayağı işleyecekti de yazma ayağı niye işlemesindi?

Bulduğum yol ayrımını anlattığım bir arkadaşım: “*Para tamamen enerji. Para ile ilgili tüm düşüncelerin aslında kendi enerjini de nasıl kullandığını veya algıladığını gösterir. Her ne kadar kabul etmek istemesen de; içinde isyankâr, uzaklaşmak ve kaçmak isteyen hoyrat bir kız var...*” demişti.

Bu iki cümle üzerinde uzun uzun düşündüm. Hatta bu iki cümleyi evlat edinip yanıma aldım, gezdirdim. Şimdi şu satırı yazarken bile düşünüyorum. Söylenmesinin üzerinden bir yıl geçmiş ama ben hâlâ düşünüyorum. Takıldığım yer, “hoyratça mı kullanıyorum enerjimi” sorusu. Hayatının bir noktasında isyan etmiş kızın süngüsü, seçimlerinin zorlayıcılığında bayağı bir düşmüştü; uzaklaşma, kaçma isteği de yaşanan olaydan sonra çok görülmesi gerek. Dolayısıyla cümlelerde beni meşgul eden, “hoyratlık” konusu oldu. Bu kullanım tarzı, enerjimi de paramı da kötü kullanmak olurdu sahiden. Yüzleşmem gereken bir durum olabilir, bakalım yazdıkça çıkacaktır sanırım.

Gezginlik yaşantımın ilk günleri doğduğum şehrin eski kısmında başladı ve “yeni dünya” denilen New York’ta devam etti.

Meral’le beraber çıktığımız gezide, oğlum ve sevgilisiyle buluştuk. Ellinci yaşıma hep beraber girdik. Oğlumun akşam iş çıkışlarında gidip tamamladığı eğitimin diploma törenine katıldık. O artık isterse restoran yöneticisi olarak çalışabilir ya da kendi işletmesini açabilirdi. Sermaye toplamadan bu işe girişmeyi düşünmüyorsa da, uzun yıllardır düşlediği şeyi gerçeğe dönüştürmüş olmanın mutluluğunu yaşıyordu ve ben de onun bu mutlu gününe ortak olmanın sevinci ile dolmuştum.

Elli yaşına girerken bana çok güzel bir akşam yemeği organize etmişti. O gece masadaki dört kişinin üçü; Meral, o ve ben tam on yıl önce İstanbul’da kırkıncı yaşım için hazırlanan sürpriz yemeği hatırlamış, heyecanlanmıştık. O yemekte oğlumun verdiği mektubun benim için hayatın anlamı olduğunu, böyle bir mektup alan bir annenin ölse de gam yemeyeceğini söyledim, bilmem kaçınıcı kez. Mektubu yıllarca çerçeveli olarak yatak odamın duvarında saklamış, sık sık okumuştum. Yandığına üzüldüğüm en önemli şey sanırım o mektuptu. On sene önce arkadaşlarımın düzenlediği yemeğe bir lise öğrencisi olarak katılan oğlum, bu kez annesini kendi düzenlediği bir yemekte kutluyordu. Artık o mektubu yazan naif çocuk gitmiş, bir iş adamı gelmişti yerine. Bu da başka bir tattı.

New York'ta kaldığım on gün boyunca oğlumla kısa beraberliklerimizde, yangın konusunu hiç açmadık. Açılmaya değer bulmayacak kadar küçülttüğüm için mi, yoksa onun o günlerdeki heyecanının çok farklı noktalara odaklanması nedeniyle mi, bilmiyorum. Ama şimdi bu satırları yazarken düşünüyorum ve tuhaf geliyor. Çünkü işten ayrılıp kendine dönüp bakmayı isteyen ben, yangından söz etmeden bakabilmeyi nasıl umabilmişim ki?

Alışveriş benim hiç hoşlanmadığım bir şey olduğu için şimdiye kadarki New York gezilerimde girdiğim dükkân sayısı pek az olmuştur. Bu kez Meral'in mağaza gezme merakı beni de dükkânlara sürükledi. Her şeyi yanmış biri olarak, bu defa gerekli olduğu için de bazı şeyleri almak durumunda kaldım. Ama her zamanki gibi, alışverişlerdeki kalabalık ve gürültü, yorgun bedenimi zorladı.

Yine de ellinci yaşına uyandığım sabah günlüğüme yazdıklarım da umut var:

Bu sabah elli yaşına girdiğim bilgisinin verdiği karmaşık duygularla uyandım. Dünya denilen oyun alanına bu seferki gelişimin üzerinden dolu dolu kırk dokuz yıl geçti. Beşinci onluğa girerken bu kadar hızlı geçmesine mi şaşırmalıyım, içinin bu kadar dolu olmasına mı, bilemiyorum.

“Oyun alanındaki pozisyonum neydi?”

“Hangi görevle gelmiştim?”

“Ne kadarını hatırlayıp gerçekleştirdim?”

“Daha neler yapacağım?” sorularını kendime sorarken ve buraya yazarken bilinçsizce bir gidiş varmış gibi geldi bana. Kendi kendine akan bir ırmağın içinde o kayadan bu kayaya kafayı vuran, zaman zaman etrafın güzelliğini fark eden, zaman zaman kafası suyun içine batan bir gidiş durumu. Yine de bakıldığında; taşı parlattığı, yuvarladığı, giderek güzelleştirdiği hissi uyandıran bir maceralı yolculuk. Şimdi yeniden doğuş zamanı. Küllerinden doğan Zümrüdüanka kuşu benzeri bir doğum beni bekliyor. Yangının oluş nedeni de bu olsa gerek. Küllerinden yeniden doğabilmeyi gerçekleştirmem için bana verilen bir şans zamanı...

Bu zamanı bilinçli bir şekilde “yeni ben”i yaratarak geçirmek istiyorum. Değiştirmek istediğim tüm yapısal hoşnutsuzluklarımı bırakmayı istiyorum. Belki başta, kontrolcü tarafımı bırakarak başlayabilirim.

Yeni bir hamur verseler elime ve yoğurmamı isteseler, ne yoğurdurdum acaba? Nasıl bir “ben”i?

Geçmişin izlerini taşımayan...

Önyargısızca neler yapardım onun için?

Bugün bunu düşünmenin zamanı. Yeni şekli verirken model olarak alınacak özellikler neler olmalı? Bu özelliklerin bir araya toparlanmasıyla oluşturulacak birini yaratmak istiyorum. İçinde olmaktan rahatlık duyacağım birini. Bana yabancı gelecek ama giderek benimseyeceğim birini.

Bu gezi, dünyanın domuz gribi salgınına yaşadığı zamanlara denk düşmüştü. Özellikle de uçakların havalandırma sistemleriyle virüsün hızla yayıldığı bilgisi, uzun uçuşlar konusunda insanlar için caydırıcı oluyordu. Olumlu düşünmeye yatkın yanım bu konuyu sorun olarak görmüyordu hiç ama Meral konuyu incelemiş ve gerekenleri yapmıştı. Daha havaalanındayken, benim için satın aldığı maskeyi verdi bana. Neyse ki ille takalım diye bir ısrarı olmadı. Uçakta öksüren herkese potansiyel hasta gözüyle bakarak ABD'ye uçtuk. Haziran ayı sıcak olur diye yazlık kıyafetlerle gitmiştik ama değişen küresel iklim etkisini gösterip, hem soğuk hem de yağışlı günler yaşattı bize. Yağmurluk ve şemsiye almak zorunda kaldım.

Bu arada oradayken yavaştan hastalık belirtileri göstermeye başladım. Boğazımın yanmasını, içtiğim buzlu limonatadandır diye hafife alıyordum. Neyse hasta olup yatmadan geziyi tamamlayıp İstanbul'a dönmemizin ertesi günü kendimi köyüme attım. New York yürüyerek gezildiği için her zamanki gibi çok yorucu olmuştu. Daha öncesinden de gelen yorgunlukla birleşince, gelir gelmez kendimi bitkin, yatakta buldum. Üstelik boğazımın durumu da pek iç açıcı değildi. Ertesi gün sağlık ocağına gidip boğazım için ilaç yazdırmak istedim. Doktora sohbet mahiyetinde Amerika'dan geldiğimi söyleyince birden işin rengi değişti. Domuz gribi vakalarının ABD'de çok görülmesiyle beraber, oradan gelenlerin hastalanmalarının karantina konusu olduğunu söylediye de antibiyotik verip eve yolladı.

Ertesi sabah, yangın günü jandarmanın tuttuğu tutanak nedeniyle hakkımda açılan kamu davasına gittim. Kendimi iyi hissetmiyordum ama bu dava da öyle hafife alınacak cinsten değildi. Aslında formaliteden yapılan bir duruşma gibi gözükse de kamuya zarar verildiği belirlenirse hapis cezası olan bir konuyu ele alacaktık. O gün rüzgâr her günkü gibi güney doğudan esseydi, ben bugün hapiste olacaktım, bir anlamda çünkü alevler rüzgârla doğrudan arkadaki çamlara atlayacaktı.

Avukatım, zabıt tutulduğu için savcının da davayı açması gerektiğini anlatmıştı bana. İstanbul'da çalıştığım dönemde köye gelen celp yazısını teslim alamadığım için, o âna kadar neyle suçlandığımı görememiştim. Duruşma sırasında hâkim, mübaşirle celp yazısını elden yolladı. Yazıda savcının beni, evde şömineyi yanık bırakıp evden çıkıp gitmekle suçladığını okumaz mıyım? Hasta ve yorgun halimle bütün cinler başıma çıktı, avukatımı filan atlayıp hâkime: "İtfaiye ve jandarma raporlarını okumuş olmalısınız, hiç biri yangının çıkış nedenini belirleyemedi de savcı bey oturduğu yerden benim şömineyi yanık bıraktığım için yangının çıkmış olabileceğine nasıl kanaat getirmiş?" diye sordum. Hâkim, olayda yanan her şeyin bana ait olduğunu, başkasına ait can ve mal kaybı olmadığını gördükten sonra davayı düşürdü, beraat kararı verdi.

Bu saçma duruşma gereksiz stres yaratmış, hasta halimle beni daha çok etkilemişti.

O gece ateşim çıktı. Bu sefer ben de meraklandım. Dönüş yolunda uçakta önümde oturan kadın maskeliydi. Acaba hasta olduğu için mi takmıştı, yoksa önlem olsun diye mi? Gece ateşimin ne kadar yükseldiğini ölçme imkânım olmadı, çünkü bu evde derecem yoktu.

Sabah doktora telefon edip gece ateşimin çıktığını söyleyince, o artık bekleme taraftarı olmayıp Fethiye Devlet Hastanesi'ni arayarak durumu bildirmek mecburiyetinde olduğunu söyledi. Hastaneden gelecek bilgiye göre oraya gidip görünmeliydim ama bu gidiş belki de ambulansla olmalıydı! Bunu sorup bana geri döneceğini söyledi.

Hadi bakalım, ben miydim olumlu düşünen? Domuz gribine gülüp geçen, Meral'in aldığı maskeyle eğlenen?

Biraz sonra geri arayan doktor, olayı fazla büyütmeden hastaneye kendi arabamla gitmemi uygun gördüklerini, ama giderken ağızımda mutlaka maske olmasını ve acil

kapısından girerek doğru ilgili doktorun yanına ulaşmamı istediklerini söyledi. Doktor beni muayene edecek ve durumuma karar verecekti. Bu arada telefonda sağlık ocağının doktorundan, domuz gribiyle normal gribin görünüşte farklı olmadığını da öğrendim. O zaman, yani, tahlile yollanan bir şey olmadıkça, bana bakarak ne anlayacaklardı, anlayamadım.

Bu ironiyle arabama bindim, maskemi taktım ve Fethiye'ye doğru yola çıktım. Bu arada gece yükselen ateşim sabah düşmüş, bir daha da çıkmamıştı. Yani ateş filan da kalmamıştı ama bir defa elimizi vermiş, kolumuzu kaptırmıştık. Ablamı arayıp durumu anlattım. Annemi telaşlandırmadan bilgilendirmesini rica ettim. O da eniştemle beraber hemen hastaneye geleceğini ve beni orada karşılayacağını söyledi. Durumum belli değildi, bakalım daha neler görecektik?

Yolda Meral'e mesaj atıp, bana verdiği maskeyi kullanmaya başladığımı yazdım. Hemen beni aradı ve durumumu takip edeceğini söyledi. Gerçekten hasta mıydım acaba? Virüs bana bulaşmış mıydı?

Hastaneye varır varmaz talimatlar gereği doktora hızlı bir şekilde ulaştım. Ablamlar da merakla dışarıda bekliyorlardı. Doktor hanım, usulen boğazıma kısa bir bakış atıp "Sizi biraz misafir edeceğiz burada." dedi. Kanla beraber, boğazımdan ve burnumdan kültür alıp uçakla İstanbul'a göndereceklermiş. Sonuç yaklaşık yirmi yedi saat sonra telefonla bildiriliyormuş.

Bereket, sağlık ocağındaki doktordan edindiğim izlenim, beni mutlaka alıkoyacakları yolunda olduğundan, yanımda kalınca bir kitapla gelmişim. Ablamlar da, alışverişe gidip çatal bıçak bardak, su vs. gibi hastanenin vermediği ihtiyaç malzemelerini aldılar.

Hemşireler bana hasta elbisesi giydirdiler, ağızma maske taktılar; uzay laboratuvarına girer gibi her taraflarını kapatan kıyafetlerle, maske ve eldivenlerle yanıma girip çıkmaya başladılar. Bir takım ilaçlarla serum hazırlayıp bağladılar. Sağlık Bakanlığı'nın kesin talimatları benim üzerimde bir bir uygulandı. Hastanenin gözbebeğiydim. Elleri potansiyel bir domuz gribi vakası geçince, "dostlar alışverişte görsün" misali ne gerekirse yapıyorlardı.

Odada bir yandan kitap okuyor, zaman zaman da beni yakından takip eden ailem ve arkadaşlarımla cep telefonumdan konuşuyordum. Yirmi yedi saatte tam dört serum bağladılar ve domuz gribi olmasam bile, yaptıkları ilaç yüklemesiyle domuz gibi güçlenmiş olarak hastaneden çıktım.

Evet, İstanbul'dan gelen telefon, temiz olduğumu müjdelemişti. Her işte bir hayır vardır. Evde kendime böyle bakamaz, bu kadar çabuk toparlanamazdım. Hem o kalın kitabı da bu hızda okuyup bitiremezdim.

Eve döndüğümde bende bir enerji, bir motivasyon... Seyahat dönüşü yapmam gereken ama hasta olduğum için yapamadığım işleri hallettim hemen. Çamaşırlar yıkandı, bavullar boşaldı. Ev yerleşti. Ancak bu enerjik durum bir iki gün sürebildi. Sonra yine bitkinlik, halsizlik... Havalarda çok sıcak gidiyordu, sürekli terliyordum ve kendime bakmak kolay olmuyordu. Yaz hastalıkları kışınkilere benzemez malum, iyileşmek zaman alıyordu. Aslında hastalığım, yorgunluk ve stresin sonucunda bağışıklık sistemimde oluşan gedik nedeniyle gelip bana yapıştığını tahmin edebiliyordum.

Bir yandan kafamdaki gezileri planlamak istiyor ama kendimde bu organizasyonları yapacak gücü bulamıyordum. İnternette saatlerce araştırma yapacak ne dikkatim ne de enerjim vardı. Üzerimde bir uyku hali, bir isteksizlik ve tembellikle gün akşama kavuşuyordum. Gezebilmek için önce sağlığıma kavuşmam gerekiyordu. Ama planlayamadığım gezilere nasıl çıkabilecektim ki? Oysa hâlâ arkadaşlarıma yazdığım e-postada hayallerimi anlatıyordum:

“İlk gezi Karadeniz bölgesine olacak. Yıllardır istediğim Kaçkar Sıradağları’nı güneyden kuzeye yürüyerek geçme gezisi: Trans Kaçkar. Eğer bedenim elverirse 3900 metrelik zirvesine tırmanmayı da istiyorum. Zirveye tırmanamazsam bile mesele değil, süreç önemlidir malum. Yol insana öğretir. 12-19 Temmuz’da bu geziyi yapacağım inşallah.

Sonra kafamda 25 Temmuz’dan Ağustos sonuna kadar Yorkshire-Edinburgh-Londra-Marsilya gezisi var. Bu gezi, arkadaş evleri ve Fransa’daki yeğenimi ziyaret şeklinde planlandı. Özellikle Yorkshire’da bir arkadaşımın evinde iki hafta yalnız kalıp kırsal alanda yürüyüş ve bisiklet turları yaparak yeni hayatım ve yeni kitabım için düşünceler geliştirmeyi hedefliyorum.

Ekim ya da Kasım ayı gibi Tayland, Yeni Zelanda, Kosta Riko turu var ki bu bayağı uzun sürecek. Eğer ruhum ve bedenimin durumu elverirse bu, Los Angeles üzerinden New York’a yine oğluma bağlanarak Mart ayı gibi son bulabilir. Gündemde bir de Mısır var ki onu da o zamanlarda yapmak en iyisiymiş. Bakalım bu kadar zaman uzaklarda yaşamak bana ne getirip benden ne götürecektir?”

Doğrusu bu kadar yeri sonbahar ve kış boyunca gezip geleceğimi düşünmek de pek safdillik olmuş. Ama insan gezmeye açsa eğer... Sadece hayallerimde geziyordum demek ki.

Sonunda hayalimde bile gezemez hale geldim ve Karadeniz gezim sonrası düşündüğüm İngiltere-Fransa gezimden vazgeçerek büyük bir rahatlama hissettim. Meğer gezi planlamak ya da planlamaya çalışmak bile bende büyük bir baskı oluşturmuş. Sanki gezmeye mecburmuşum gibi... Bütün zamanlar benimdi artık, neden bu kadar acele ediyordum ki?

Kaçkar Dağı’yla Rize ve Artvin yaylalarından vazgeçmemiştim. Oysa en çok enerji de o geziye lazımdı ama içimdeki ses ısrarla yaylaların ve dağların havasının bana iyi geleceğini söylüyordu. Geziye yazılmış, parasını ödemiştim. Bünyemse tuhaf bir süreç yaşıyordu. “Sebepsiz” ağlamalar başlamıştı. Amerika’dan döneli üç hafta oluyordu ama yorgunluğum hâlâ zaman zaman su yüzüne çıkıyordu, bacaklarımın bile titrediğini hissediyordum. Evde kesin dinlenmeyle geçen bu süreye rağmen hâlâ dinlenememiş olmam garipti. Dâhiliyeciye görüldüm. Ağlamam doktorla görüşürken de başladı ve sonunda ona evimin başına geleni anlattım. “Sanırım anti-depresana ihtiyacım var.” dedim. O da iki yıl önceki depresyonda kullandığımız ilacı yazdı yeniden. Tekrar ilaca başlamak hoşuma gitmemişti ama bana bir şeyler oluyordu ve bununla başa çıkamıyordum.

Havalar artık çok ısınmış bahçeler çoktan sulanmaya başlamıştı. Masal Evi’nin de bahçesinin sulanması gerekiyordu ama ben İstanbul’dan döndüğümünden beri onu görmeye gidemiyordum. Yani ilk günlerdeki eksper ve araç çekicisi için yaptığım mecburi seferlerin ardından bir daha yangın mekânına gidemez olmuşum. Hâlbuki bir an önce gidip damlamalı su sistemini yanan yerlerinden arındırıp, gereken yeni parçaları ekletip, devreye sokmam gerekiyordu. Onca yılda büyümüş ağaçların ve çiçeklerin yaşatılması benim için çok önemliydi. Çimenlik alan ve verandadaki saksı çiçeklerinin tümü zaten yangından etkilenip ölmüşlerdi. Bari kurtarabileceklerimi kurtarabilseydim...

Ben gidemiyorum diye bahçenin ölecek hali yoktu ya. Bu işi uzaktan organize etmeye yeltendim. Nitekim birkaç yıl önce bahçenin sulama sistemini yapan adamı aradım ve durumu anlattım. Bana yardımcı olmasını, işi halledip tutarı bildirmesini istedim. Habere üzüldü, “Gidip yaparım, merak etme.” dedi. Değiş o değiş. Ses yok. Biraz bekleyip tekrar aradım, hayatında olan beklenmedik gelişmelerden bahsetti, gidememiş, gidecekmiş. Yine bekleme süreci ve yine sonuç alamama... Sonra telefonumu da açmaz oldu. Ben de başka bir sulamacı buldum, ama adam, sistemi bilen biri olarak benim de bahçede illa onunla olmamı istedi. Sulama, bilgisayar kontrollü bir sistemdi. Evin etrafını dolaşan sulama hortumları, yangınla beraber tamamen işlevsiz kalmıştı. Kumanda ünitesi de su altında kalmış ve kullanılmaz olmuştu. Şimdi sistemi elle kumanda edilir hale dönüştürmek istiyordum. Adam haklıydı, orada olup ne isteyip ne istemediğimi yerinde anlatmalıydım. Ama oraya gidemiyordum ki...

Akşam yemeğinde Göcek’te bulduğum Dilek’e ilaca başladığımı ve bahçenin sulanma zamanının çoktan gelmesine karşın oraya gidememek yüzünden bu işi yapamadığımı anlattım. Çaresizlik yaşıyor, bunu kendime yediremiyordum. Dilek aslında İstanbul’da yaşayan, işi el verdiği sürece Göcek’teki evine kaçan sevdiğim bir arkadaşım. Masal Evi’ni çok severdi. O yaz Göcek’e geldiğinden beri ona bakmak istediğini söylüyor ama o da bunu bir türlü gerçekleştiriyordu. Neyle karşılaşacağını bilmemektir onu korkutan. Oysa ben neyle karşılaşacağımı çok iyi biliyordum ve işte bu yüzden de karşılaşmak istemiyordum. O gece Dilek bu işin sürüncemede kalmış halini bitirmeye kararı verdi ve “Bu işi olsa olsa birlikte halledebiliriz, yarın sabah oraya çıkıp olayla yüzleşeceğiz. Hatta oraya piknik yapmaya gideceğiz.” dedi.

Kendimi gidebilecek kadar güçlü hissetmiyordum hiç ama Dilek’le gitmek, yalnız gitmekten daha kolay olacaktı, biliyordum. Hazır biri çıkmış, “gel beraber gidip ne yaşanacaksa yaşayalım, bitirelim bu işi” demişti. Artık “dur şimdi” demek olmazdı. Zaten durmuştum duracağım kadar. Her şey beni oraya çağırıyordu.

25 Haziran sabahı gittim. Bu gidişin tarihe düşülmüş kaydı şöyledir:

“Sonunda gittim. Dilek’in ısrarcı, taviz vermeyen ama destek çıkan duruşuyla gidebilmeyi becerdim. ‘O’nu yanmış haliyle görmek, onca geçen zamandan sonra ona bakabilmek, içinde dolaşabilmek bende nasıl bir yansıma bulacaktı, emin değildim. Korkuyordum. Dağılıp parçalara ayrılmaktan korkuyordum. Bu korkuydu beni gitmekten alıkoyan. Gidemedikçe de hiç gidemez oluyordum.

Nasıl olacaktı? Yapmam gerekenleri nasıl yapacaktım? Gidemezsem nasıl halledecektim? Üzerimdeki duygusal baskı giderek artıyordu.

Eğer orası yangının ürkütücü görüntülerinden temizlenirse, o zaman gitmek daha kolaylaşır sanıyordum.

Temizleme işini kendiliğinden üstlenen muhtar bir türlü bu işi gerçekleştiriyor, akıl almaz bahanelerle erteleyip duruyordu. Yağmurların bitip sıcakların başlamasıyla bitkilerin sulanması gündeme geldi. Sulama sistemini hayata geçirip en azından bazı bitkileri kurtarma ve yaşatma şansı bulabilirdim. Bu işi de uzaktan kumanda ile yapacağımı düşündüm. Sistemin kurucusunu arayıp benden bağımsız, işi kotarmasını istedim. Keşfe gidip bana gerekenleri bildirmesi bayağı bir zaman aldı, fiyat çıkarıp bildirmesi ise bir türlü gerçekleşemedi. Önceliği olan iki işi üstlenen kişiler, her nasılsa işi yapamaz hale gelmişlerdi alenen.

Sanki bütün oklar beni gösteriyordu. Bir takım güçler benim kalkıp oraya gitmemi, ‘O’nunla yüzleşmemi ve sonra da ona karşı olan sorumluluklarımı yerine getirmemi istiyorlardı.

İşlerin halledilememiş olması, benim oraya gidemiyor olmam kocaman bir yük gibi üstümde baskı oluşturdu. Bütün bunlar böylesine beklerken bir yandan oturup gezilerimi planlayamıyordum. Detaylı düşünüp pek çok organizasyon yapmak gerekiyordu. Benimse bu detayla uğraşacak takatim yoktu. Her şeyden ama her şeyden vazgeçme noktasına gelmiştim. Ne gezi istiyordum ne başka bir şey. Sadece yatma, uyuma ihtiyacımdaydım. Yapılacaklar listesinden kaçmak istiyordum. Sanki o zaman o liste buharlaşıp yok olacak, ben de kurtulacaktım.

Masal Evi giderken bana armağanlar bırakmıştı, ben de en azından birlikte yaşadığımız toprağa ve bu toprağın yerleşimcilerine karşı sorumlu davranıp yapmam gerekenleri yapabileseydim.

Bu gücü taşıdığımı biliyorum. Ama gücümün, içimdeki hangi kıvrımda takılıp kaldığını bulamadığım için kullanamıyorum onu. Işığı unutmak olsa gerek bu. Kendini bir hiç gibi görmek. Egonun bir kandırmacası...

Sabah 9.00'da okulun oradaki durakta buluştuk Dilek'le. Biraz erken geldiğini, zamanı değerlendirmek için çıkıp Masal Evi'ne baktığını söyledi. Sonra köyde dolaşmış yarım saat. Gergin bir şekilde sigara içiyordu. Ben de çok gergin uyanmışım. Midem burkulmaya başlamıştı uyanır uyanmaz. Yataktan zor kalkmışım. Dün başladığım anti-depresanı almak için bir dilim ekmekle kahvaltı ettim. Migrenim tutacakmış gibi hissettim, iki hap da onun için yuttum. Buluşma saatim yaklaştıkça daha çok geriliyordum, bir yandan da bir an önce gidip görüp, çektiğim ıstıرابı bitireyim istiyordum. Buluşma noktasında ikimiz de gergindik hülasa. Uzatmadan arabasına binmemi istedi benden, kahveleri termosta hazır etmişti, açılır kapanır koltuklar da getirmişti. Orada zaman geçirecek, duygusal olarak yaşanacak ne varsa yaşayacaktık. Dün gece alınan karar buydu. Bu yüzleşme cesaret istiyordu ama o da ben de bu cesareti gösterebileceğimizi biliyor, kendimize güveniyorduk. Ara sıra dağılma kaygısı gelip geçiyordu gözlerimizden... Birbirimizi de iyi tanıyorduk sanırım. Ben onun, benim yanımda dimdik sağlam durabileceğini biliyordum; o da benim, korktuğum kadar kötü bir duruma düşmeyeceğime emindi.

Araba ile yaklaşırken köyün bekçisi Mustafa'nın su depomdan inen hat üzerinde kazı yaptığını gördüm. Dilek bahçeye girmeden, arabayı yukarı yolda park etti. Arabadan inip bekçiye doğru yürüdüm. Mustafa da tam beni arayıp su borularının yerlerini göstermemi isteyecekmiş, Telekom'cular çalışırken su borusunu patlatmışlar çünkü. Patlayan boru benimkiymiş, kiminmiş...

Melekler beni gözetmiş, duygusal yüzleşmemi az da olsa yumuşatıp girişteki bu önemsiz teknik sorunu sahnelemişlerdi sanki. Sonunda bekçinin yanından ayrılıp, bahçeye çoktan girmiş olan Dilek'in ardından, yokuştan inmeye başladım.

Muhtar temizlik işine başladığını, devamının da bu hafta sonunda tamamlanacağını söylemişti son konuşmamızda. Gerçekten de evin sırtında ve güney cephesinde bahçeye düşen saçak parçalarıyla salonun bütün zeminini temizletmiş, doğramalar gibi yanıp kararmış ahşap üniteleri söküp çıkarttırmış, bunları da daha önce açtırdığı çukura döktürmüştü. Başlayan bu toparlama işi, yazık ki olayın duruşuna bir hafifleme getirememişti. Belki de ben, temizlikten sonra her şeyin daha kolay olacağı konusunda kendimi kandırıyordum.

Dilek koltukları odunluğun önüne, çamin gölgesine koymuştu. Yanmış Masal Evi'ne karşı oturup termostan kahve koyup içtik, getirdiği keki yedik. Kahvaltı etmeyi planlamıştık, Dilek'e göre böylece yumuşak yaşanacaktı bu yüzleşme. Ama baktığımız şey bende "hayatta her şeyin ne kadar boş olduğu" fikrini gündeme getirdiği, Dilek'in de bunu kesinlikle kabul

etmediği bir noktaya soktu bizi. Mutsuz bir durumdaydık. Dilek kızgındı, benim evi yeniden ayağa kaldırmamı istiyordu, bense hüznüydüm. Yediğim, boğazımdan kahvenin marifetiyle zorla geçti gitti. Artık oturmak zordu.

Açılan çukura bakmaya gittim ilkin, Dilek de yanımda. Sonra eskiden çimenlik olan bölgeden dolaşarak yangından etkilenmemiş olan bahçe odasına girdik. Sevindirici iki şeyle karşılaştım orada. Biri veranda bankım, ikincisi şezlongum. Sonra balkon masam, eski çam çalışma masam. Tanıdıklarla karşılaşmanın sıcaklığını yaşadım birdenbire. Çıktık sonra oradan, havuza döndük. Havuz çevresindeki bitkileri merak ediyordum. Berberislerden biri dışında hepsi henüz yaşıyordu ama acilen suyun onlara ulaşması gerekiyordu. Yaşamalarını bana armağan olarak şimdiye kadar devam ettirebilmişlerdi besbelli, şimdiden sonra benden ilgi bekliyorlardı.

Evin önüne doğru yürüdük. Dilek yeni balkonun korkuluklarının nasıl yanmadan kalabildiğine hayret edip dururken ben yaptırduğım yeni merdivenlerden yukarı tırmandım. Bir yandan da evin çizgisini değiştirmenin Masal Evi'nin hoşuna gitmediğini, üstelik gölge için şemsiye fikri dışında hiçbir çözüm üretememiş olmamı tıkanmışlık olarak algıladığını, belki de bana küstüğünü düşünüyordum. Onu bozmuştum. Yeni çizgi bir türlü onun güzel eski ruhuna oturmamıştı. Küsmüş olabilir miydi gerçekten?

Yatak odamın zemininde çatının çökmesiyle düşüp kırılmış kiremitlerin üzerinde, kenarları yanık, ortaları duran bazı kâğıt tomarları görünce merakla içeri girdim. "Günlüklerim olabilir mi" diye düşündüm. İşle ilgili iki üç dokümandan sonra, araziye alış belgelerimin tomarı çarptı gözüme. Onca yanan şey içinde -yüzde otuz beş kırkı da kalmış olsa- bu anlamlı belgenin en yüzeyde duruyor olup karşıma çıkması çok ilginç geldi bana. Yanıma aldım. Beni 19 Kasım 1996 gününe taşıyan bu belge, yaşanan bütün zamanları düşündürmek istiyordu anlaşılın.

Belki şansım varsa duvarda asılı olan oğlumun mektubunu da bulur muyum diye çok bakındım ama ne çerçevesinden iz vardı ne mektuptan.

Evin içini dolaştım adım adım. Yaşantıma dair kalmış bazı garip detaylar vardı ortalıkta, simsiyahtılar hepsi ama tanınıyorlardı. Tek tek onlara baktım. Bazılarının nasıl yanmadığına şaşıtm, bazılarının da nasıl eriyip orada öylesine kaldığına. Her şey gerçeküstü bir boyuttaydı sanki. Duvarları kararmış yerler evin yatak odaları kanadında yer alırken, salon, mutfak ve depo-odanın duvarlarının sadece boyası yanmış, sıvası çıkmıştı ortaya. Duvarlar isli değildi hiç. Kara renge çalınmamıştı. Peki ama neydi aradaki fark?

Mutfakta çaydanlık kalıntıları, yerde pirinç şamdan... B. 'nin hediye ettiği takımın kırık parçaları... Sofra yemek ansiklopedisinin ciltlerinden birinin sayfaları, erimiş cam yumurtalıklar, içi boşalmış çamaşır makinesi, camı patlamış fırın, büfe dolabının yanmamış sunta tabanı, ilk gözüme çarpanlar.

Salona, temizlenen yere doğru yürüyorum. Yerdeki rabitanın yer yer cilasıyla duruyor olmasına şaşıyorum. Dilek bahçeden bağıyor "Çöker, dikkat et, dolaşma!" diye. O benden de şaşkın ve dağınık. Çoktan beridir bina içindeyim oysa, hem taban nereye çökecek?

Şöminenin üzerinde asılı olan Ressam Emine'nin tablosunun çividen sarkan zincirini görüyorum. Her şey yanmış, askısı kalmış. Geride kalanlar böyle bir şey işte. Bir halka, bir zincir... Yılların esaretini anlatır gibi...

11

KENDİ DAĞINA TIRMANMAK

Masal Evi'nin bahçe sulama sistemini yoluna koyup, ertelediğim tek gezim için İstanbul üzerinden Trabzon'a uçtum. Gezi açıklamasında yer alan, günde ortalama dokuz kilometrelik yayla yürüyüşlerini nasıl yapacağıma dair hiç bir fikrim yoktu. Bedenimin kırılğanlığı halen devam ediyordu. Ancak içimdeki ses, yıllardır istediğim bu gezinin bana iyi geleceğini fısıldıyordu. Temmuz'da Karadeniz yaylaları ilkbahar çiçekleriyle doludur, diye biliyordum. Çoğu endemik olan bitkileri merak ediyor, görülmemiş kelebekleri fotoğraflama düşü kuruyordum. Ayrıca Kaçkar zirvesine çıkarken şimdiye kadar hiç yapmadığım bir şeyi yapacak, iki gece çadırda yatacaktım.

Gereken bütün malzemeleri Fethiye'deki tek mağazada bulabilmişim. Bir dağ yürüyüşçüsü olarak hazırdım. Fikren ve ruhen hazır oluşuma, yürümeye başladığımda bedenimin de eşlik edeceği inancı ile geziye başladım. Olmadığı yerde de bırakır dönerim diye kendime izin verdim.

Trabzon Havalimanı'nda rehber tarafından karşılanıp, grubun diğer katılımcılarının beklediği midibüse götürüldüm. Yürüyüş grubunda benden başka beş erkek vardı. Bunlardan biri Oxford civarından gelmiş bir İngiliz kitapçıydı. Bir yıl önce de aynı acente ile Ağrı Dağı zirvesi yapmış. İkinci rehberimiz Likya Yolu yürüyüş rehberlerinden olduğu için, benim gibi güneyden gelmişti. İki rehber de yirmili yaşlarda, keçi gibi tırmanan neşe kaynağı gençlerdi. Grubun içinde benden büyük sadece bir kişi vardı, gerisi gençti. Sohbetlerden anladığım kadarıyla benden başka herkes daha önce bu bağlamda yürüyüş yapmıştı. Ben de -özellikle kışın- hemen her gün köpeğimle yürürdüm, zaman zaman da doğada üç dört saatlik yürüyüşlere çıkmıştım ama bir hafta boyunca sürekli yükselerek her gün dokuz on kilometre yürümüşlüğüm yoktu. Bir ilki gerçekleştirecektim. Kendime inancım vardı yine; "Bu da beni yürütür" diyordum!

Aslında yürüyeceğim yolun, hayatıma yeni bir kanın pompalanacağı yol olduğunu hissediyor, tırmanacağım dağın kendi dağım olduğunu biliyordum.

Yürüyüş başladığında sırt çantam rehberin defalarca tembihlediği üzere mümkün olduğunca hafifti. Aynen hayatıma paralel...

Karadeniz yaylalarında yürümenin en güzel yanlarından biri, yanınızda sürekli akan bir su olması. Böylece yanımızda taşıdığımız su şişesi en ufak boy olabiliyor, susadıkça tertemiz ve buz gibi akan dereden dolduruyorduk. Suların kirlenmesi diye bir tehlike yoktu, şükür. Henüz bu yaylalarda turizm patlamamıştı. Ama Ayder Yaylası'nda konakladığımız ilk gecemizde şaşırılmıştım. Uludağ gibi kalabalıktı neredeyse. Yine kontrolsüz büyüme, korumasız gelişme sorunu... Neyse ki biz, grup olarak ertesi sabah bir araçla oradan

Kaçkarlar'ın güney eteklerine transfer edilmiştik. Güney yamaçlarındaki yaylalarda sadece yürüyüşçüler vardı, onların da çoğu yurt dışından gelmişti. Yavaş yavaş yükselerek, zirve yapacağımız kamp alanına geldik. Burada çadırlarda iki gün konaklayacak, bedenimizin bu yüksek rakıma uyumlanmasını bekleyecektik.

Temmuz ortasında çadırın içi dokuz dereceydi. Uyku tulumunda titreyerek uyudum. Zaten hava dakika dakika değişiyor; bulutlar aniden geliyor, bir anda sisin içine giriyoruz, arkadan yağmur, dolu ve sonra yeniden güneş... Görüntüler, benim gibi fotoğraf meraklıları için bulunmaz güzellikteydi.

Yol insana öğretir. Hayatın kısa zamana sığdırılmış hızlı bir sürümüdür yaşananlar. Yolculuk, farkındalık varsa eğer, en büyük öğretmendir. Doğadayken öğrenmeyi seviyorum, doğanın şifa veren gücü ile öğrenilen derslerin ağırlığı hafifliyor, diye düşünüyorum.

Yürümeye başladıktan sonra gördüm ki, sorunsuzca gruba ayak uydurabiliyorum. Rampa tırmanışında hızım iyiydi, irtifa yükseldikçe nefes alma güçlüğü yaşadım ama rehberlerin önerileriyle bununla da baş edebildim. Gösterdiğim performanstan memnundum. Bulduğum çevreden uzaklaşmak, tamamen farklı bir yerde “şimdi ve burada”yı yaşamak bana iyi geliyor, ruhumu tedavi ediyordu. Yürürken zaman zaman oldukça dar ve yamaç şeklinde patikalardan geçiliyordu. Tek sıra olarak, arada belli mesafelerle yürüyorduk. Kafanızda alâkasız düşünceler olamıyordu, bütün dikkatinizi bastığınız yere vermek zorundaydınız. Zihin geçmiş ya da gelecekte dolaşamazdı, yani şimdiki zamanda ve tam nerede, ne yapıyorsanız orada olmak zorundaydı, yoksa düşebilir ya da sakatlanabilirdiniz.

Sabahları kahvaltı sonrasında yürüyüş başlarken, o günün hedefi ve yaklaşık yürüme mesafesiyle, zamanı bize bildiriliyordu. Yoldaki dinlenme planı da veriliyordu. Bundan sonra artık, hep sonucu düşünmek yerine, içinde bulunulan âna odaklanıp gitmek hedefin büyüklüğünü unutturuyor, yolculuğu kolay kılıyordu benim için. Sabahları günün sonunda ulaşılabilecek tepe, işaretlerle gösterildiğinde imkânsız bir hedefmiş gibi duran mesafe, gün içinde nasıl yürünüp bitiriliyor şaşırılmamak elde değildi. Üstelik sırtınızda ne kadar azaltmış olursanız olun yine de bir yükte.

Güney yamaçlarından kuzey tarafına dönülen noktanın adı ‘Naletleme Geçidi’ymiş. Ne yazık ki benim için de öyle oldu. Tamamen sis, yani bulut içinde yaptığımız inişte yolu görmek mümkün değildi. Korkarım ki zaten yol da yoktu. Rehberimizin bizi indirdiği kayalar, uzun yıllardır ses etmeyen diz sorunumu hortlattı ve ondan sonrası benim için kâbusa dönüştü. Grup arkadaşlarımdan yardımıyla inişi tamamlayabildim. Gruptan biri çantamı taşıdı, diğeri de omzuna tutunmama izin verdi. Dağda yürüyüş grubu olmak, bir takım ruhu içinde hareket etmek ve birbirini desteklemek demek. Zincirdeki zayıf halkalara güçlüler yeri geldiğinde el uzatıyor, çünkü biliniyor ki biz aslında tek bir organizmayız. Beraber hareket ediyoruz. Gruptan birinin pes etmeye, “benden buraya kadar, ben burada kalıyorum” demeye hakkı yok, zaten geri kalanlar onun ne yapıp edip yola devam etmesini sağlıyorlar. Problemim grubu yavaşlattıysa da Yukarı Çaymakçur denilen bölgeye, bölgedeki ilk köy evine ulaşabildik. Yokuş aşağı iniş yürüyüşlerinde acısıyla gözümü yaşartan dizim, durduğumda problem çıkarmıyordu allahtan. Köye yaklaşırken, bulutların vadilere dolup boşalma görüntülerini rahat rahat fotoğrafladım. Böyle bir güzelliği bir daha görür müyüm, bilmem. Bütün o fiziksel acıyla ruhumun duyduğu hazzı beraber yaşadım, Kaçkarlar'ın kuzeye bakan yamaçlarında.

Yukarı Çaymakçur'daki ilk köy evi, yürüyüşçülerin nefes alma imkânı bulduğu bir şefkat yuvasıydı adeta. İki yaşlı kadın karşıladı bizi ve ekşi köy ayranı ikram ettiler. Diz

acıımı, ayran ve kadınların o müşfik tutumu aldı götürdü, unutturdu, yerine kocaman bir gülücük yerleştirdi yüzüme. Bizi almaya gelecek araçla yolda buluşmak üzere Aşağı Çaymakçur'a yürüdük, oradan da minibüsle ladin ormanları içinden muhteşem görüntülerle geçip Ayder Yaylası'na ulaşarak turumuzu bitirdik.

Bu geziden arta kalanlara bakınca gördüklerim; o dönem ihtiyacım olan desteği alma, benliğimi hissetme ve kendime güven tazeleme olarak özetlenebilir. Güzellikler de cabası...

Büyük bir kayıp yaşamış birinin tanış olduğu ortamda alabileceği her türlü desteği almış, sevenlerimin sevgisiyle kucaklanmışım. Şimdi de koruyuculukla dolu alandan çıkıp hiç tanımadığım bir ortama girip orada var olabildiğimi hissetmek istemiş olabilirim. Zaten gezgin olarak yaşamayı istediğim zaman biriyle gezilere çıkmak niyetinde olmadım, hep tek başıma gezmekti düşüncem. Uzaklaşıp "kendime" bakma ihtiyacı...

"Ben"i oluşturduğunu, beni tanımlayan ve tamamlayan olarak düşündüğüm, daha doğrusu zannettiğim, bütün şeyleri kaybetmişim. Benliğini kaybetmişlik hissi yaşadım kısa bir süre için de olsa, sanıyorum. Oysa elli yıllık yaşanmışlık, benim hücre hafıza kayıtlarımda duruyor. "Ben" dediğim şey, her neyse o, yoluna devam ediyor. Külleri eşeleyince onun orada durduğunu gördüm. Zümrüdüanka küller içinden "yeni" beniyle çıktı, uçmaya başladı.

İşte bu "yeni" benle geziyor, yeni ortamlarda neler yapabileceğimi görmeye çalışıyordum sanırım. Eski "ben"i hiç bilmeyenlerin arasına girmek istiyordum. Bu gezi o geçiş dönemine dair bütün ihtiyaçlarımı karşıladı.

Yörük rehberimizin yaktığı iddialı Yörük ateşleri, çaldığı gitar, söylediği şarkılar ve okuduğu şiirlerle beni gençliğime taşıması; alçak gönüllü Laz rehberimizin anlattığı Laz fıkraları ve Laz şarkılarıyla geçen minibüs yolculukları; cana yakın kişiliğiyle dilini hiç bilmediği bir ülkenin dağlarında yürümeye gelen İngiliz arkadaş ve tüm grubun gösterdiği destek, unutulmaz Karadeniz dağ görüntülerinin yanında, unutulmayacak olan anılardı.

Trabzon'dan İstanbul'a uçmuş; dağları, yaylaları, akan suları ve görülmemiş çiçekleri ardımda bırakmışım.

12

BİRAZ GERGİNSİNİZ GALİBA?

İstanbul'da tüm aile düğün için toplanmıştık. Yeğenim, ablamın küçük kızı evleniyordu. Fransa'dan gelen büyük yeğenim ve iki oğluyula özlem gidererek, düğünün son hazırlıklarında ablama ve yeğenime yardımcı olarak geçiyordu günler.

Ailenin üç kuşak kadını bir araya gelmiştik. Annem, ben, ablam ve iki yeğenimden sonra sırayı erkekler almıştı ailede. Yeni kuşağın erkekleri aileye değişik bir enerji getiriyorlardı. Artık kuşaklardır aktardığımız “kadınlık kalıplarımız” belki bu erkeklerle kırılacak, onların aileye getireceği kadınların farklı kalıplarıyla zenginleşecekti.

Aileleri bir araya getiren güzel bir olay bu düğün dernek işleri. Oldukça stresli dönemler gerçi ama yine de güzel duyguların paylaşıldığı ortamlar. Göcek'te almaya başladığım anti-depresan, olaylarla arama mesafe koyup tepkilerimi yumuşattığı için, biraz da karmaşa havasında yaşanan bu dönemi kendi açımdan kazasız belasız atlattım. Annemin vertigo atakları sebebiyle geri dönmemiz biraz uzadı. Uçağa binecek duruma gelir gelmez, kendimizi güneşe, evimize attık.

Bütün bu günlerde, düğün evi ve mekânına yakın olduğu için Meral'de kalmıştım. O da o sıralar Bodrum'daki evine gidip geliyordu. İstanbul dönüşü fazla oyalanmadan birkaç gün içinde Bodrum'a, onun yanına geçtim. Evi, yaz sıcağında aldığı kuzey rüzgârıyla öyle serin oluyordu ki sıcakların bitişi burada beklemek gibi bir niyet içindeydim. Meral, İstanbul'a çalışmaya dönmüştü. Ben de o sıralar civarda olan arkadaşlarımla görüşüyor, antik tiyatrodaki yaz konserlerine gidiyor, yarımada içinde gezilere çıkıp, yeni yerler keşfediyordum.

O günlerde bu kitabı yazmaya başlamıştım, bir yandan da ilk kitabımı İngilizceye tercüme ettirmek için çevirmen arayışı içindeydim.

Evet, kitabımın İngilizce olarak yayınlanmasını düşünüyordum uzun zamandır. Beni bu konuda motive eden, sanıyorum ki İngiliz müşterilerimin merakları ve ilgileri olmuştu. Hem İngilizcesi de yayınlanan bir kitapla daha fazla insanın hayatına değeceğim kesindi. Ayrıca “Türkiye'den bir kadının seçmiş olduğu alternatif yaşam biçiminin hikâyesi farklı kültürlerle de ilginç gelir” diye düşünüyordum.

Bu, bende sadece düşünce ve arzu bazında dururken, Kaçkar Dağları'ndaki yürüyüş arkadaşım bir kitapçı olunca birden ciddiyet kazandı. George, İngiltere'de kitap sektöründe uzun yıllar kariyer yapmış biriydi. Şimdi de Oxford yakınlarında, bir kitapçı dükkânı olduğunu anlatmıştı. Yürüyüş grubunda boş zamanlarını kitap okuyarak değerlendiren bir o vardı, benden başka. Kitaplar, yazarlar üzerine sohbet ederken bahsettim ona yayınlanmış

kitabımdan. Konusunu ilginç buldu ve bana onu İngiltere’de yayınlamayı düşünüp düşünmeyeceğimi sordu. “Ah!” dedim. “Tam da istediğim bu.” Ama önce tercüme edilmesi gerekiyordu. Tercüme edildikten sonra bana yayıncı konusunda önerisi olabileceğini hatta bu konuyla ilgilenebilecek iki kadın ortaklı bir yayınevine benim kitaptan bahsedebileceğini söyledi.

Bakar mısınız? Kaçkar Dağları’nı yürüyerek geçmeye gidiyorum, karşıma düşlerimin konusu ile ilgili biri çıkıyor. Artvin’de bir dağda karşılaşacağınız son kişi herhalde İngiliz bir kitapçı olabilirdi. Ama yok, eğer siz bir şeyi çok isterseniz, evrenin düzeni onu size hiç ummadığınız anda, ummadığınız yerde getiriyor. Bunu bilerek, buna güvenerek yaşamak hayatın ne kadar muhteşem olduğunu hissettiriyor. Belki de bütün gezilerimi ertelerken Kaçkarlar gezisini ertelememem, George’u tanımak içindi. Resmin bütününe göremiyoruz ki, nereden bilelim...

Uzun yıllardan sonra çalışmadan geçirdiğim ilk yaz mevsiminde kendimi biraz yadırgıyordum. Yaz mevsimlerinde gezilecek, görülecek yerler çok yakınlarımda olmasına karşın, şimdiye kadar çalıştığım için hiç birine gidememiş, görememiştim. Bunlardan biri de Datça idi ve Bodrum’dan Datça’ya iki saatten az sürede giden feribotlar vardı. Datça’nın bir koyunda bir aile işletmesi duymuştum yıllar öncesinden. Gidip orada kalmak, denize girmek istiyordum. Ama üzerimde yine bir uyku hali ve enerjisizlik vardı ne hikmetse. Yakın zamana da uzak zamana da bir plan yapamaz haldeydim yine. Bana ne oluyordu böyle? Uyumak, bir şeylerden kaçmak demek oluyordu besbelli. Çünkü hâlâ bedensel yorgunluğun devam edeceğini sanmıyordum. Peki ama neydi kaçtığım, yüzleşmekten kaçtığım ne vardı da farkında değildim?

Annemin sağlığı da bir türlü düzelmeyordu. Her zamanki ilaçları fayda etmiyordu. Bodrum’dan onun yanına gitmiştim, farklı bir şey yapmamız gerektiğini düşünüyordum. Ablamın da benim de aklımıza durumun beyinle ilişkili olabileceği geldi. Konusunda çok başarılı bir doktorun yörede olması bizim için büyük şans oldu. Annemin beyinle ilgili her türlü tahlil, MR vs. incelemesi yapıldı. Şükür, korktuğumuz şeylerle karşılaşmadı. Baş dönmelerinin ve kol uyuşmalarının sebebi, boyundaki şiddetli kireçlenmelerin neden olduğu sinir sıkışmaları, baskılamalarıymış meğer. Bu defa farklı ilaçlar ve de günün büyük bir kısmında takması gereken bir boyunluk verildi.

Onun evinde, baş dönmelerinin geçip, hayatını yeniden kendi kendine idare edebilmesine kadar, bir hafta kaldım. Sonra yine Bodrum’a döndüm. Konserlere biletlerim vardı.

Annemin kontrolleri nedeniyle, Bodrum-Fethiye arasında gidiş gelişlerim devam etti. Ablam seyahate çıkacaktı, konuyu ben izlemek durumundaydım. Bir yandan düşlerimdeki gezileri yapmayı istiyor, diğer yandan da Fethiye’ye gitmek durumunda kalmama içerliyordum. İlk kez çalışmadığım bir yaz mevsimi, sorumluluğum sıfır düzeyinde derken, bu kez annem benden ilgi bekliyordu. İstiyordum ki insanlar beni biraz rahat bıraksın. Ben bir yıl boyunca sadece kendi kendime bakayım, kendi ruhsal ihtiyaçlarımı karşılayayım. Ne olurdu sanki bir yıl hayattan izinli olabilseydim? Kimse benden bir şey yapmamı beklemeseydi de sadece kendi istediklerimi yapabilseydim.

Anti-depresan ilacın faydasını görmüyordum bu kez. Almaya başlayalı beş haftayı geçmiş olmasına rağmen iyiye gideceğime kötülüyordum. Ağlamaların, uyku hallerinin yanı

sıra, bir de yatarken bacaklarımın atması, sırtımda kas seğirmeleri ve üst sırt-omuz bölgelerimin taş gibi kasılması beni çok rahatsız eder olmuştı. Annemin kontrollerinden birine giderken kendim için de randevu aldım. Doktor annemle işini bitirdikten sonra benim şikâyetlerimi dinledi, “Ne zamandır bunu hissediyorsunuz? Uyurken mi oluyor, yoksa uykuya geçmeden önce mi? Ayaktayken olmuyor ama, değil mi?” gibi haklı sorular sordu. Benim cevaplarım ise biraz tuhaf, sorulan soruya net karşılık veremeyen cinsten ve sanki biraz da aksi bir ifade taşıyordu. Söylediklerimi bilgisayarına yazan doktor sonunda bana dönüp “Biraz gerginsiniz galiba?” dedi. “Evet, gerginim, hatta anti-depresan bile kullanıyorum.” dedim ve gözlerimden yaşlar boşalmaya başladı. Her zamanki gibi durduramıyordum. Doktor ilacın adını ve dozunu sordu, “Kim verdi?” dedi. “Dâhiliyecim” dedim. Nedenini sordu, evimin yandığını söyledim. “O günlerde çalışma hayatının içindeydim ve acıyı yaşayamadım.” dedim, sonra da işi gücü bırakınca travmanın su yüzüne çıktığını anlattım. Önce hemşiresini dışarı yolladı ve özel olduğunu hissettirdiği konuşmasına başladı. Odada annem de vardı. İnsanların güçlü yaratıklar olduğunu, ancak herkesin bir taşıma haddi olduğunu söyledi, bu haddi geçtiğimizde bedende meydana gelen etkilenmelerden söz etti. Zaman zaman insanlar için bir takım şeylerin üst üste geldiğini ve bu gibi durumlarda haddin aşılmasının yarattığı etkileri psikiyatrist ile çözümlenmesi esas yol olabileceğini; konuşarak, anlatarak rahatlamanın yanı sıra ilacı da onun vermesi gerektiğini söyledi. “Sana benim ya da dâhiliye doktorunun faydası olmaz” demeye getirdi. Nörolojik kontrollerde gördüğü yüksek reflekslerin ve benim şikâyetlerimin de, önemli bir hastalıkla ilişkili olduğunu düşünmediğini söyledi. Bunlar tamamen, gergin ve stres altında olmamla yaşanabilecek durumlarım, stres bitince bu şikâyetlerim de kalmayacakmış.

Doktor bütün söylediklerinde çok haklıydı. Durumum artık geçiştirilecek boyutu aşmıştı. Benim gerçekten bir psikiyatriste gitmem doğru olacaktı ama bunun için de İstanbul’a gitmek gerekecekti. Kendi kafama uygun bir doktor bulmalıydım. Durumumu merak eden Meral’e telefonda bütün bunları anlattığımda, “Sen hele bir Ege gezini yap, sonra gel İstanbul’a, bir bakalım bu işe.” dedi.

Ablamın seyahatten dönmesiyle beraber ben de arabaya atlayıp Ege gezime çıktım. Kendime iki haftalık bir gezi planı yapmıştım.

İlk durak Şirince oldu.

13

EGE GEZİSİ

Şirince'ye bu üçüncü gelişimdi. Her zaman sevmiş, yeniden gelmek isteğiyle ayrılmışım. Bu kez altı adet taş bağ evinin en son yapılmış olanında kaldım. Belli ki her detayı için yoğun mesai harcanmış, özen gösterilmişti. Tam benim beğeni tadıma hitap eden bir yere gelmenin mutluluğunu yaşadım. Bütün evler birbirinden güzeldi, her biri farklı tatlar barındırıyordu. Evlerin bulunduğu yamaçtan göz alabildiğine görülen vadi manzarasında en ufak bir görüntü kirliliği olmaması hayret vericiydi. Henüz kimsecikler gelip de çirkinlikler yaratmamıştı şükür. Bağlar, bahçeler, zeytinlikler, kavak ve servi ağaçlarıyla bezeli bir manzara. İçinde bir iki bağ evi, taştan yapılmış minik, kiremit çatılı.

Kaldığım bina, dekorasyonu bir otel havasından ziyade mutfağı olmayan bir ev olarak hazırlanmıştı. Eskiciden toparlanmış antika sınıfından mobilyaların elden geçirilmiş olarak yerleştirildiği oturma ve yatak odası bölümünü çok zevkli buldum. Ama galiba en çok, geniş pencerelerdeki dantel perdeler hoşuma gitti. Verandasındaki dinlenme köşeleri ve yine her tarafa serpiştirilmiş küçük aksesuarlar beni hemen kendine çekti. İşte o zaman içimden geçen düşünce şu oldu: “Kendine ev yapacağına, beğeneceğin böylesi evlerde kalmak daha çilesiz bir seçim değil mi?”

Yeniden kurulan hayatım için gerekenleri almak konusunda temkinli alışverişe devam ediyordum. Öyle her sevdiğim şeyle dünyamı doldurmamaya çalışıyordum. Dükkânlardan birinde Şirince'nin yerlisi olan esnafla giriştiğim sohbet nasıl olduysa “sizi de Şirince'li yapalım” konusuna geldi, dayandı. Belki de Ege gezisine çıkmamın temelinde kendime yaşayacağım yeni bir yer arama fikri vardı alttan alta. Bunu da öylesine yapılan bir sohbede ortaya dökmüştüm anlaşılın. Evet, Şirince'yi çok beğeniyordum ama henüz gezinin başındaydım. Kim bilir daha ne güzelliklerle karşılaşacaktım, erkenden karar verme hatasına düşmek istemiyordum.

Aslında gezgin olarak bir yıl yaşamaya karar verdiğim günlerdeki en büyük hedefim uzun süre kalmayı planladığım Yeni Zelanda'ya gitmekti. Belki on seneden fazla bir zamandır Yeni Zelanda için duyduklarım beni çekiyor, sanki oradan bir çağrı alıyormuşum gibi hissediyordum. Hatta pek çok kez ev değişim programlarının internet sitelerine girmiş, Türkiye'de tatil yapmayı isteyen Yeni Zelandalı var mı diye aramıştım. Bulsam, hemen benim evin fotoğraflarıyla yöreyi anlatan bilgileri gönderip tatil için bir süreliğine evleri değiş tokuş yapmayı teklif edecektim. Ama ne yazık ki Yeni Zelandalılar sadece Anzak günlerinde ülkemize geliyorlar, henüz.

Yani bunca gezilecek güzel yer varken, daha başında, yaşayacağım yer konusunda bir karar almanın yanlışlığını görebildim görmesine ama bir an için “eski taş evler” veya “eski Şirince Rum evleri” fikirleri kafamı karıştırmadı desem yalan olur. Asıl amacımı -yani gezip görmeyi ve en sonunda karar vermeyi- unutmamak istiyordum.

Şirince'den ayrılacağım sabah, kahvaltıda tanıştığım İngiliz çiftle çok güzel bir sohbet yaptık. Kahvaltı öncesi, ben manzaradaki sabah renklerinin güzelliğiyle büyülenmiş olarak fotoğraf çekerken, cep telefonu kartında bir problem yaşayan Jenny, bir mutfak çalışanı

tarafından yanıma getirildi. Eğer anlarsam telefona bir de benim göz atmamı rica etti. Jenny'nin görüntüsü, asil sınıfından bir İngiliz'e benziyordu. Çok kibar konuşuyordu, yaşı altmışlarında gösteriyordu. Yazık ki telefonundaki problem için yardımcı olamadım. Kasabada bir telefon dükkânına göstermesini önerdim. Böyle tanıştık. Sonra kocası geldi yanımıza, adı John'du. Kahvaltıyı beraber yapmaya karar verdik. John oldukça neşeli, şakacı bir tipti. Windstor Şatosu civarında Reading'de yaşıyorlarmış. Ama daha önce Burneo'da kalmışlar beş sene. John masaj, Jenny de psikoterapi yapıyormuş. John hayatı hafife alma eğiliminde biri olduğu için benim hikâyemi duyunca durumu hafifletmeye çalışan cümleler kurdu. Ama Jenny çok etkilendi. Meğer terapi verdiği konulardan biri de KAYIP konusuymuş. Bana, tarihimi kaybetmiş olduğumu söyledi. Bu çok çarpıcı bir saptamaydı. Ben yangında gidenleri düşünürken ya da birilerine anlatırken, "hayatımı oluşturan şeyler gitti." diyordum. Bu bir anlamda "hayatım yok oldu, gitti" demek oluyordu. Evren sanki bu düşüncemin değişmesi için karşıma Jenny'yi çıkarmıştı. Giden aslında sadece tarihimin belgeleriydi. Hayatımın arşivi yanmıştı yani. Evet, bu da az bir şey değildi, ama daha katlanılır gelmişti bana.

Şirince'den sonraki durak Dikili, Bademli oldu. Son yıllarda bayağı beğeni toplayan bu bölgeyi görmek istiyordum. Ne yazık ki bahsedildiği kadar ilginç ya da güzel görünmedi gözüme. Evet, göz alabildiğine zeytinlikler var ama galiba benim gözüm ormanları arıyor, bu da Ege sahilinin doğal bitki örtüsü değil tabii ki. Öğlen yemeğini Dikili sahilinde yedim ve yola devam ederek Ayvalık'tan Cunda Adası'na geçtim. Reyhan'ların şirket lojmanında kalacaktım.

Ev deniz kenarında, yani eski Cunda dediğimiz bölgenin dışındaydı. İstedim mi arabayla merkeze iniyor; yeme-içme, alışveriş, fotoğraf için yürüyüşler ve sosyalleşmeyi kolaylıkla yapabiliyordum, istedim mi de evde kalıp okuyor ya da yazıyordum. O çok sevdiğim tek başnalığı yaşıyordum. Sahilde yürüyordum, bir çocuğun neşesiyle taşlardan ve kayalardan zıplayarak ve bir yetişkinin durulmuşluğuyla kayalara oturup, uzun uzun durgun denizi seyrediyordum.

Yaşamıma gelen özgürlüğü hak edebilmiş olduğuma şükrettim. Jenny'nin söylediği de buydu, yangının bana özgürlük kazandırdığı... Yangını izlerken hissettiğim özgürlük...

Jenny oldukça ilginç bir kadındı. Onların hikâyesinin sonrasında ben de benimkini anlatırken, İstanbul'dan ani bir kararla beğendiğim bir sahil kasabasına göç edişimin ardından, yakındaki bir dağ köyünde arazi alıp ev yaptığımı söylediğimde de bana dönüp, "Kitap yazmak için mi?" diye sormuştu. Gözlerim fal taşı gibi açılmış "Sen bunu nereden tahmin ettin?" diye sormuştum. Açıkçası, o da hiç düşünmeden sorduğu soru ve benim cevabımla sersemlemiş, daha doğrusu kendisine şaşırmış gibiydi. Kitabın tercüme edileceğini duyunca da "Basılır basılmaz haberim olsun." demişti.

Karşımıza çıkan insanlara daha çok dikkat etmeliyiz. Bize ne anlatıyorlar, bizim hakkımızda ne biliyorlar? Bazen oldukça ilginç karşılaşmalar olabiliyor. Evrenin bize duyurmak istediklerini, karşımızdaki insanlar ya da kitaptaki bir cümleyle ilettiğine inanırım ya ben, yine böyle bir durumun içindeydim sanki.

Kaldığım ev çok rüzgâr alan bir bölgedeydi ya da Ege bölgesi zaten hep böyleydi, bilmiyorum. Daha önce Çeşme ve Alaçatı'da da bunu görmüştüm. Rüzgârın fazlası bende sersemlik yaratır, neyse ki Cunda'nın sokaklarında daha az hissediliyordu. Ben de adım adım gezdim, fotoğraf çektim. Kedilerinin bolluğundan, akşamsefalarının engel tanımaz bir şekilde

sokaklarda hemen her yerden fişkırmısından etkilendim. Çoğu bozulmadan kalmış Rum mimarisini görmek beni çok mutlu etti. Sokak aralarındaki küçük kafelerde, şarap evlerinde, pastanelerde oturdum. Deniz kenarındaki balıkçılarda yedim. Taş kahvede -adet üzerine- kahvaltımı yaptım. Bayramın o kalabalık hallerini yaşadım. Yine de Cunda bütün güzelliğine ve çekiciliğine karşın benim yaşayabileceğim bir yer değildi. Binalar güzeldi ama yaşam mahremiyeti olamayacak kadar iç içe düzenlenmişti. Uzun yıllar bir orman köyünde geniş alanlarda yaşamayı seçmiş biri için oldukça zor bir yaşam olur böylesi.

Cunda'da kaldığım süre zarfında uzun saatlerimi okumaya ayırdım. Okuduğum kitaplardan biri de, bir psikiyatristin yazdığı üçlemenin ikinci kitabıydı: “GİDERKEN BANA BİR ŞEYLER SÖYLE”. Kitap kayıplardan, ölümlerden, yani ayrılık acılarından bahsediyordu. Yaşamına ve mesleğine dair birikimlerini aktaran doktorun kurgusal olarak yazdıklarını okudukça sanki bazı cevaplarla karşılaşılıyordum:

“(...) Sahip olduğun hikâye, hayatının farklı dönemlerinde sergilediğin eylemlerin, düşüncelerinin, hissettiklerinin toplamıdır bir bakıma. Varlığın anne rahmine düştüğü andan, şu âna kadar birbiri ardına oluşan olayların bir kayıdır senin hikâyen. Ya da hepimizin hikâyesi. Ayrıca hissettiklerimizi başka birine anlatana kadar, çoğunlukla hissettiğimiz şeyin ne olduğunu kavrayamayız. Bu yüzden insanlar birbirlerine, yaratıcıya açılırlar, yaşadıklarını anlatırlar, kendilerinden bahsederler. Bunu çoğunlukla konuşarak yaparız, bazen de yazarak. En güzel yollardan biri de dua etmektir. Şunu iyice fark etmeye çalış; her şey olup bitti diye bir şey yok insan için. Olan biten belleğin deposunda tutuluyor. Orada hikâyeleştiriliyor. Sonra o hikâyeye anlam aranıyor. Hikâyelerimiz çoğunlukla bir anlam bulmak için işa ediliyor. Bu, insan olmanın en önemli özelliklerinden biri. Bir hikâyeye sahip olmak, hatta hikâyenin kendisi olmak.

(...) Bir hikâye olmak, ya da bir hikâyeye sahip olmak, sıra sıra olayları yaşamak değildir. Başımıza gelenle bizim ne yaptığımızdır.

Hikâyemizi kendimize ve başkalarına anlatarak yorumlar, anlamlar buluruz. Böylece yaşadığımız somut olayların çok üstüne çıkarak, bir anlama, hikmete dönüştürürüz. Hikâyemiz bu bakımdan dünyamıza dokunmuş her şeydir. Proust der ki: ‘Acılarımız düşüncelere dönüştüğünde iyileşmeye başlar’

(...) Hayat ileri doğru akar gider ama geriye bakarak anlaşılır.⁵

(...) Yaşanmakta olan hayat, anlatılan hayattan ayrılamaz. Hatta bana öyle gelir ki bazen anlatılan hayat daha önemli bile olabilir. Çünkü onun içine bolca yorum girer, insan yaşadıklarını yeniden yorumlar. Anlatı terapisinde hedef hastayı değil, hikâyeyi tedavi etmektir. Hikâyeyi yeniden düzenleyerek, yorumlayarak, anlamlı bir olay örgüsüne kavuştururuz. Olan biteni değiştiremeyiz ama yüklediğimiz anlamı ya da anlamları değiştirebiliriz. Dolayısıyla dünyalarımızı yeniden kurabiliriz. Hiçbirimiz kendi tarihimizin kurbanı değiliz. Hikâyemize biçtiğimiz anlamın kurbanıyız.”⁶

Bu okuduklarım tam da benim yaptığımın örtüşüyordu. İlk kitabımda da bunu uygulamıştım zaten. “Hikâyeme biçtiğim anlamın kurbanı” olarak yazmaya başlamış, onu

⁵ Giderken bana bir şeyler söyle, Mustafa Ulusoy, Timaş Yayınları, 2009, S: 209-210

⁶ A.g.e. S: 211

anlatırken yeniden yorumlamış, anlamlandırmış ve sonunda bitirirken geldiğim noktada “tarihimin kurbanı” olmadığımı görmüştüm.

Aradığım doktoru bulduğumu hissettim. Kitabıyla karşıma çıktı. Ona gidip, yeni hikâyemi onunla paylaşırsam, yorumunu beraberce yaparsak üzerimdeki bu anlam veremediğim hüzünden kurtulurum diye düşündüm. Hikâyemi onunla tedavi edecektim. Ekim’in başı için önce İstanbul biletimi ayırttım, arkasından da doktor randevumu aldım.

Cunda’dan ayrılıp yönümü Kaz Dağları’na, Adatepe’ye çevirdim. Korumaya alınmış bir başka güzel köy de burasıydı. Tam benim beğeni tadımda yine. Yerleştiğim pansiyon köyün meydanında, ama köy sessiz ve sakin olduğu için rahatsızlık yaşamak mümkün değil. Meydandaki koca çınarın altında tipik bir kahve var, iki de lokanta. Bundan başka, zeytin ve ürünlerine ilişkin iki dükkân ve birinin kafesi... Dedim ya oldukça sakin bir köy. Dar ara sokaklarda yürüdükçe pek çok binanın restore edildiğini gördüm. Hepsi rafine zevklerin ürünüydü. Her birini fotoğrafladım. Nedense hepsinin de kepenkleri kapalıydı, avlularında en ufak bir yaşam belirtisi yoktu. Yürürken, satılık bina sayısının fazlalığı da dikkatimi çekti. Adatepe’nin bu ıssız hali bana çekici gelmişti. Köydeki yerleşim, birbirine çok yakın evlerle iç içe bir hayat şeklindeydi ama yaşanan bir hayattan bahsedilemezdi. Sanki terk edilmiş gibiydi bu köy.

Daha sonra pansiyon yöneticisiyle yaptığım sohbette öğrendim ki, buranın oldukça moda olduğu yıllarda, İstanbullularla Ankaralılar eski binaları satın alıp restore etmişler, üç beş kez geldikten sonra gelmez olmuşlar. Sıkılmışlardır muhtemelen!

Köyün korunuyor olması, yeni bina yapımına izin verilmemesi gayrimenkul değerlerini yükseltmiş. Satılıkların fiyatlarını duyunca dudağım uçukladı. Kiralık ev de yokmuş. Restore edenler maddi durumu çok iyi olan kişiler olduğu için, kendilerine özene bezene yaptırdıkları evleri başkaları kullansın diye kiralamıyorlarmış doğal olarak. Yazık, kiralık ev bulabilseydim, belki burada yaşayabilirdim. Nerdeyse çirkin hiçbir şey yok gibi çevresinde. Küçükkuuyu’ya da üç kilometre mesafede.

Adam, benim kendime yer bakındığımı anlayınca, fiyatı uygun iki ev gösterebileceğini söyledi. Beraberce gittik, baktık. Birinin bahçesi büyük, kendi küçük; diğerrinin binası büyük, bahçesi küçüktü. İkisinde de o kadar çok iş vardı ki yapılması gereken, bir proje olarak aylarca uğraşılacak ve ancak sonra keyifle yaşanacak yerler olabilirdi. Ama ben böyle bir şey istiyor olabilir miydim? Yeniden bu işlere soyunmak hatasına düşecek miydim? Hayat beni test ediyordu sanki. Önüme beni cezbedecek şeylerle çıkıp aynı şekilde davranıp davranmayacağıma bakıyordu. Ve ben hâlâ “yok istemem, almayayım” diyeceğime, kalkıp yer bakmaya gidebiliyordum.

Bir akşam, günbatımı saatine yakın, Zeus Altar’ı denilen yere çıktım yürüyerek. Çok uzun olmadığı halde orman içi yürüyüşü olduğu için, keyifle yaptığım bir gezi oldu bu. Altar’a kadar iyiydi de sonrası sevimsizdi. Aşağıya sahile bakmasam, zeytinliklerin yerine yazlıkçı siteleriyle doldurulmuş görüntüyü görmesem daha iyi olacaktı! Hâlbuki köyden, Zeus Altar’ına gidip manzarayı görmem için tembih üzerine tembih almıştım. Acaba onların gözleri görmüyor muydu bu çirkinlikleri? Bu ağaç ve doğa katliamını?

Benim gibi dağ tepe meraklısı biri için Kaz Dağları'nı halen görmemiş olmak inanılmazdı ama bir türlü gelememiştım işte...

Adatepe'de kalırken Milli Park'a günöbirlik ziyaretin kolay olabileceğini düşünmüştüm. Pansiyondan öğrendiğime göre son yıllarda parka kılavuzsuz girilmiyormuş. Bana bir kılavuz ismi ve telefon numarası verdiler. Daha önce kime önerdilerse memnun kalınmış bu arkadaştan. Tanıdık biri olması benim de işime geldi. Böyle tanıştık Mustafa'yla.

Bana kartını verdiğinde, kendisinin hem "Türkmen Beyi" hem de biyolog olduğunu okudum. Yörenin insanıydı; okumuş, öğrenci değişim programıyla ABD'ye gitmiş, on dört sene kalmış orada. Sonra da köyüne dönüp kılavuzluk yapmaya başlamış. Kılavuzlar içinde yabancı dil bilgisiyle ve bitki örtüsünü Latince isimleriyle uzun uzun anlatmasıyla fark yarattığı için, halk arasında "Amerikalı" diye biliniyormuş. Onunla buluşma öncesinde, yol üzerinde olan Türkiye'nin ilk özel müzesine, Tahtakuşlar Etnografya Müzesi'ne uğradım. Sahibiyle karşılaştık ve müzeyi bana kendi gezdirdi. Uzun uzun neyi nereden topladığını, sonra da pek çok kişiden malzeme bağış geldiğini anlattı. Gerçekten de çok ilginç parçalar vardı müzede. Sahibinin ne büyük bir aşkla bu işe gönül verdiğini görmek için bile uğranılası bir yer.

Mustafa'yla Zeytinli köyünün camisi önünde buluşup öğlen yemek üzere pastaneden poğaçaya alıp Milli Park girişine doğru yollandık. Kılavuz ücreti kapıya, yani devlete ödenip makbuz alınıyor, kılavuzu olmayan için de hemen telefon edip çağırıyorlar. Mustafa beni önce Sarıkız zirvesine doğru arabayla çıkardı. Yer yer durup iniyorduk. Bana flora ve fauna konusundaki engin bilgisiyle açıklamalar yapıyor, bütün endemik bitkileri gösteriyordu. Zirveye iki kilometre kala indik ve yürüyerek tırmandık Sarı Kız taşlığına. Taşlık bizi rengârenk çaput ve başörtüleriyle karşıladı. Adak olarak bağlanan onca bez, taşlığı çok güzelleştirmişti. Bağlanmış örtülerin üzerindeki uğur böceklerinin bolluğu dikkatimi çekti. Hiç böylesini, yani bu kadar çoğunun bir arada bulduklarını görmemiştım. Hava açık ve netti. Üç yüz altmış derece fotoğraf çektim. Bütün zirveler ve sıradağlar, olduğu gibi ayakaltındaydı. Sonra sırasıyla Baba Tepesi'ne, köknar ormanlarına gittik. Ormanda yürürken Mustafa, önümüz sıra giden bir ayı olduğunu söyledi. Yiyecek ararken bıraktığı izlerden, kaldırdığı kayalardan anlamışmış bunu. "Dönelim, başımıza iş almayalım." dedi. Yangın izleme kulesine tırmandık sonra. Gözcü bize oranın endemik kekiğinden çay hazırladı, içtik. Ertesi sabah bu kez Narlı'da, Daritepe mesire yerine gitmek üzere buluştuk. Dere yatağı boyunca yürüyüş yaptık. Mesire yerinin lokantası erken kapatmış mevsimi. Biz de yemeğimizi Doyran'da alabalık lokantasında yedik. Ondan ayrıldıktan sonra taş evleriyle ve otelleriyle ünlenen Yeşilyurt'u görmeye gittim. Adatepe'nin korunmuşluğundan sonra, yeterince korunmamış yerlerde nereye kadar işi zorlayabildiğimizi bir güzel gördüm ve arkamı döndüğüm gibi orayı terk edip, adeta kaçtım.

Dönüş yolunda bu kez başka bir Rum mimarisi peşindeydim: Eski Foça. Buraya da ilk kez geliyordum. Şaşırdım, başka türlü hayal etmişim. Sonra yaptığım sohbetlerde duydum ki; o canım taş evler, sahipleri tarafından "Foça sit alanı ilan edilecek" diye yıkılmışlar, kalanların sayısı çok az. Eğer bu doğruysa yazık, çok yazık...

Ege gezim, mimarisiyle ya da doğasıyla beni mutlu edecek bölgeler olarak seçtiğim yerlerde geçirdiğim iki haftanın sonunda bitti. Ege, gezmek için güzeldi ama benim yaşayacağım bölge değildi.

Artık uzun yol yolculuğu için hazırlıklara başlamalıydım.

14

YALNIZ TEVEKKÜL YETMEZ, YAS TUTMAYI DA BİLMELİ

Ege gezisinden dönünce iki konuya odaklandım: Birincisi, kitabımı İngilizceye çevirecek çevirmen arayışımı ve tavsiye ile bulduğum iki kişi üzerinde yoğunlaşmışım. Deneme çevirileri yaptırdığım çevirmenlerin gönderdiklerini, İngiliz ve Türk dostlarıma okumaları için göndermişim. Onlardan gelen yorumlara göre bir seçim yaparak, son kararı vermek üzere İstanbul'a gidip çevirmenlerle tanışmak istiyordum.

Kafamda beni meşgul eden sorular taşıyordum: “Çeviri eser, yazarın üslubunu nasıl yansıtacak?”, “Çevirmen benim satırlarımdaki duyguyu, yapısı bambaşka olan bir dilde nasıl ortaya koyabilecek?”, “Vermek istediğim mesajlar bozulmadan aktarılabilir mi?”, “Çevirmen erkek olursa bir kadının iç dünyasını kavrayıp dönüştürebilecek mi?” gibi sorular...

Üzerine odaklandığım ikinci konuya Yeni Zelanda vizesi alma çalışmalarıydı. Vize Ankara'dan, Büyükelçilikten veriliyordu. Bereket, gidip görüşme yapmak filan gerekmiyordu. İstenen evrakları posta ile yollayınca, inceleyip vizeyle beraber geri yolluyorlardı. Ancak oldukça uzun bir başvuru formu vardı. Yirmi yedi sayfalık formda akla gelmeyecek detaylar vardı. Bu yolculuğu yapmayı çok istediğim için sabırla bütün soruları yanıtlayıp istedikleri diğer evraklarla beraber postaladım. Yılların arzusu yola çıkmış, ilk adımı atmıştı. Çok heyecanlıydım. İnşallah vize verme konusunda aksilik çıkarmazlardı. Büyükelçilik elemanlarıyla yaptığım konuşmalarda on gün gibi bir süre aldığını, telaş etmememi söylediler. Önce beni telefonla arayıp bir görüşme yaptılar. “Neden gitmek istiyordum”, “niye uzun kalmak istiyordum” vs. gibi soruların ardından bankamı da arayacaklarını, hakkımdaki mali bilgileri de kontrol edeceklerini söylediler. Sonra ben İstanbul'dayken de, pasaportumun vize verilmiş şekilde yola çıktığını haber verdiler. Şükür, ilk adım başarıyla tamamlanmıştı.

Bir haftalık İstanbul gezimin gündemi çok yoğundu. Başsağlığından, hayırlı olsun kutlamasına, çevirmen buluşmalarından, kitabımın yayıncısı ile yollarımızı ayırmaya, psikiyatrist görüşmelerinden, çocukluk arkadaşlarımla buluşmalara kadar her dakikası dolu bir gündem.

İki çevirmenle de tanıştım, hislerim beni kadın olanına yönlendirdi. Bir defa en önemli özelliği, Türkiye'de yaşayan bir İngiliz olmasıydı. Hem Türkçeye hem de kendi diline hâkim birini bulabilme şansını yakalamışım. Kitabımı okuduğunda, yaşadığı coşkuyu benimle paylaşırken anladım ki, çeviriye de bu coşkuyu aktarabilecek duyarlılıkta biriydi bu kadın.

Yurt dışında kitabı yayınlama hazırlıkları yaparken, yurt içinde basımı yapmış kitapevinin ekonomik krizi öne sürerek baskı yenilemeye niyeti olmadığını, kitabımın tanıtımını neredeyse hiç yapmadığını, dağıtımla ilgilenecek durumda olmadığı için doğrudan satış yaptığı önemli bir kitapçı dışında varlık gösteremediğini uzun zamandır izliyordum. Kitabın elinden tutulsa hemen ikinci baskısı yapılabilir, daha çok insana ulaşması sağlanabilirdi. Kitap benim yaşadığım yöreye hiç gelmemişti mesela. Bırakın güneyi, İstanbul'da bile bulabilmek meseleydi. Herkesi internetten almaya yönlendiriyordum ama uzakta yaşamının bana öğrettiği bu alışveriş tarzı, şehir insanına işi uzatmak gibi geliyordu, sanıyorum. Sonuçta web sitem üzerinden bana yazarak duygu ve düşüncelerini paylaşan okurlarımın, kitabı nereden bulup da okuyabildiğine şaşıyordum.

İşte bu yüzden, işini gereği gibi yapmadığını düşündüğüm yayıncıma anlaşmamızı feshetmek istediğimi söyledim. Uzun zamandır ödemediği yazar telif ücretimi de ödemek zorunda kalacaktı bu şekilde. Çok küçük bir meblağ olarak hesapladığı telif hakkımı, evimin yandığını ve paraya ihtiyacım olduğunu söylediğimde bile yollamayan yayıncım, anlaşmamızı feshetme isteğimde beni zorlamadı ve karşılıklı olarak imzaladığımız fesihnameyle yollarımızı ayırmış olduk, böylece ben de kitabımdan gelir sahibi olmuştum sonunda. Ve artık kitabımın bütün hakları benim elimdeydi.

Psikiyatristten randevuyu, gelişimin hemen sonrasına almıştım. Biliyordum ki bir kez buluşmak yetmeyecek, ikinci bir buluşma yapmamız gerekecekti. Doktor da aynı şekilde düşündüğü için o haftanın sonunda bir daha görüştük.

Görüşmelerin ilkinde olanı biteni anlattım. Doktor duydukları karşısında bayağı bir etkilendi ve bana böyle bir şokta, vücudumdaki organların fizyolojik olarak nasıl etkilendiğini çizerek anlattı. O da, Fethiye'deki Nörolog gibi; vücudumdaki aşırı reflekslerle kas spazmlarının nedeninin, yaşadığım travma olduğunu düşündüğünü söyledi. Bu da çok doğaldı zaten. Yaşanan şey ağır bir durumdu, sonuçları da olacaktı tabii ki. Ağlamalarımın nedenini anlayamadığımı anlattım. Tevekkül göstermiş, olayı kabul etmişim. Dövünmemiş, kendimi paralamamıştım. Çok büyük bir üzüntüye çevirmemiş, onun yerine "her işte bir hayır vardır" yönünden bakabilmişim. Hayırlı tarafın, sigortanın verdiği para ile borçlarımdan kurtulup özgürleşmem olduğunu anlattım. Bu da beni çok mutlu etmişti zaten. Eskiden güzel bir evi olup acı çeken biriyken, şimdi evsizdim ama acılarımda bitmişti. Nereden çıkıyordu bu önlenemez gözyaşlarım? "Anlayamıyorum bir türlü!" diyordum. Doktor, ilk görüşmede bütün zamanı ben kullandığım için, benden sonraki hastasını bekletmeyip bana ikinci görüşme için randevu verdi. Bu arada anlattıklarımı düşünecek, sonra da bana anlayabileceğim şekliyle anlatacaktı.

Gerçekten de ikinci görüşmemizde:

"Neden birinin evi yanar? Bu ne manaya gelir? Bunu düşündüm. Bana evinle hastalıklı bir bağlanma/bağımlılık ilişkisi yaşadığını anlattın. Bu o kadar da hastalıklı değil. Bak ben bu bilgisayarımı yeni aldım. Neredeyse, "aşığım ona" diyecek kadar çok seviyorum onu. Hayatımı o kadar kolaylaştırdı ki sanki onsuz yapamazmışım gibi düşünüyorum. Sabahları elimde yürürken bile ona sevgiyle bakıyorum. İnsan böyle bir yaratıktır. Sahip olduğu şeyleri sever, bağlanır. Şimdi bu bilgisayara bir şey olsa ben çok üzülürüm.

Sonra seni düşündüm. Sen böylesi sevdiğin kim bilir nice eşyanı kaybettin. Kim bilir böyle bir bağ yaşadığın şey sayısı ne çoktu. *Elli yıldır topladığım eşyalar* onlar demiştin. Onca değişik zamanlarda ve yerlerde bulunmuş, sevilerek, beğenilerek, ihtiyaç duyularak alınmış şeylerdi bunlar eminim. Tabii ki gereksiz şeylerle de dolduruyoruz ama hiçbir zaman

yerine koyulamayacak manevi değerlerimiz de var evlerimizde. İşte sen bütün bunları ve de senin için çok özel bir konumda olan evi beraberce kaybetmişsin. Sonrasında olguya karşı teslim olmuşsun ama kalbini unutuyorsun. Kalp acı duyar. Kalbinin acısına teslim olmamışsın. Kalbinin acısını hiçe sayamazsın. Onu atlayarak yola devam edemezsin. Her iki teslimiyet de gerekiyor. Sen insansın, kalp taşıyorsun. Kaybının yasını tutmadan geçip gidemezsin. Bu yas tutulacak. Bunu nasıl tutarsan tut. Ağlamak geliyorsa, bu senin kalbinden yükselen duyguların yaş olarak akmasıdır. Önleme aksınlar, zaten önleyemiyormuşsun da.” dedi.

Doktorum; ağlayıp bu dönemi tamamlamadan, erteleyerek ya da maskeleyerek yaşamının yol olmadığını gösterdi bana. Anladım ki ben “yas sürecini” yaşamayı göze alamamıştım.

Anti-depresan ilacını bırakmak istediğimi söyledim. Zaten gözyaşlarına engel olamamıştı, şimdiden sonra da gözyaşlarına engel olabilecek her ne varsa ortadan kaldırmaya karar vermiştim madem, yas safhasını ruhum nasıl istiyorsa öyle yaşasın diye teslimiyet gösterecektim madem, ilaca da, onun sağladığı mesafeli duruşlara da gerek yoktu artık.

Umduğum gibi olmuş, hikâyemi doktora anlatmamla onu yeniden yorumlamış, anlam kazandırmış, bir anlamda tedavi etmiştik. Muayenehanesinden istediğim yardımı alabilmiş olmanın memnuniyetiyle ayrıldım. Hislerime, sezgilerime kulak vermiş ve doktorumu çok doğru bir şekilde seçmiştim. Evrenin karşıma çıkardıklarına dikkat ederek yaşadıkça hayatın nasıl kolay aktığını görüyordum.

İstanbul’un yüklü gündemini eksiksiz tamamladım ve yolculuk hazırlıkları için geri döndüm.

15

YOL, YOLCULUK BENİ ÇAĞIRIYOR

Yeni Zelanda'ya gidiş yolum Avustralya üzerinden olacaktı. Sydney Havaalanı'nda iki saat kalacak, uçak değiştirip devam edecektim. Bu çok kısa ziyareti bile geçiş vizesiz kabul etmeyen Avustralya Büyükelçiliği'ne yolladım bu kez pasaportumu ve beraberinde hatırı sayılır uzunluktaki başvuru formunu. "Para kazanmak için yapıyor" deseniz, vize paralı değil, bedava. Sadece bürokrasi, başka bir şey değil! Neyse, aksilik çıkmadan çoklu geçiş vizesi verip, pasaportumu kazasız belasız geri yolladılar.

Yeni Zelanda Büyükelçiliği, uçak biletim üç aylık olmasına rağmen dört aylık vize vermişti bana. Keşke daha uzun verebilseymiş ama ilk gidiş için daha uzun vermediklerini elçilik görevlisi önceden belirtmişti zaten. Pasaportumla beraber bir de upuzun karantina listesi yolladılar. "Onu getirirseniz karantinaya alırız, bunu getirirseniz..." diye uzayan listenin, benim için en şaşırtıcı maddesi yürüyüş ayakkabısı için olanıydı. "Ülkemizin eşsiz doğasını korumaya devam edebilmemiz için ayakkabılarınızı karantinaya alıyoruz." diyordu listede. Ben de Kaçkarlar'a tırmanmak için aldığım yeni (zaten her şeyim yeni değil mi?) ayakkabılarımı götürmekten vazgeçtim. Çünkü bu karantina faslı ne kadar sürüyordu hiçbir bilgi vermemişlerdi. Bir saat mi, üç saat mi, bir gün mü bırakıyorduk, belli değil. "Hiç riske atmanın gereği yok" diyerek, gider gitmez oradan bir tane almaya karar verdim. Orada giyer, dönerken de taşımaz, orada bırakırdım. Benimle ilgisi yok diye fazla takılmadım ama adamlar balık-olta takımları için de aynı şekilde karantina müessesesini çalıştırdıklarını yazmışlardı. Olur ya ülkelerine hastalık filan sokardık ayağımızdan elimizden, aletimizden vs.

Gitmeden önceki duygu ve düşüncelerim böyleydi. Orayı görünce ve orada gezdikçe ne demek istediklerini, ne yapmak istediklerini çok iyi anladım. Benimkisi bir önyargı olmuş maalesef.

İnternet denen bilgi ve bağlantı ağının seyahate hazırlananlar için hayatı nasıl kolaylaştırdığını, eğer böyle bir olanak olmasaydı, tur şirketlerinin dayatacağı programlarla mecburen istemediğim şekilde gezeceğimi gördüm. Artık günlerimi Yeni Zelanda'yı inceleyerek geçiriyordum.

Oradaki ilk günlerim için, on bir saatlik zaman farkına, iklim ve mevsim değişikliğine alışmak amacıyla bir uyum programı oluşturdum. Uçağım ülkenin en büyük ve kalabalık şehrine inecekti. En az iki gün bu şehirde kalıp, gidiş yolculuğunda taşımak istemediğim ama orada bana gerekli olacak malzemelerin alışverişini yapmam gerekiyordu. Şehrin içinde kalmaktansa, şehre kolay ulaşılan bir yerde harika bir ev buldum, ev sahibinin odalarından birini yatak-kahvaltı tarzında kiraladığı bir ev. Bu tarz bir evde kalarak ev sahibinden bilgi ve yönlendirme yardımı alırım diye düşünüyordum. Sonrası içinse feribotla yarım saatte ulaşılan bir adada, müstakil bir kumsal evi tuttum. Burada yalnız başıma kalıp, bedenimin uyumlanma sürecinde ülkeyle tanışabilecektim. Ada, Yeni Zelanda'nın sadece iki bölgesinde görülen

mikroklimaya sahip ilginç bir yerdi, iklimi Akdeniz iklimiydi! İster istemez elim yine Akdeniz iklimine kayıyordu demek ki. Yazık ki on gün kalmak istediğim evin sadece beş günü müsaitti. Ben de aynı adada devam ederek, diğer beş gün için ekolojik yaşamın vurgulandığı, yine yatak-kahvaltı evlerinden birini seçtim. Vaktiyle kendi evimde isteyip de kuramadığım ekolojik düzenin içinde yaşamayı denemek istiyordum.

Böylece, yıllardır “beni çağırın ülke” diye hissettiğim Yeni Zelanda’ya gidiş için neredeyse hazırdım. Oradaki uzun kalışımın ilk on iki gününün yerlerini ayırtmış, paralarımı internette ödemiştim. Uzak ülke beni bekliyordu artık.

O günlerde çevirmen de ilk otuz sayfayı çevirip göndermişti. Şöyle bir inceledikten sonra yine İngiliz ve Türk dostlarıma okumaları için rica ettim. Benim sesim, ruhum, çeviriye yansımış mıydı, baksınlar istedim. Seçimim gerçekten doğru mu olmuştu? Bu konuda herkes çevirinin iyi yapıldığını, okudukları satırlarda beni yakalayabildiklerini yazdılar. Gönül rahatlığı içinde, gözüm arkada kalmadan gidebilirdim artık. Geri döneceğim günlerde çeviri de neredeyse tamamlanmış olacaktı.

Ailemin bu kadar uzağa gidiyor olmama biraz şaşırılmış bir hali vardı. Muhtemelen onlarla daha önce bu ülkeye olan ilgimi paylaşmamıştım. “Birdenbire nereden çıktı bu” sorusu vardı kafalarında. Pek çok duyan da, başıma gelenlerden sonra olabildiğince uzağa kaçtığımı düşündü. Dünyanın öbür ucuna gitmeyi istemem, alışlagelmiş ülkeler dışında bir yeri seçmem, çok anlamlı gelmedi bazılarına. Bazılarıysa, benim macera tutkuma uygun bir yer olduğunu, yine macera yaşamaya gittiğimi düşündü. Bense, ülkenin beni neden çağırıp durduğunu anlamaya gidiyordum. Acaba hayatımın bundan sonraki bölümünü orada mı geçirecektim? Kader beni şimdi de oraya mı yolluyordu? Oraya gitmeden bu soruyu cevaplamak imkânsızdı. Yol, yolculuk yine beni çağırıyordu.

16

YENİ ZELANDA

Otuz bir saat sürecektir yolculuğa başlamadan önce, İstanbul'a iş gezisi için gelmiş olan oğlumla buluştum. Sanki beni uğurlamaya gelmişti. Annesinin yeni bir dönemi daha başlıyordu. Benim böylesi seçimlerime karşılık, o son derece muhafazakâr seçimlerle hayatını sağlamlaştırıyordu.

İstanbul'dan binip Abu Dabi ve Sydney'de uçak değiştirerek Auckland'a ulaştım. En uzununu Abu Dabi - Sydney arasındaki on dört saatlik uçuştum. Benim gibi, Amerika uçuşlarını doğrudan uçmayıp, ikiye bölen biri için oldukça uzun bir uçuş.

Abu Dabi'den kalkalı yaklaşık altı saat olmuştu ki ekrandaki haritaya göre ekvator üzerinde uçmaya başladık. Hayatımda ilk kez ekvatoru geçiyor, güney yarım küreye iniyordum. Heyecan verici bir düşünce. Kaptan pilot "türbülânsa giriyoruz" diye anons etti o sıra. Acaba bunun ekvatoru geçmekle bir bağlantısı var mı? Bu konularda çok cahil olduğumu fark ettim birden.

Bir müddettir dünyanın karanlık yüzünde ilerlemeye başlamıştık. Aslında ben de uyumayı becersem iyi olacaktı, saat farkına da yavaştan uyum sağlamaya başladım. Ama tersine hiç de uykum yoktu. O sırada yazdığım günlük kaydı şöyle diyor:

Kendimi dinliyorum heyecanlı mıyım diye... Hayır, uçakta giden kadın film izliyor, müzik dinliyor, kitap okuyor, kısa aralıklarla uyukluyor, yazıyor, tuvalete gidiyor, yiyip içiyor ama heyecan belirtileri göstermiyor.

Evet, serinkanlı, içinde bulunduğu duruma uyum sağlayan hallerimle, arzularımın ülkesine kadar ulaştım sonunda.

Üç ay için geldiğim bu ülkede vizemin son gününe kadar kalmaya karar verdim ve uçak biletimin tarihini uzatarak değiştirdim. Kuzey adadan başlayarak güney adaya geçtim ve sonra tekrar kuzey adaya dönerek gezilmedik, görülmedik yer bırakmamacasına hemen her yerine ayakbastım. Bir bahar, üç tane de yaz ayını burada geçirdim. Noel zamanı denize girilen bir ülkede ilk kez bulunuyordum. Yeni ay hilalini ters yönde göreceğimi hiç bilmiyordum, aklım karıştı. Gökyüzündeki yıldız takımları bambaşkaydı. Musluktan akan suyun lavabodan gidişinin bile ters girdapla olduğunu öğrenmek beni şaşırttı. Ülkede insana dair tarih yerine, doğal oluşumların tarihi izlenebiliyordu. Büyüleyici bir güzelliğe ve temizliğe sahip topraklarda zamanımın çoğunu yürüyerek geçirdim. Doğa yürüyüşleri konusunda dünyanın belki de en önde gelen ülkesi durumundalar. Saatlerce yürüdüğüm yaban ormanlarda kendi iç yollarımı adımladığımı hissettim hep. Bütün kıvrımlarına giriyor, her taşın altına bakıyordum sanki. Sadece kendimleydim. Bazen dört buçuk saat yürür ve kimseyle karşılaşmazdım ormanda. Muhteşem değişik kuşlar, hiç bilmediğim ağaçlardan başka hiçbir yaratık olmazdı çevremde. Kendimi tanımaya çalışırdım. Ben nasıl böylesine cesur olabiliyordum? Hiç bilmediğim bir ülkede, müthiş bir güven duygusuyla, elimde küresel konumlandırma aleti (GPS), sırt çantamda suyum, yiyeceğim, değişken hava koşullarına uygun kıyafetlerimle ormanlara dalıyor, saatlerce yürüyordum. Bu içten gelen

arzu, yetiştiğim çevrelerde, arkadaşlarım arasında neredeyse hiç karşılaşmadığım bir oluş haliydi. Bu varoluş şekli, aslında on dört yılımı geçirdiğim köy hayatında başlamış filan da değil. Bu derinlerimden gelen yürüme isteği, Kaçkarlar gezimle belirginleşti sanki. Oradaki ilk uzun süreli yürüyüşlerimi grup ve rehberle yapmıştım. Hâlbuki dünyanın bu ucunda, flora, fauna ve insanını hiç tanımadığım bu ülkede, kendi evimin içini gezermişçesine dolaşıyordum.

Birlikte yaşama kültürünü çok güzel bir şekilde hayata geçirmiş, dünyanın geri kalanından farklı bir küçük dünya yaratabilmiş bu uzak ülkeyi, bir sonraki kitabımda anlatmak üzere, sadece beni derinden etkileyen konularla geçmek istiyorum.

Ülkeye vardığımın üçüncü günü Waiheke adasında kiraladığım kumsal evine geçtim. Evi görür görmez vuruldum. Son derece sade, şirin ve fonksiyoneldi. Oturma odasında güzel bir döküm soba vardı. Yanına odunlar, çıra vazifesi görsün diye küçük tahta parçaları ve eski gazeteler bırakmışlardı. Mevsimlerden henüz ilkbahar olduğu için, akşam saati güneş gittikten sonra hava serinliyordu, aynen sabahın erken saatlerinde olduğu gibi. Bir sabah nefis bir kahvaltı sonrası evde bulduğum, Yeni Zelanda’da yayınlanan Life&Leisure dergisini karıştırıp, Kiwi⁷ usulü tatil şekillerini okurken göl ya da plaj evi mimarilerinin basitliğini, hoşluğunu keşfediyordum hayranlıkla. Hemen ilgimi çeken “The Green Wagoon”⁸ yazısını okumaya başladım: “Küçük ama yaşanabilir bir mekânın nasıl olabileceği sorusuna iç mimar cevap veriyor” diyen alt başlığı görünce heyecanlandım. İşte benim yaşantım böyle olabilirdi. Yazıda anlatılan çevreci vagonun sahibi Finlandiya’da doğup, İngiltere ve ABD’de iç mimari okuyan Rita’nın merak ettiği şeydu: “Neden kocaman evleri, pek çok malzemeye dolduruyoruz?”. Rita’nın vagonunu saklamak üzere dergiden kestim, yanıma aldım. “Eğer bir gün bir yerlerde yeniden ev kurmam gerekirse böyle bir mekân neden olmasın?” dedim kendime.

Akşam yemek hazırladım ve denize karşı konumlanmış masamda yedim. Okyanusu seyrediyordum ama korumalı bir koyda olduğum için asla okyanus kıyısı gibi gelmiyordu. Alargada küçük yelkenliler duruyordu. Muhteşem alaca karanlık renklerinden sonra gece inmişti. Ben de oturma odasındaki DVD oynatıcısına, getirdiğim filmlerden birini koyup izledim. Hareketsiz izlerken üşüdüğüm için gidip yatak odasından battaniye aldım üzerime.

Film Sean Penn’in çektiği, gerçek bir hikâyeye dayanan “Into the Wild” idi. Lord Byron’dan bir şiirle başladı:

*There is a pleasure in the pathless woods;
There is a rapture on the lonely shore;
There is society, where none intrudes,
By the deep sea, and music in its roar:
I love not man the less, but Nature more...⁹*

⁷ Kiwi: Sadece YZ’de yaşayan, ülkenin sembolü bir kuş. Ayrıca YZ doğumlu vatandaşları için de kullanıyorlar.

⁸ Çevreci yaklaşımı vurgulayan bir başlık: “Yeşil Vagon”

⁹ Filmdeki çeviri:
Mutluluk uçsuz bucaksız ormanlardadır
Bomboş sahildeki coşkudadır
İnsan elinin değmediği bir yerdedir.
Denizin diplerinde ve gürlemesindedir.
İnsanları severim ama doğayı daha çok.

Filmdeki genç adamla (adı Chris) aynı istekte olmamız, el değmemiş doğaya gitme arzumuz beni ağlattı. Aramızdaki bu paralelliğin akıttığı gözyaşı mutluluktan değildi, genel çoğunluğun dışında kalma yalnızlığının hüznüne ağladım.

Günlüğüme;

“Chris’in insanlarla ilişkisi çok güzeldi ama hiç kimseyle yakın bağ kurmadan kendini doğaya atmaya çabaladı durdu. Her şeyi o yaban doğada bulacağına inandı. Uzun süre aç kaldıktan sonra kazara zehirli bir bitki yiyerek öldü. Fiziki açlığını doyuramadı ama ruhunu doyurdu.

En son beraber olduğu yaşlı adama, “Her şey insan ilişkileridir diye düşünüyorsun ama Tanrı’yı her yerde görmek mümkün, nereye baksan ona rastlıyorsun. Hayat sadece insan ilişkisi değildir.” dedi.

Bu söz, son aylarda benim de geldiğim nokta değil mi? Bana da mutluluğu tattıran, baktığım her şeyde o muhteşem tasarımı görmem değil mi?

Filmi izlerken ağladım yine... Sanıyorum; delikanlının kendini farklı hissetmesi, yaşlılarından ya da çevresindeki insanlardan hayata ve dünyaya farklı bakması, ihtiyaçlarının farklı olması, tanıdık geldi. Çoğunluğa uymama hissi çok da kolay taşınmıyor demek ki. Toplumun bu hali mi acı geliyor, yoksa tek başınalık fikri mi ağır geliyor da ağlıyorum, belli değil” diye içimi dökmüşüm.

Ertesi gün, evin sahibi telefon etti, her şey yolunda mı diye. “Akşam sobayı yaktın mı, gereken her şey yanına konmuştu.” dedi. Ben yakmadığımı söyleyince de, “Olur mu hiç, üşürsün, akşamları serin oluyor daha, eğer odun biterse bahçedeki garajın içi dolu, oradan al lütfen.” dedi. “Peki” deyip telefonu kapattım. Demiştım demesine ama ateş yakma fikri bana, kazadan sonra yeniden araba kullanmak kadar korkutucu geliyordu. Hani kaza yapmışsınızdır da belli bir zaman geçmiş, sıra yeniden direksiyon başına geçmeye gelmiştir ama bir türlü cesaret edemez, oyalanır durursunuz, “yarın kullanırım ya da öbür gün Kadıköy’e inerken” diye, kendinizi kandırırsınız. Ve eğer bir an önce kullanmaya başlayamazsanız, bir daha da zor oturursunuz o koltuğa. İşte ben de ateş yakma konusunda çekingen davranıyordum. Sadece bir kez, İstanbul’da beş hafta çalıştığım dönemde hafta sonu için gittiğim Meral’lerin evinde, annesinin şöminesini yakmak durumunda kalmıştım. Çok zorlandığımı hatırlıyordum. Şimdi ev sahibi “Üşümenin anlamı yok, yak o sobayı, bütün evi ısıtır o” deyince kendi kendimle pazarlığa oturdum. “Şimdi yakmazsan belki bir daha hiç yakamazsın” dedim. “Cesaret göster ve dene.”

Geçirdiğim travmanın etkileri umulmadık yerlerde ve zamanlarda ortaya çıkmaya başlamıştı ama o gece o büyük döküm sobayı tutuşturdum ve büyücek cam kapağından uzun uzun alevleri izledim, izleyebildim.

Bundan çok daha derin, sarsıcı bir başka anım daha var. Güney adanın doğu sahilinde Kaikoura isimli bir şehre gelmişim, doğal halinde, yani okyanusta yaşayan balinaları görmek için. Şehirde ayrılacağı sabah, otel odasında çantalarımı toparlamış, son anda duşa girmek için hazırlanıyordum ki, odanın içindeki yangın alarmı çalıp, hoparlörden “yangın var, hemen oteli boşaltın” duyurusu yapılmaya başlandı. İşte yaşadıklarımın günlük kaydı:

(...) ama giderayak buranın altı çizilecek olayı, ne “crayfish¹⁰” ne balina ne de yarımada oldu. Buranın beni derinden sarsan olayı, bavullarımı toplamayı bitirip, tam duşa gireceğim sırada odadaki yangın alarminin cayır cayır ötüp otelin derhal boşaltılmasını bağırmasıyla yüreğimin çarpmaya başlaması... Unutulmaz bir anı olarak kayıtlara geçecek. Üzerimde geceliğim vardı. Üşüdüğüm için onun da üzerine polar giymiştim. Alarmı duyunca, daha doğrusu otelin boşaltılması talimatını duyunca ayağıma çorap giyip, yürüyüş botlarımı giydim ve bağladım. Bel çantamı, bilgisayar çantamı ve cep telefonumu alıp odadan çıktım. Kalbim küt küt atıyordu. Demek yangın anında içeride bulunsam, ruh halim aynen böyle olurmuş. Ne giyeyim, ne alayım diye düşünmeye başlıyor insan. Hatta şunu da hatırlıyorum: hava bulutluydu, her an yağış başlayabiliyor buralarda diye, yanıma yağmurluğumu da almıştım. Dış koridorda rastladığım otel müşterileri pek telaşlı gözüküyorlardı. Hatta bir tanesinin elindeki kahve fincanını hatırlıyorum. Onun için de kahvesi mi önemliymiş acaba? Belki de benim gibi para, bilgisayar telefon, pasaport ile uğraşmadan kendini olduğu gibi dışarı atmıştı. Otelin sahibi Don, aşağıdan işaret ediyor, sadece bir duman nedeniyle alarmin çaldığını söylüyordu. Herhangi bir problem yoktu yani. İçeri girdim. Elimdekileri yatağa bıraktım. Ayakkabılarımı çıkardım. Kalbim hala yüksek tempoda atıyordu. Rescue Remedy¹¹ içmeyi akıl ettim ve damlalığı dilimin üzerine boşalttım. Yangın konusundaki hassasiyetimin devam etmesi karşısında biraz sarsıldım. Neyse ki bu seferki alevsizdi!

Bu günlük kaydı 10 Ocak 2010 tarihli. Yani yangından on ay sonraki günlerden birinde. Düşündüm; hayatımın kırk beş yılını hatırladığımı düşünürsek, daha önce yangın alarmı ile hiç karşılaşmamıştım. Yangınla başlayan bu ilişki de nereden kaynaklanıyor acaba?

Başka bir düşünce daha geldi: Ya Masal Evi’ndeki yangın ben içerdeyken başlasaydı, kendimi dışarı atmadan önce neyi yanıma almak isterdim? Yatak odama koşup duvardan oğlumun mektubunu alırdım. Yine; çantamı, telefonumu, bilgisayarımı alırdım. Acaba salona koşup kitaplarımdan sevdiğilerimi almayı düşünür müydüm? Ya da ne bileyim CD çantalarımı? Fotoğraf makinemi? El yazıları ile mektuplaşıldığı devirlere ait mektuplar dosyamı? Çok sevdiğim, sallanan antika koltuğumu? Her şey bir yana, o bir yana: eski yeşil camdan sürahimi? Odalardan odalara koşuşurken ben de yanmaya başlar mıydım acaba?

Yangını ister istemez sık sık düşünüyordum. Nasıl başlamış olabileceği üzerinde yoğunlaşıyordu düşüncelerim. Elektrik sisteminden mi yoksa şömine bacasından mı diye cevaplayamayacağım sorular bazen beynimi ziyaret ediyordu. Sanki artık bir önemi varmış gibi:

Yangından sonra defalarca düşündüm. Hep evden çıkarken koyduğum o çıralı (eski verandadan sökülen) parçalar mı neden oldu yangına diye, çirasının bolluğu yüzünden bacadan çok mu kıvılcım çıkmıştı? O kıvılcımlar çatıyı tutuşturabilir miydi? Onca kiremidin ve oluklu çatı örtüsünün altına girip çatı ahşabını bulabilir miydi? Düşününce imkânlı gelmiyor ama bir şekilde yangının çatıdan başladığını görüyoruz çekilen fotoğraflardan. Sahi şimdi sıra, fotoğrafları da yeniden görebilmeye geldi sanıyorum. Gerçi hem o CD yanımda yok hem de mini bilgisayarımın CD okuyucu gözü yok ama ülkeye dönünce dışardan bağlanan bir okuyucu almak ve fotoğraflara bakmak gerekecek. Onları izlemeden kitabı da yazamam zaten.

¹⁰ Küçük boy istakoz görüntüsünde kabuğu dikenli bir deniz ve nehir hayvanı. YZ’ye ait iki endemik türü var.

¹¹ Rescue Remedy: çeşitli bitkilerden yapılmış(homeopathic), stres duygusunu yatıştırıcı bir damla

Bu kadar olumlu etkilendiğim, üzerine yazma kararı aldığım bir ülkede yaşamak da isterdim. Nitekim oradaki ilk ayım bittiğinde, duyduğum hayranlık beni yerleşme noktasına doğru götürüyordu, taa ki çevirmenden yüz elli sayfalık tercüme edilmiş bölümün yollanmasına kadar. Evet, ilk kitabımı İngilizceye tercüme eden çevirmen önce açıklık getirmemi istediği bir paragrafla ilgili soru sordu, arkasından da okuyup kontrol edeyim diye yüz elli sayfayı bana e-posta yoluyla gönderdi.

O sırada Kerikeri’de bir aylığına ev tutmuştum. Her gün bir yandan içsel çalışmalar yapıyor, bir yandan da ormanda yürüyüşe çıkıp civardaki şelalenin yanına oturmaya gidiyordum. Suyun onca yüksekten akışını izlemek, ismi “gökkuşuğu” olan şelalenin güneş ışını ile renkli hale geldiğine şahit olmak hoşuma gidiyordu. Aynı bahçeyi paylaştığımız evin sahibi, beni sık sık yemeğe davet ediyor, yakın dostlarıyla tanıştıyordu. Hayatımdaki stres yok denecek kadar azalmış, neredeyse bitmişti. Gece uykularım tek parçalı hale dönüşmüş, kaslarımdaki gerginlikler yumuşamış, tam da yeniden aşka düşmüş bir ruh haline gelmişim. Arkadaşlarıma yazdığım mektuplar, eklediğim fotoğraflarla birlikte ne müthiş bir yerde olduğumu anlatıyordu hep.

Tam bu ruh halindeyken çeviriyi okumaya başladım. Birden, gördüğüm bir filmi yeniden izliyormuş hissine kapıldım. Hayatım bir tekrarın içine girmiş ve ben bunu fark etmemişim. Evrenin yüce aklı, benim küçük aklıma müdahale etmek için adeta, çeviriyi bana gönderdi. Öyle ya, çevirmen almış başını gitmiş, ta yüz ellinci sayfaya gelmiş, bana o âna kadar hiçbir şey göndermemişti. Birden nasıl olduysa, fikrini değiştirdi ve yaptığı kadarını göndermeye başladı. Ben istemeden, kendi kararıyla...

Okuduğum satırların ait olduğu dönemdeki duygularıyla Yeni Zelanda’da yaşadıklarım son derece paralellik taşıyordu. Mekân değişti, insanlar farklıydı, kültür başkaydı ama ben hayata verdiğim tepkiyle aynıydım. Yine doğasına hayran olduğum bir yere gelmiş, mekânla aşka düşmüş, bir kaç gün kaldıktan sonra, “ben burada gayet rahat yaşarım” fikrine kapılmışım. Daha önceki deneyimimde yaşadıklarımı unutuyor, bu kararı almanın başıma ne çok iş açacağını görmezden geliyordum herhalde. Senaryolarım, demek ki, fark edemediğim sürece hep aynı filmleri çevirttirecekti bana. Buna uyanmamla beraber, frene asıldım. Bu uzak ülkede aniden bir karar almayacaktım, almamam daha doğru olacaktı. Bu kez düşünmeden atılacak adımım olmamalıydı. Güzel yer çoktu, hem eminim öyle çoktu ki, gezmekle bitiremeyeceğim kadar çok. Yerleşmek yerine gezmek benim yeni seçimimdi ve bu seçim şimdilik gayet yolunda gidiyordu. Gittiği yere kadar gitmesinde hiçbir sakınca yoktu. Yeni Zelanda sadece gezilecekti, gezilecek ve bana kattıklarıyla, beni taşıyacağı noktanın keyfi yaşanacaktı. Yaşamı Karmaşık Hale Getirme Ustası, her adımını atmadan önce durup düşünüyordu artık.

17

NEREDE YAŞAYACAĞIN KARARI BİRAZ DAHA BEKLEYEBİLİR

Yangından tam bir yıl sonra, 1 Mart 2010 tarihinde Türkiye'ye döndüm.

On altı hafta boyunca beni ağırlamış, şifa vermiş, bana çok iyi davranmış güzel ülkeden ayrılırken aklım gibi kalbimdeki duygular da karıştı. Bir parçamı orada bırakmışım sanki. Eve dönmek gerektiği hissindeydim, öncelikle yapmam gereken işler vardı. Bazı konular benim harekete geçmemi bekliyordu. Hayatımı bundan böyle yazar kimliğimle devam ettirmeyi seçmişim. O nedenle yayınlanmış kitabım, yazmaya başladığım kitap, yazmayı planladığım kitap ve yurt dışı için hazırlanan çeviri, ilgilenmem için beni bekliyorlardı.

En önemli ve öncelikli konu da, tabii ki nerede yaşayacağım konusuydu. Bu kararı vermeden ve yeni ev düzenini kurmadan, kitaplar için çalışmalara başlayamazdım.

Dört ay boyunca sadece kendim için yaşadım. Kendimi sevdim, şefkat gösterdim, istediklerimi verdim. Yolculuğum, kendime yaptığım bir yolculuk haline dönüştü. Sorumluluklardan arınmış, stressiz, huzurlu yaşadıktan sonra, yani hayatımda ilk kez *dingin yaşamayı* deneyimledikten sonra bunu sürdürülebilir kılmak için, edindiğim farkındalığı hayatımın her alanına taşımayı amaçlıyordum, yani tepkisel davranışlarımı önleme kabiliyetimi geliştirecektim. Bu niyetle yeni hayatıma başladım.

Üç gece İstanbul'da kaldıktan sonra Dalaman'a doğru uçarken şunları yazmışım:

Üç gecelik İstanbul molam bitti, şimdi Dalaman'a doğru uçmaya başlıyorum. Dört aydan sonra eve dönüş... "Ev" yazmak, nedense içimde uygunsuz bir şey yazıyormuşum duygusu yaratıyor uzun zamandır. "Ev" kavramı benim için anlam kaybına uğradı nicedir. Bu duygumu izlemem lazım. Nedenini anlamam lazım. Ev olmasın istiyor olabilir miyim? Evsiz bir hayat, devamlı hareketli bir yaşantı olabilir mi? Bence şimdi diğer ucu deneyimliyorum. Onca sene evle özdeş yaşadıktan sonra şimdi diğer uca kaymış olmamda bir tuhaflık yok aslında. Pandül böyle salınıyor.

Zamana bırakıp dengeye gelmesini beklemek yerine ruhsal bir öğretmenin dediği gibi, acıyı uzun zaman çekmenin bir âlemi yok. Eğer işin bilincindeyse bu zamanı kısaltmak da bizim elimizde.

Evde ilk günler, sersemlemiş bir ruh haliyle geçti. Yapılacak çok şey vardı ama bende de müthiş bir tutukluk. Yaşayacağım yeri seçmek konusu, dev gibi büyüklüğü ile karşıma dikilmişti. Gökçeovacık köyünü şöyle bir düşündüğümde, kiralık ev sayısı zaten çok azdı. Mahalle içlerinde yakın komşuluklarla yaşamak istemiyordum. Giderek daha yabancı bir karakterim oluşmaya başlamıştı. Benim isteyebileceğim izole konumdaki evler de, sahipleri tarafından kendileri için yapılmışlardı, kimsenin bunları kiraya vermeye niyeti olmazdı.

Neredeyse bir yıldır -yurt içinde olduğum süreçte- kiralık arabayla yaşamıştım. İşimden ayrılırken arabamı da satmıştım. Şimdi yerleşik düzene geçiyorsam eğer, o zaman bir de araba almam gerekecekti. Yeni Zelanda’da kullandığım ATV denilen aleti çok sevmiştim. “Önümüz yaz nasılsa; bir tane ikinci el ATV bulursam köye inişi çıkışı da keyifli hale getiririm” diye düşünüyordum.

Beyaz eşya ihtiyacım da vardı. Zamanında sadece yazları yaşayacağım bu küçük eve en az otuz yıllık bir buzdolabı koymuştum. Çamaşır makinem ve fırınım da bozuktu. Film izlemeyi seviyordum ama televizyon olmadığı için taşınabilir DVD oynatıcısından izleyebiliyordum. Artık büyükçe bir ekrandan film izleme keyfini yaşamalıyım.

“Önce yaşayacağım yer belli olsun da öyle alışverişlere başlayayım” diye düşünürken, hiç hareket edemez hale geldim. Köyde yer bulmak zor olacaktı galiba. Belki de geçen yaz Bodrum’da bulduğum çocukluk arkadaşımın davetini kabul edip onda kalmaya gitmeliydim biraz. “Çiftlik” beldesinde, henüz fazla bozulmamış bir ortamda yaşadığımı söylemişti. Yaşayacağım evle oralarda karşılaşırız belki de, kim bilir?

Kafamda yapılacak işler, alınacak kararlarla kendimi perişan ederken migren kriziyle kıvrınmaya başladım. İşte en güzel gösterge buydu. “Durumun krize dönüştü” diyordu evren. Güya yeni hayatımda, Yeni Zelanda’da kazandığım dinginlikte kalacak, kendimi hasta edecek davranışlara bir daha geri dönmeyecektim değil mi?

Tam bir hafta bu kilit altında yaşadım, sonra bir gece telefon çaldı. Telefonda Dilek vardı, hatır sormak için aramıştı. Yeni Zelanda yolculuğumu çok yakından takip eden biri olarak, ona yazdıklarımı kitaba dönüştürmem konusunda her fırsatta beni teşvik etmişti. Kendisi de bir yazar olduğundan, onun yorumları beni hep yüreklendirmişti. Bana “Yazmaya başladın mı?” diye sordu. Ben de “Henüz yaşayacağım yeri bulamadım, bulunca da yapmam gereken çok şey var.” diyerek ona, kocaman yapılacaklar listemi saymaya ve bunun oluşturduğu dağın altında kaldığım için de kilitlendiğimi, kendimi hiç iyi hissetmediğimi anlatmaya başladım. “Her şeye aynı anda eğilmek gereksiz, hepsinin kararını birden vermek zorunda değilsin. Şimdi her şeyi bir kenara bırak ve yeni kitabını yazmaya başla. Heyecanını kaybetmeden odaklan ve başla. Nerede yaşayacağın kararı biraz daha bekleyebilir. Nasılsa geçeneceğin paran var.” dedi. Günlerdir beklediğim cevap onun ağzından bana duyurulmuştu sanki. Evet, bulunduğum evdeki imkânlar zamanını evde geçiren biri için yeterli değildi. Hele kış aylarını burada geçirmeyi düşünemiyordum bile. Ama geçici olarak, bir yıllığına rahatça kitap yazabileceğim bir ev bakınıp hemen taşınabilir ve yazmaya başlayabilirdim.

İki seçenek düşündüm hemen: Biri, köyde gizli kalmış bir orman parçası içine yapılmış üç adet küçük tesis evinden biriydi. Bildiğim kadarıyla evlere müşteri bulup çalıştırmakta zorlanıyorlardı. Belki birini bir yıllığına bana kiralarlardı. Diğer seçenek de geçen gün geçerken fark ettiğim, karayolu üzerinde örnek olarak inşa edilmiş bir prefabrik evi görmeye gitmekti. Yeni Zelanda’da birkaç kez böylesi kabinlerde kalmıştım. Deprem ülkesi olduğu için binalar genelde ahşap ya da metalden olup, bacaklar üzerinde dururdu.

Önce prefabrik binayı yapmış olan İngiliz’le randevulaşıp, evi görmeye gittim. Kendi yaşayacağım şekilde bir eve dönüşmesi için planda bazı ilavelere ihtiyacım vardı. Bu eklerle birlikte bana fiyat teklifi vermesini istedim. Sonra da o bahsettiğim orman içi üç binanın sahibini görmeye gittim. Niyetimi anlatınca bana anahtarı verdi, “Git gör, beğenirsen konuşuruz.” dedi. Hemen köye dönüp evleri gezmeye gittim. Birini konumu itibarıyla beğendim de.

Bu arada prefabrik ev için şöyle bir düşüncem vardı: Mademki ben köyün mahalle içlerinde yaşayamazdım, o zaman köyün uzak köşelerindeki arazilerden birini kiralayıp, prefabrik binayı toprağa açacağımız on iki delikle, çevreyi bozmadan bacaklar üzerine yerleştirebilirdim. Bu ücra köşede elektrik bağlantısı da olmayabilirdi ama bunu güneş panelleri ve akülerle halledebilirdim. Hatta bu sistemin satıcısını bile biliyordum. Hemen onunla da irtibata geçip, kullanacağım elektrikli aletlerin listesini verdim ve bana fiyat teklifi hazırlamasını rica ettim. Sonra da bir beyaz eşya satıcısından istediğim aletlerin toplu alışverişini yaptım.

Aniden hareket edebilmeye başlamıştım. Demek ki beni durduran şey, her şeyi tek bir kararla çözme isteğimdi. Ama olayı küçük parçalar halinde ele alınca her şey birdenbire kolaylaştı. Ortaya tohumları atmıştım, şimdi evren benim niyetlerime uygun olan çözümlerle karşıma çıkacaktı. Emindim, güven içindeydim.

Allahtan, kuşkusuz bir şekilde güven içinde yaşamayı biliyorum bu hayatta. Şükürler olsun ki her şeyden önce öğrenmemiz gerekeni -ya da zaten bilerek doğduğumuz ama unutmuş olduğumuz gerçeği- hatırlamıştım. Bunun adı *kuşkusuzluk* ve *güven* idi.

Tam tamına bir ay sürdü evrenin hazırlayıp sunduğu çözümün gelmesi. Bu bir ay içinde, orman içindeki evlerden birini kiralamak istediğimi belirtmeme karşın, sahibi olan ailenin bir türlü fiyat bildirememesini sabırla bekledim.

Bu arada prefabrik bina için henüz beğendiğim bir arazi de bulamamıştım ama, istediğim model ev ve çevreci elektrik sistemi için verilen teklifleri değerlendirdiğimde, bu yatırımı yapmayı kendim için fazla buldum.

Arazi sahibiyle anlaşma bozulacak olursa ya da yerden memnun kalmazsam evi ve sistemi söküp, başka yere kurmak fikri bana cazip gelmişti. Madem kendi istediğime göre kiralık ev bulamıyordum, o zaman ben de kiralık ev özgürlüğünde bir çözüm üreteyim diye düşünmüştüm. Ama yatırım maliyeti ve sök, tak, sakla gibi pek de kolay olmayan durumların hayatımı kolaylaştırmak yerine zorlaştıracaklarını fark ettim. Bu fikirleri teklif dosyalarıyla beraber rafa kaldırdım. Çevreci çözümleriyle prefabrik bir yerde yaşamak çok güzel olurdu ama bu ülke için bu, henüz erken bir seçenekmiş. Bunu da internette yaptığım araştırmalarda gördüm. Ahşap evler, metal kabinler henüz yaygınlaşmadıkları için, maliyetleri yüksekti. Elektrik üretimi ise devlet teşvikini henüz alamadığı için yine çok yüksek maliyetli bir seçenektir.

Sonunda orman içi evlerden birinin kirasını bildirdiler. Orası turistik bir tesis olarak yaratıldığı için işletme maliyetlerinden yola çıkarak bir rakama ulaşmışlar ki bu, Göcek'teki üç odalı evlerden bile pahalı bir kiraydı. Ev hepi topu, bir yatak odalı, elli metrekare civarında bir tatil eviydi. Beni çeken herhalde Masal Evi'nin uzun bacaklı ahşap verandası gibi bir verandası olması ve saklı bir orman içinde bulunmasıydı. O verandada ne güzel kitap yazılırdı. Ama yine de istenen kira, verilecek bir miktar değildi.

Kirada anlaşamayınca, beni bir arkadaşlarının bahçesindeki küçük bir eve götürdüler, beğenirsem orası için konuşabilirlermiş diye. Ev henüz kullanılmamış, yeni bitmiş bir binaydı. Otuz beş metrekarelik açık bir mekân olduğu için yatılacak yerin paravan ya da kitaplık gibi bir şeyle oturma odasından ayrılması gerekiyordu. Evin dayanılmaz güzelliği ise manzarasıydı. On İki Adalar körfezini seyrediyordu. Bulunmaz bir imkân... Sadece bu manzara için, bir yıllığına da olsa hiç kullanılmamış bu evde yaşayabilir miydim? Çok küçüktü ve henüz su bağlantısı bile yapılmamıştı. Başka teknik sorunlarla karşılaşma olasılığı da yüksekti ama yine de düşünmek istedim. Sonra kirayı öğrenmek için aradığımda, arkadaşlarıyla konuştuklarını ve onun evi kiralamayı düşünmediğini söylediler.

Bu bir ay, cevaplar açısından tuhaf bir şekilde yavaş ilerledi. Hava ısınmış, Nisan'ın güzel günleriyle beraber ben de evden bahçeye çıkıp, sundurmada geçirmeye başlamıştım günlerimi.

Yeşilliğin içinde tercümeyi kontrol etmek bana iyi geliyordu. Madem kiralıklar konusunda cevaplar olumsuz oldu, ben de bari geçici süreyi burada kalarak geçirip sonra yer arayayım, diye bir karar verdim. Kış geldiğinde, oturma odası şeklinde bir alanı olmayan bu karanlık binada nasıl olup da yaşayacağımı, o anda düşünmek istemedim sanırım. Cevap bekleyerek geçen bir ay ve sonrasındaki olumsuz cevaplar sabrımı tüketmiş, ben de kolay çözüme kaçmıştım aldığım bu kararlar.

Ev sahibimi bahçede görünce, bir yıl daha kalmaya karar verdiğimi ona söyleyiverdim. Kahve içiyordu, büyük bir bardakla. Nerede ve nasıl durduğunu bile unutmuyorum. Çünkü o görüntü, bir dönüm noktası olarak hafızama kazındı.

Bana “Valla bir sene değil ama ev bulana kadar kalabilirsiniz. Şu şu sebeplerden bina bize lazım olacak.” dedi. Aman tanrım! Bu olasılığı hiç düşünmemişim ki ağzım açık kaldı. Oysa ben gideceğim diye üzüldüklerini söylüyorlardı şu bir aydır. Şimdi gitmiyor, biraz daha kalıyorum deyince tamamen farklı bir üslup!

Gerçekten böyle bir konuşma geçti mi durup düşünmek gerek. Burada bana gönderilen bir mesaj var demek ki. “Sen burada yoluna devam etmeyeceksin, başka bir yerden bekleniyorsun” diyor bu mesaj diye algıladım ve hemen o gün Bodrum'daki arkadaşıma yazdım. Müsaitse gelmek istiyordum. Sonra aklıma yine Bodrum'da evi olup, tekne aldıkları için evi kullanmayan bir başka dostlarım da geldi. Onlara da hemen yazdım ve evlerini kullanmıyorlarsa, kendime ev bulana kadar onların evinde kalıp kalamayacağımı sordum.

İki cevap da olumlu geldi. Hazırlanıp bir an önce yola çıkmalıydım. Bu arada ikinci el bir ATV'yi Göcek'te birinden bulmuş, beğenmiş ve satın almıştım. Bu araç Gökçeovacık yolları için alınmadıysa eğer, bakalım neresi için alınmıştı?

18

YERLEŞMEDEN, KÖKLEŞMEDEN YAŞAMAK

Bodrum’da beni bir sürpriz bekliyordu. İlkokul ve sonrasında ortaokulun ilk iki yılında bugünün *kankalığı* şeklinde bir ilişkimiz olan arkadaşım, o sabah kocasına benden bahsederken, “Bak sana arkadaşımın internetteki sitesini göstereyim. Onu gör, yanan evini gör; biraz tanı şimdiden.” demiş. Bir fotoğraf sanatçısı olan kocası Mark, Masal Evi’ni görür görmez tanımış! Yıllar önce İngiliz acentelerinden birinin fotoğrafçısı olarak evime geldiğini hatırlamış. Çekim öncesinde ve sonrasında benimle yaptığı sohbeti anlatmış karısına.

İşte bu tanışıklık, benim daha önce nasıl bir yerde yaşadığım, nasıl bir insan olduğuma dair bu bilgi, yaşayacağım yeni yerin bulunmasını sağladı.

Onlara gittiğimde, bu bilgiye sahip biri olarak Mark, bana hiç abuk sabuk yerler göstermeden benim için uygun yeri söyleyiverdi hemen. “Arkadaşım Mehmet’in kiralamak istediği evi tam sana göre.” dedi.

Mehmet’in evine gitmek üzere yola düştük. Yol oldukça bozukmuş, gitmeden önce Mehmet telefonda uyardı bizi. Gerçekten de geçen kış bol yağan yağmur, toprakları önüne katıp götürmüş, üzerinden geçelim diye taşları, küçük kayaları bırakmıştı bize. Hoplaya zıplaya son derece yavaş bir şekilde önce tırmandık, sonra düz gittiğimiz bir bölüme geldik. Sağ yanımız derin bir vadiydi. Çam, zeytin, meşe, piynar ağaçları ve daha nice maki bitkisiyle kaplı, içinde hiçbir beton çirkinliği barındırmayan, özellikle de Bodrum için sürpriz bir vadi. Hem yemyeşildi hem de beyaz binaları yoktu. Saklı bir cennet... Mark birden, “Şimdi tam burada dur.” dedi. “Karşı yamaca bak. Şu büyük çam ağaçlarının altındaki ahşap binayı görüyor musun? İşte ev o.”

Şimdi bu satırları yazarken gözlerim doluyor. Çünkü beni bekleyen bir evle karşılaşacağım inancını hiç kaybetmemiştim. Bu kadar mı güzel sunulabilir istediklerimiz bize? O anda o evin, benim için hazırlanmış olduğunu ve orada yaşayacağımı biliyordum.

Yine yavaş yavaş, taşlar üzerindeki dansı yaparak eve yaklaştık. Arabadan indik ve işte oradaydı... Uzun bacaklar üzerindeki verandasıyla ahşap ev, hemen önümdeydi. Derin ve yeşil bir vadiye bakıyor, karşısında yükselen ikiz tepeyi seyrediyordu. Büyükada çamlarını anımsatan iki büyük çam ağacının altında verandada oturup, bu doyulmaz manzarada kendimi kaybedebilirdim.

İçeride, geçirdiği trafik kazasından şans eseri kurtulmuş Mehmet bekliyordu bizi. Bana burada hiçbir alt yapı olmadığını anlattı. Suyu yağmur sularını biriktirdiği sarnıçtan kullanıyor, elektriği ise güneş panelleriyle üretilen akülerde depoluyordu.

Bu bir mucizeydi.

Yeni Zelanda'dan döndüğümde kafamda oluşturduğum projenin bütün unsurları gerçek olmuş, karşıma hazır bir halde çıkmıştı: yerleşim bölgesinden uzakta, köyün ücra bir köşesinde bir arazi kiralamak isteyen, içine bacaklar üzerinde konumlanacak prefabrik bir ev yaptırmayı düşünen, elektriği güneş panelleriyle akülerde biriktirip kullanmayı planlayan ve bu proje için fiyat teklifleri toplayan ben değil miydim?

Meğer evrenin çalışma düzeninde, gönülden niyet edilmişse eğer, oluşum, yoluna devam ediyormuş. Rafa kaldırdığım proje, başkası tarafından hayata geçirilmiş olarak karşıma çıktı. "Al sana istediğin hayat, doya doya yaşa" diyorlardı sanki.

Mehmet kaza sonrası çalışamaz hale gelip de paraya ihtiyacı olduğunda, on yıl önce yaşlı annesi için yaptırdığı bu ahşap evi –artık annesi de olmadığı için- kiralamayı düşünmüştü.

Evi dolaştım, yüreğimde mucizenin henüz dinmemiş heyecanımla. Salonda bana tanıdık gelen, Fransız şömüne sistemiyle yapılmış, gösterişli bir şömüne vardı. Tanıdıkta, çünkü yanan evimin iki şöminesinin sistemi de aynıydı. Banyosunda yeni model, krom bir odun termosifonu bulunuyordu. Mehmet onun, kışın sıcak suyu hazır ederken aynı zamanda banyoyu da ısıttığını, bu anlamda çok faydalı olduğunu, değerini kış geldiğinde anlayacağımı söyledi.

Güzel haber olarak, koltuk takımıyla salondaki aydınlanma ünitelerini de bana bırakabileceğini söyledi. Benim gibi, beyaz eşya dışında eşyası olmayan biri için bu teklif de cazipti.

Evi dolaşırken ahşabın o güzel kokusunu duyuyordum. Sedir ağacı kullanılmış zannettim önce, değilmiş, Rusya'dan ithal edilen ağaçlardanmış. On yıldır böyle güzel kokmaya devam etmesi ne mucizeviydi.

Mark kahvelerimizi hazırlarken, ben yeniden ahşap verandaya çıktım. Vadi manzarasını seyrettim bir müddet. Sonra dönüp ahşap binanın buraya ne kadar yakıştığına baktım. Evin sırtını dayadığı kızılçam ormanı, kulübenin bir yanından aşağılara kadar iniyor, zeytinlikle birleşiyordu. Otuz dönüm arazinin büyük bölümü zeytinlikti. Arazinin alt sınırını ise vadinin tabanındaki dere oluşturuyordu. Vadide başka yaşayan yoktu. Köyün yerleşim bölgesinin iki kilometre dışına çıkmıştık. Buralar, bir anlamda orman içi zeytinliklerden ibaretti. Yaşayan olmayınca da, ne su ne de elektrik çekilmişti.

Mehmet yıllar önce devletten, elektrik ve su şebekesini evine kadar uzatmasını isteyebilecekken bunu yapmamış. Nedeni; baktığı manzarada telefon ve elektrik direkleri olmadan, yıldızları izleyebilecek derecede karanlıkta yaşamayı istemek.

Evren, karşıma yaşamak istediğim gibi bir yer ve ev çıkarmakla kalmayıp, aynı hislere ve arzulara sahip bir ev sahibi de sunmuştu bana.

Şimdi okuduğunuz satırları, bu evin ahşap verandasında yazmaktayım. Sosyal çevreden soyutlanarak, vadinin güzel enerjilerinin yardımıyla, özellikle de öğlene doğru başlayan meltem rüzgârlarının serinliğinde yazıyorum.

Hayatımın bu döneminde; kendime yeni bir yaşam yeri bulmak ve kurmak yerine, benim tarzım olan, yani yaşamayı isteyebileceğim mekânlarda oturup, beni hayatta en mutlu eden şeyleri yapmaya devam ediyorum. Gezgin ruh, yeni oluşturduğu “ben”iyle yerleşmeden, kökleşmeden yaşamayı benimsedi.

Bu kitabın birinci yazımında bana yazma ortamı sağlayan derin yeşil vadiyle ahşap verandalı evden dört ay sonra taşındım.

Zayıf akülerin kış şartlarında hem Mehmet’in taş evini hem de ahşap evi besleyemeyeceğini anladığımızdan, evi boşaltmamın uygun olacağını konuştuk.

Evi bulmama aracılık eden çocukluk kankamı arayıp yeni bir ev bakmamız gerektiğini söyledim. Önce onun köyünde ve yakınlarında dolaştık biraz, sonra bir arkadaşının “gelsin, bir yer göstereceğim” demesiyle, kendimi, on beş yıl önce fotoğraf çekmek için gidip vurgun yediğim bir mekânda buldum ansızın. Evrenin hediyeleri devam ediyordu.

Kiralayacaklarını bile bilmediğimiz bir evi görmeye gitmişim aslında. Bahçıvanı bulup ondaki anahtarla içeri baktık. Hepsi otuz metrekare olan küçük taş ev çok akıllıca restore edilmişti. Kayalık bahçesindeki ağaçlar, çocuk olup da saklambaç oynama isteği oluşturdu bende. Servi, defne gibi asırlık ağaçlara pek çok meyve ve zeytin ağaçları ilave edilmişti. Bahçede basamak niyetine hep kayalar kullanılmıştı. Yağmur sularının şelaleler şeklinde boşalacağı ara havuzlar yapılmıştı ama gayri muntazam oluşumlardı bunlar. Kayalara müdahale, doğayı taklit ederek yapıldığından *doğal* gözüküyordu her şey. Restorasyon çalışmasının böylesi saygıyla yapılmış olmasına hayran olmuş, derinden etkilenmişim.

Evet, bu tarz mekânlarda yaşamayı seçebilecek kişilere, hele de günümüzün konforuna alışmış insanlar düşünüldüğünde, çok az rastlanabilirdi. Zaten o kadar az rastlanabileceği için de nüfus çok azdı burada. Arabalar evlerden hayli uzak bir noktaya kadar ulaşabiliyor, geri kalan patika yollar yürünerek ve tırmanılarak aşılıyordu. Eve ulaşıldığında nefesler iki şey nedeniyle kesilmiş oluyordu: tırmanma ve muhteşem manzara.

Beni oraya çağıran, şimdi komşu olduğumuz arkadaş, burada böyle boş yatan evi kiralamayı düşünürler mi, diye sahiplerine telefon etti. Düşündüler bir süre, sonra kabul ettiler, anlaştık.

Günbatımı saatlerinde, kara kayanın taş binalarla birlikte oluşturduğu tabloya, o renkleri boyayanın fırçası, onca sene sonra beni de dâhil ediverdi.

Şimdi bu eski, küçük taş evde yaşıyorum. Yeni durağım burası. Bu kitabın son yazımı burada gerçekleşti. Kış günleri küçük penceresinin önüne koyduğum masamda; denizi, Yunan adalarını, yağmuru, fırtınayı seyrederken yazdım. Rüzgârın az olduğu günlerde ATV ile sahile indim. Bodrum’un belki de kalan tek ahşap iskeleli, balık lokantalı sahiline... Küçük kilisesindeki kış konserlerine gittim...

Hayatımın hediyelerinin bolluğunu yaşıyor ve beni bekleyen daha nice duraklar olduğunu hissediyorum.